

KAJAANI

LAAKAJÄRVI – KIVIJÄRVI – ISO-SOPPI

OIKEUSVAIKUTTEINEN OSAYLEISKAAVA

SELOSTUS 2.6.2003

 AIR-IX SUUNNITTELU
YMPÄRISTÖTAITO OY
KAJAANIN KAUPUNKI

Sisältö

I JOHDANTO	3
1.1 Kaavatyön taustasta ja tarkoituksesta	3
1.2 Suunnittelualue.....	4
1.3 Suunnittelutilanne ja laaditut perusselvitykset	4
1.4 Suunnittelun vaiheet ja osallisten kuuleminen.....	5
II TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA PERUSTIEDOT	6
2.1 Luonnonympäristö	6
2.11 Yleiskuvaus.....	6
2.12 Alueen topografiasta ja geomorfologiasta sekä maa- ja kallioperästä	7
2.13 Vesistöt ja pohjavedet.....	8
2.14 Kasvillisuudesta.....	8
2.15 Eläimistöä	10
2.16 Arvokkaat luontotyytit ja uhanalaiset lajit	11
2.17 Suojelualueet ja -kohteet	14
2.2 Maisema	15
2.3 Rakennettu ympäristö ja nykyinen maankäyttö.....	17
2.31 Asuminen ja loma-asuminen	17
2.32 Virkistysalueet ja ulkoiluun liittyvät reitit.....	18
2.33 Liikenne ja yhdyskuntatekninen huolto	18
2.34 Metsätalous.....	18
2.35 Maa-ainesten otto.....	18
2.4 Väestö ja elinkeinot.....	18
2.5 Maanomistus	18
III TAVOITTEET	19
3.1 Valtakunnalliset ja seudulliset tavoitteet	19
3.2 Ympäristöarvoista johtuvat tavoitteet.....	20
3.3 Kajaanin kaupungin ja osallisten tavoitteet.....	20
3.31 Kajaanin kaupungin asettamat tavoitteet	20
3.32 Maanomistajien ja muiden intressiryhmien tavoitteet	22
3.33 Kuulemistilaisuudet	23
3.34 Luonnosvaiheen huomautukset, lausunnot ja niiden vaikutukset kaavaehdotukseen	23
IV MAANKÄYTTÖMALLIT.....	26
4.1 Maankäytön periaatteet	26
4.2 Vaihtoehdot.....	26
V OSAYLEISKAAVA.....	28
5.1 Yleiskuvaus.....	28
5.2 Asuminen ja loma-asutus	28
5.3 Matkailupalvelut ja virkistysalueet	30
5.4 Suojelualueet ja -kohteet sekä muut luontokohteet.....	31
5.5 Maa- ja metsätalousalueet sekä maa-ainesten otto.....	35
5.6 Liikenne ja kunnallistekniikka	36
VI VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	37
6.1 Vaikutukset ympäristöön, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset.....	37
6.2 Vaikutusten yhteenveto ja vaihtoehtojen vertailu.....	40
VII KAAVAN TOTEUTTAMINEN	44
7.1 Ohjeet jätevesien käsittelylle ja jätehuollon järjestämiselle	44
7.2 Rakentamisohjeet	44

Kuvat

<i>Kuva a: Ote seutukaavasta ja suunnittelualueen sijainti</i>	5
<i>Kuva b. Kivijärven itärantaa</i>	7
<i>Kuva c. Laakajärvi, Itkonniemi.</i>	9
<i>Kuva d. Saarisuvanto ja Pitkäsuvanto</i>	9
<i>Kuva e. Sopenkannas ja Sopenjärven pohjoisosa.</i>	10
<i>Kuva f. Iso-Soppi etelästä, ilmasta katsottuna</i>	15
<i>Kuva f. Laakajärvi, Itkonniemen hiekkarannat</i>	16
<i>Kuva g. Kivijärven pohjoisosaa, vasemmalla leirikeskuksen rantaa</i>	17
<i>Kuva i. Laakajärvi, kota Sopenjokisuussa</i>	18
<i>Kuva j. Kivijärven länsipuoli, retkeilyaluetta Juuson lähellä.</i>	31
<i>Kuva k. Laakajärvi, kalasääsken pesäpuu Selkäsaarilla</i>	32
<i>Kuva l. Sopenjokivartta.</i>	33

Viistokuvat © Kajaanin kaupunki

Muut valokuvat © Kristiina Strömmer, Ympäristötaito Oy

Liitekartat

Pohjakartat © Maanmittauslaitos

I JOHDANTO

1.1 Kaavatyön taustasta ja tarkoituksesta

Valtioneuvosto teki 21.7.1994 periaatepäätöksen valtion maa-alueiden kaavoittamisesta loma-asumiseen tietyin edellytyksin. Tähän perustuen Metsähallituksen johtokunta teki päätöksen kaavallisin keinoin kohottaa ranta-alueiden arvoa. Kaavoituksen periaatteita koskeva päätös on hyväksytty ympäristöministeriössä ja maa- ja metsätalousministeriössä.

Metsähallituksen tavoitteena on hankkia luonnonsuojeluohjelmiin sisältyviä, yksityisessä omistuksessa olevia alueita valtiolle ko. alueiden suojelun toteuttamiseksi. Metsähallitus on selvittänyt suojeluun tai erilaisiin suojeluohjelmiin kuulumattomien rantojen käytön edellytyksiä, tarkoitus on tarjota yksityisille maanomistajille maanvaihtomahdollisuuksia, mm. Laakajärveltä. Viranomaisten kanssa käytyjen neuvottelujen ja keskustelujen pohjalta syntyi näkemys, että Laakajärvi – Kivijärvi – Iso-Soppi -aluetta voidaan käyttää huolellisesti suunniteltuun loma- ja matkailurakentamiseen. Tästä johtuen Metsähallitus ja Yhtyneet Paperitehtaat Oy tekivät maanvaihtosopimuksen, jossa noin 6,8 km Laakajärven rantaviivaa siirtyi yhtiön omistukseen.

Metsähallitus ja UPM-Kymmene Oy pyysivät 29.1.1996 päivätyllä kirjeellä Kajaanin kaupunkia laatimaan juridisen kaavan alueelle, joka kattaa Laakajärven lisäksi Kivijärven ja Iso-Sopen, jotta rakentamisedellytykset tulevat ranta-alueilla selvitettyä lain vaatimassa laajuudessa. (Liite 1)

Kaupunki laati osayleiskaavan ja ympäristökeskus vahvisti sen muutamaa rakennuspaikkaa lukuun ottamatta, mutta kaavan vahvistamispäätöksestä valitettiin ja korkein hallinto-oikeus kumosi kaupungin ja ympäristökeskuksen päätökset.

Vuoden 1998 kaavaprosessissa:

- Kaupunginhallitus teki 18.3.1996 päätöksen vahvistettavan osayleiskaavan laatimisesta alueelle ja tekninen palvelukeskus aloitti rantaosayleiskaavan laatimisen.
- Kaavaluonnosvaihtoehtoja käsiteltiin viranomaisneuvottelussa 12.11.1996 ja todettiin tarvetta täydentää YVA:a ja vertailla rakentamisen ja rakentamatta jättämisen taloudellisia ja sosiaalisia vaihtoehtoja, sekä päätettiin laatia 'Erämaa Laakajärvi' –vaihtoehto.
- Korjattuja ja täydennettyjä kaavavaihtoehtoja käsiteltiin viranomaisneuvottelussa 28.5.1997, jolloin ympäristökeskus ilmoitti selvittävänsä mahdollisuudet Laakajärven pohjoisosan saamiseksi Natura 2000 ohjelman piiriin, sekä neuvottelevansa Metsähallituksen kanssa eräiden rakennuskortteleiden ja Honkalahden rantakaavan vaihtomahdollisuudesta.
- Kainuun ympäristökeskus selvitti mahdollisuudet sisällyttää Laakajärven pohjoisosa Natura 2000 –ohjelmaan. Alueen luontoarvojen ei kuitenkaan tuolloin katsottu olevan riittävän merkittävät, että Natura –ehdotus olisi voitu tehdä.
- Kajaanin kaupunginvaltuusto hyväksyi Laakajärvi – Kivijärvi – Iso-Soppi osayleiskaavan 22.6.1998
- Kajaanin Seudun Luonto ry valitti päätöksestä ympäristökeskukselle, joka hylkäsi valituksen, mutta jätti vahvistamispäätöksessään (15.2.1999) vahvistamatta neljä Sääksisaarten kohdalle sijoitettua RA –rakennuspaikkaa.
- Kajaanin Seudun Luonto ry valitti Ympäristökeskuksen vahvistamispäätöksestä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka 3.4.2001 antamallaan päätöksellä kumosi ympäristökeskuksen ja kaupunginvaltuuston päätökset. KHO:n päätöksen mukaan osayleiskaavassa ei ole riittävästi selvitetty liito-oravan esiintymisaluetta, eikä suunnitellun yleiskaavan vaikutuksia siihen.

Laakajärvelle on laadittu A. Ahlströmin toimesta Honkalahden rantakaava, jonka Kainuun ympäristökeskus 20.12.-96 jätti vahvistamatta. Korkein hallinto-oikeus kumosi ympäristökeskuksen päätöksen 6.10.-97, jonka jälkeen ympäristökeskus vahvisti kaavan päätöksellään 20.2.1998. Tällä rantakaavalla on osayleiskaavoitusta koskeva merkitys varsinkin mitoituksen ja tasapuolisuustarkastelun osalta.

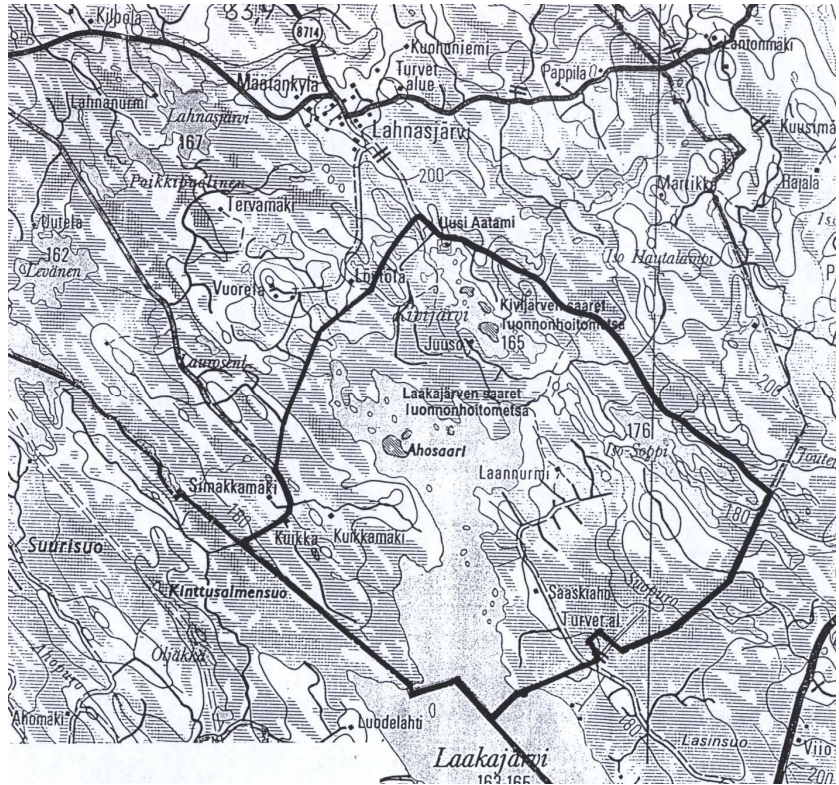
Metsähallitus on laatinut valtion metsämaita koskevan alue-ekologisen suunnitelman (julk. 17.5.2000) ja kesällä 2001 kartoitettiin liito-oravan esiintyminen suunnittelualueella.

Yleiskaavoituksesta järjestettiin neuvottelu Kainuun ympäristökeskuksen kanssa 4.9.2001 ja kaavoitus lähti uudestaan vireille uuden maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena prosessina, jonka vaiheet on tarkemmin selostettu kohdassa 1.4. 'Suunnittelun vaiheet ja osallisten kuuleminen'.

1.2 Suunnittelualue

Laakajärvi ja siihen laskevat Kivijärvi ja Iso-Soppi muodostavat laajahkon vesistökokoisuuden, jonka vedet laskevat Nilsiä reitin kautta Suomenlahteen. Lähes kahdenkymmenen kilometrin pituinen ja leveimmillään 4 km levyinen Laakajärvi ulottuu kolmen kunnan – Kajaanin, Sonkajärven, Sotkamon ja kahden läänin alueelle. Suunnitteluala sijaitsee linnuntietä noin 35-45 kilometrin etäisyydellä Kajaanista.

Kaupungin etelä- ja kaakkoisosassa sijaitsevan suunnittelualan pinta-ala on noin 7.487 ha, josta vesialuetta on noin 1.863 ha. Rantaviivan pituus on noin 83 km.

1.3 Suunnittelutilanne ja laaditut perusselvitykset

Kainuun seutukaavan vaihekaava 1 (1980) mukaan Laakajärven pohjoisosan ja Kivijärven saaret ovat suojelualuetta. Alue käsittää lähes sata pientä saarta tai kivistä luotoa. Vaihekaavaraportin mukaan Metsähallitus on 19.11.1971 perustanut saarille luonnonhoitometsät ulkoilu- ja virkistystarkoituksiin varten. Päätöksen mukaan aarnialueet säilytetään luonnontilaisina. Seutukaavamerkintä on S-102. Alueen kautta seutukaavaan on merkitty ulkoilureitti Sonkajärven suuntaan. Kajaanin ja Sotkamon rajalla sijaitseva Laakasuo turvetuotantoalue on osoitettu maankamaran ottoalueeksi merkinnällä EO-105.

Metsähallitus on vuonna 1995 teettänyt omistamiltan alueilta Laakajärven rantojen käytön yleissuunnitelman, jonka eräänä lähtökohtana pidettiin Metsähallituksen ja Ympäristöministeriön sopimia periaatteita rantojen suunnittelulle. Metsähallitus ja Yhtyneet Paperitehtaat Oy esittivät rantaosayleiskaavoituksen käynnistämistä alueella (liite 1) ja kaupunginhallitus teki 18.3.1996 päätöksen vahvistettavan osayleiskaavan laatimisesta alueelle.

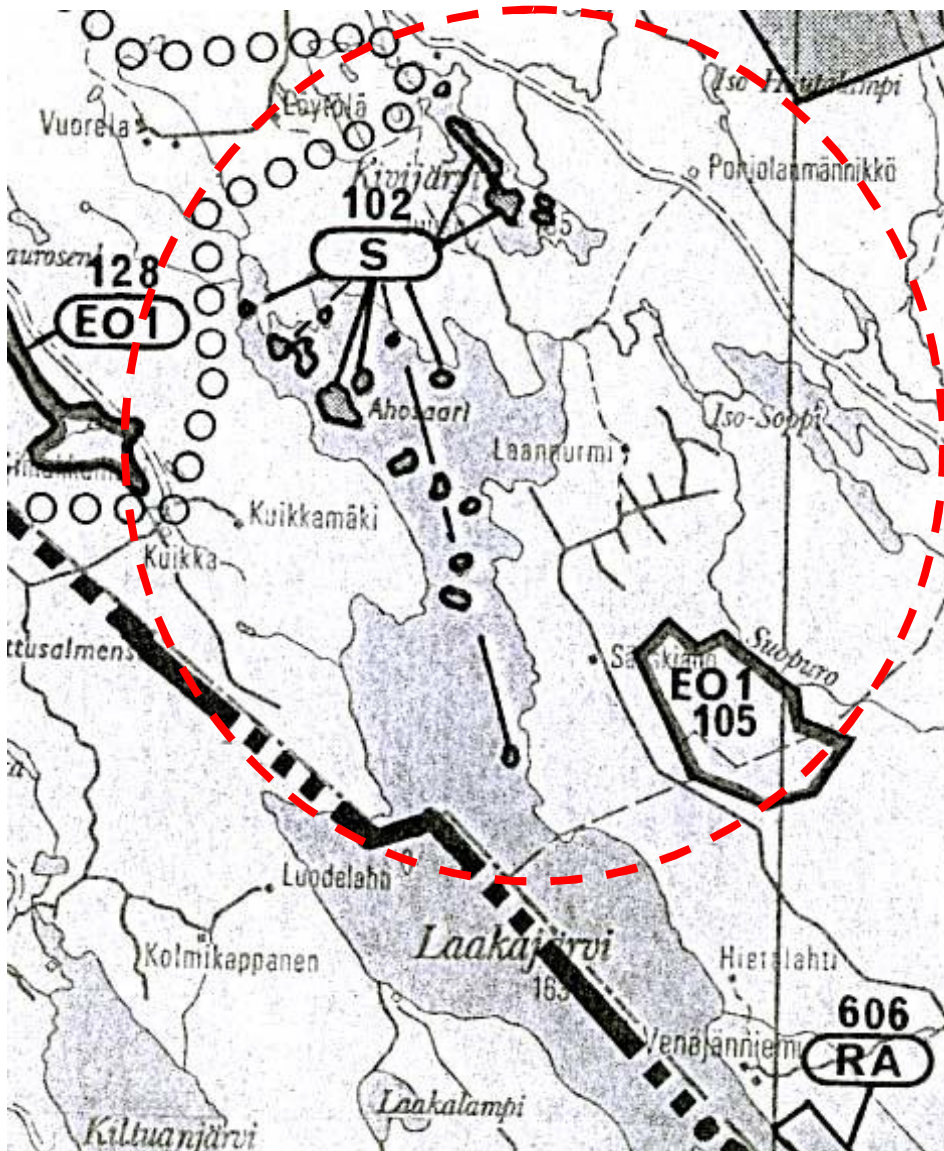
Metsähallitus teetti rantojen käytön yleissuunnitelman yhteydessä vuonna 1995 Maa- ja Vesi Oy:llä ympäristöselvityksen Laakajärven alueen luonnonympäristöstä.

Edellä mainittujen selvitysten pohjalta Kajaanin kaupunki laati alueelle yleiskaavan, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 22.6.1998. Kajaanin Seudun Luonto ry valitti päätöksestä ympäristökeskukselle, joka hylkäsi valituksen, mutta jätti vahvistuspäätöksessään vahvistamatta Säaskisaarien kohdalla molemmiin puolin Laakajärveä sijoitettujen neljän RA-4 rakennuspaikan osalta hyväksymällä toisen tahon tekemän valituksen osittain. Kajaanin Seudun Luonto ry valitti ympäristökeskuksen tekemästä vahvistamispäätöksestä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka on 3.4.2001 antamalla päätöksellään kumonnut ympäristökeskuksen ja kaupunginvaltuuston päätökset. KHO:n päätöksen mukaan osayleiskaavassa ei ollut riittävästi selvitetty liito-oravan esiintymisaluetta eikä suunnitellun yleiskaavan vaikutuksia siihen.

Kumotun osayleiskaavan laatimisen jälkeen on valmistunut Metsähallituksen valtion maille laatima alue-ekologinen suunnitelma vuonna 2000. Suunnitelmassa pyritään sovittamaan yhteen ekologiset tavoitteet muiden käyttömuotojen kanssa.

Liito-oravan esiintymisen suunnittelualueella kartoitti FM Sari Leinonen kesällä 2001.

Linnuston osalta on suunnittelutyössä ollut käytettävissä Ari Lyytikäisen laatima raportti (28.11.2001) linnustonsuojelun kannalta arvokkaimmista alueista Laakajärven pohjoisosassa ja Iso-Sopella. Raportin tietojen päivittämiseksi Laakajärven pohjoisosan, Kivijärven ja Iso-Sopen pesimälinnusto inventoitiin kesällä 2002 (Panu Kuokkanen). Myös Ari Lyytikäinen päivitti raporttinsa (8.8.2002).

Yleiskaava-
alueen likimää-
räinen sijainti

Kuva a: Ote seutukaavasta ja suunnittelualueen sijainti

1.4 Suunnittelun vaiheet ja osallisten kuuleminen

- Ilmoitus kaavoituksen vireilletulosta, osallistumis- ja arviointisuunnitelma 15.11.2001
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtäville 15.11.2001 alkaen
- Kysely maanomistajille, marraskuu 2001
- Yleisötilaisuus suunnittelun lähtökohdista ja tavoitteista 29.11.2001
 Kaavan työstäminen edelleen annettiin tämän jälkeen konsulttityöksi Air-Ix Suunnittelu Ympäristötaito Oy:lle. Uusi kaavaluonnos valmistui keväällä 2002.
- Luonnosvaihe, esittelytilaisuus 16.5.2002, nähtävillä 17.5.-14.6.2002.
- Nähtävilläolonaikana saatiin kirjallisesti osallisten huomautuksia ja muita mielipiteitä, sekä pyydetty lausunto Kainuun ympäristökeskuksen lausunto saatiin 28.8.2002.
- Ehdotusvaihetta koskevana tavoitteena on, että osayleiskaava on nähtävillä keväällä 2003 ja kaavaehdotus käsitellään kaupunginvaltuustossa syksyllä 2003.

II TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA PERUSTIEDOT

2.1 Luonnonympäristö

2.11 Yleiskuvaus

Laakajärven seutu on suhteellisen karua vedenjakajaseutua Oulujärven ja Saimaan vesistöjen rajalla. Suunnittelualueen maat ovat pääasiassa valtion ja metsäyhtiöiden omistuksessa olevaa tehometsätalous- aluetta. Alueella on kattava metsätieverkosto. Metsänhoidossa käsitellyt alueet ovat useimmiten laajoja kokonaisuuksia, jotka käsittävät useita kuvioaloja ja ulottuvat paikoitellen suhteellisen lähelle rantaa. Ranta- vyöhyke on kuitenkin kauttaaltaan puustoinen. Erityisesti Laakajärvi, jonka pohjoisosalle on rakennettu vain muutama rantasauna tai loma-asunto, ja Iso Soppi ovat järvimaisemaltaan erämaahenkisiä.

Luonnonympäristön kannalta arvokkaimpia alueita ovat Laakajärven ja Kivijärven lukuisat pienet saaret. Laakajärvellä saarineen on tärkeä merkitys uhanalaisen selkävesilinnuston kannalta.

Arvokkaita alueita ovat myös ne rantametsät, jotka on jätetty metsätalouden ulkopuolelle, ja joissa löytyy paikoitellen myös vanhempaa puustoa ja lahoppua. Arvokkaista luontokohteita ovat myös pienten jokien varret ja suut, mm. Sopenjoen ja Sopenjärven luoteispään muodostama monimuotoinen kokonaisuus, Sopenjärveen laskevan Välijoen suu, Kivijärveen laskevan Lumijoen suu, sekä Kivijokivarsi erityisesti maise- ma-alueena.

Laaditut ja täydennettävät ympäristö- ym. selvitykset

Metsähallitus teetti rantojen käytön yleissuunnitelman yhteydessä vuonna 1995 Maa- ja Vesi Oy:llä ympäris- töselvityksen Laakajärven alueen luonnonympäristöstä, sekä tarkemman maankäytön suunnittelu pohjaksi Laakajärvi, Iso-Soppi, Kivijärvi rantakaavan ympäristöselvityksen. Metsähallituksen laatima Kajaanin ja Vuolijoen käsittävä alue-ekologinen suunnitelma on valmistunut vuonna 2000.

Erillinen liito-oravaselvitys laadittiin kesällä 2001. Selvityksessä käytettiin apuna olevia metsäsuunnittelun kuviotietoja, ilmakuvia ja havaintotietoja. Potentiaaliset elinpiirialueet on käyty tutkimassa maastossa, joilla käynneillä on kartoitettu myös muuta eläimistöä ja kasvillisuutta.

Liite 2 Laakajärven alueen liito-oravakartoitus (Leinonen 2001) ja vanhojen metsien inventointi, (J.Kunnas 1994)

Linnuston osalta on suunnittelutyössä ollut käytettävissä Ari Lyytikäisen laatima raportti (28.11.2001) linnus- tonsuojelun kannalta arvokkaimmista alueista Laakajärven pohjoisosassa ja Iso-Sopella. Raportin tietojen päivittämiseksi Laakajärven pohjoisosan, Kivijärven ja Iso-Sopen pesimälinnusto inventoitiin kesällä 2002 (Panu Kuokkanen).

Liite 3. Laakajärven pohjoisosa, Kivijärvi ja Iso-Soppi selkävesilinnus- ton ja vesimaiseman suojelun kannalta, Ari Lyytikäinen 8.8.2002.

Lisäksi suunnittelualueelta oli suunnitteluvaiheessa käytettävissä melko kattavat vääräväri-ilmakuvat vuo- delta 1996 ja viistokuvat Laakajärven pohjoisosan (Itkonniemi-Konnankoukkelo -väli), Kivijärven ja Iso- Sopen rannoista.

2.12 Alueen topografiasta ja geomorfologiasta sekä maa- ja kallioperästä

Suunnittelualue on verrattain tasaista, erityisesti Laakajärven ympäristössä. Relatiiviset korkeuserot ovat alueella yleensä alle 20 metriä. Topografiaan tuo vaihtelua Kivijärven-Iso-Sopen välinen mäkimaa-alue, jossa on näkyvissä mannerjätikön aikaansaamia moreenimuotoja.

Mannerjätikkö vetäytyi alueelta noin 9100-9400 vuotta sitten. Suunnittelualueella on jääkauden jälkeisissä Itämeren vaiheissa veden alla olleita alueita, mutta myöskin vedenkoskemattomia alueita. Maasto on hyvin kivistä ja huuhtoutunutta, mikä viittaa siihen, että viimeisimmän jäätiköitymisen loppuvaiheessa muodostuneen laajan Sotkamon-Pielisen jääjärven yksi purkautumiskohta on ilmeisesti sijainnut juuri tällä alueella.

Laakajärven maisemassa näkyy jääkauden vaikutus. Maaston suurmuotojen suunta on luoteesta kaakkoon, eli sama kuin jäätikön etenemissuunta. Tämä suunta näkyy järvissä niemineen ja lahtineen, sekä jäätikön kulkusuunnan myötäisissä pitkänomaisissa moreeniselänteissä eli drumliineissa.

Suurimmat korkokuvan vaihtelut ovat Iso-Sopen länsipuolella, Kivijärven koillispuolella ja Laakajärven kapeimmalla kohdalla Jakunvaaran-Jakunkallion alueella ja Korkeamaalla. Sopenmäen jäännösvuoren ja Itkonmäen korkeus merenpinnasta ylittää 180 m.

Kallioperä on muodostunut pääosin metamorfoituneesta ikivanhasta presvekokarelidisestä pohjakompleksista. Kivilajeista voidaan mainita graniitit, gneissit, kvartsiitit, amfiboliitti ja serpentiiniesiintymät.

Yleisin maalaji on pohjamoreeni, joka peittää kallioperää lähes kaikkialla Laakajärven ympäristössä. Lisäksi esiintyy pohjamoreenin paksunnoksia, ablaatiomoreenikumpuja, mm. Kivijärven itäpuolella. Jäätikköjokien mukanaan kuljettamaa lajittunutta glasifluviaalisoraa ja hiekkaa esiintyy niukasti. Moreeniselänteiden väliset alueet ovat soistuneet ja muodostavat laajoja turvealueita.

Liite 4a Topografia, maisema. (Maa ja Vesi Oy)

Liite 4b Geologia, geomorfologia, vesi. (Maa ja Vesi Oy)

Kuva b. Kivijärven itärantaa

2.13 Vesistöt ja pohjavedet

Suunnittelualueella on 13 järveä tai lampea sekä jokia ja puroja, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on n. 1863 ha. Laakajärveä ja Kivijärveä yhdistää Kivijoki ja Iso-Soppea ja Laakajärveä monimuotoinen Sopenjoki järvimäisine suvantoineen ja koskineen. Seuraavaksi suurin pikku järvi, Kaustinen, sijaitsee Kivijärven länsipuolella lähellä olevia leirikeskuksia.

Suunnittelualue on vedenjakajaseutua Oulujärven ja Saimaan vesistöjen rajalla. Suunnittelualue kuuluu Vuoksen vesistöalueen Nilsin reitin latvavesiin. Kaikki suunnittelualueen vedet laskevat Laakajärven ja edelleen etelään - Kiltuanjärven, Kallaveden, Saimaan ja Vuoksen kautta Laatokkaan ja Suomenlahteen.

Laakajärveen purkautuvien vesistöalueiden laajuudet ovat;

- Kivijoen vesistöalue (4.645) 53,97 km²
- Iso-Soppi -järven vesistöalue (4.646) 109,30 km²
- Suuri-Petäisen vesistöalue 187,83 km² (ei suunnittelualueella)

Laakajärven oman valuma-alueen (4.644) laajuus on 112,79 km². Järven vedenpinnan korkeusasema on noin +164 m (N60). Järvi on säännöstelty, veden pinta vaihtelee noin 2 metriä välillä +163,29...+165,09.

Laakajärveä säännöstellään Kiltuan voimalaitospadolla. Säännöstelijä on velvollinen tarkkailemaan järven tilaa kahdesti vuodessa otettavilla vesinäytteillä. Kainuun ympäristökeskuksen tietojen mukaan Laakajärven vedenlaatu on valuma-alueen suovaltaisuudesta johtuen suhteellisen ruskeaa. Päälysveden happipitoisuus on yleensä ollut hyvä, mutta talvikautena alusvedessä on hapen vajausta ja pohjan lähellä vesi on lähes hapetonta. Viime vuosina myös kesäaikaan pohjanläheisten kerroksien happipitoisuus on oleellisesti heikentynyt. Laakajärven veden ravinnepitoisuus on kohtalaisen korkea ja rehevyystasoa kuvaava klorofyllipitoisuus on vaihdellut lievästi rehevästä rehevään. Rehevyystaso ja ravinnepitoisuudet ovat olleet hieman nousussa.

Järven pääasiallinen kuormittaja on metsätalous. Valuma-alueen suot on lähes kokonaan ojitettu ja alueella on tehty laajoja avohakkuita. Osaa ojikoista ei tulla enää kunnostamaan, joten metsätalouden kuormitus on vähenemään päin. Laakasuo turvetuotantoalueen kuormitus on suhteellisen pieni verrattuna metsätalouden kuormitukseen. Säännöstelyllä ei liene oleellista vaikutusta veden laatuun.

Alueen muista järvistä ei ole vastaavia tietoja, mutta niiden ravinnepitoisuus ja rehevyystaso lienevät matalampia, koska pääosa ojitetuista soista sijaitsee Laakajärven valuma-alueella ja turvetuotantoalueen puhdistetut kuivatusvedet johtuvat Suopuron ja Sopenjoen kautta Laakajärveen.

Merkittäviä pohjavesialueita ei suunnittelualueella esiinny.

2.14 Kasvillisuudesta

Maaperän voimakkaasta huuhtoutumisesta johtuen kasvillisuuskin on pääsääntöisesti suhteellisen karua. Pääosa näistä talousmetsistä on mäntyvaltaista, tuoretta tai kuivaa kangasta. Alueella on suoritettu laajoja hakkuita avohakkuina tai siemenpuuasentoon. Arvokkaita alueita ovat ne rantametsät, jotka on jätetty metsätalouden ulkopuolelle, ja joissa löytyy paikoitellen myös vanhempaa puustoa. Kasvillisuudeltaan muita alueita monimuotoisempia ovat pienten jokien varret ja suut, mm. Sopenjokivarsi, Sopenjärveen laskevan Välijoen suu, Kivijärveen laskevan Lumijoen suu, sekä Kivijokivarsi erityisesti maisema-alueena. Lehtipuuvaltaisia vyöhykkeitä esiintyy Sopenjoen ympäristössä ja kapeina vyöhykkeinä ranta-alueilla.

Koska suunnittelualue on verraten tasainen ja maaperä on vettä huonosti läpäisevää pohjamaa-aluetta, on soistuminen yleistä. Alueen suot on pääsääntöisesti ojitettu 1970-80 luvuilla, ojitamatonta suota löytyy laajemmin vain Iso-Sopen Löytölänlahden perukasta.

Yleissuunnitteluvaiheessa on tehty kasvillisuusmäärittely yleisellä tasolla. Joissakin kohteissa on suoritettu tarkennettu inventointi. Tarkemmat kasvillisuusmäärittelyt suoritettiin liitekartan osoittamista paikoista. Alueelta on valtion mailta laadittu alue-ekologinen suunnitelma, jossa luontokohteiksi on merkitty metsäläki-kohteet ja avainbiotoopit, sekä osa luonnonsuojelullisesti arvokkaista metsistä ja soista.

Liite 5a Kasvillisuusinventointi. (Maa ja Vesi Oy)

Liite 5b Kasvillisuus ja maisema. (Maa ja Vesi Oy)

Kasvistollisesti monimuotoisimpia ovat Jakunkallio – Itkonniemi välinen alue sekä Sopenjoen ympäristö. Niissä esiintyy pienialaisia lehtomaisia tai tuoreita kuusikankaita. Rauhoitettua valkolehdokkia löytyy sieltä täältä Jakunvaaran ja Pyylehdon väliseltä ranta-alueelta.

Kuva c. Laakajärvi, Itkonniemi.

Taustalla Sääksisaaret. Suunnittelualueella on sekä tehometsätalousaluetta, että arvokasta erämaamaista järvimaisemaa rinta rinnan.

Kuva d. Saarisuvanto ja Pitkäsuvanto.

Sopenjoen eräretkeilyalue on luonnonympäristöltään ehkä suunnittelualueen arvokkainta osaa. Vasemmalla näkyy Sopenkannaksen itäosaa.

*Kuva e. Sopenkannas ja Sopenjärven pohjoisosa.
Sopenkannas, vasemmalla, on liito-oravan elinympäristöä.*

2.15 Eläimistöstä

Ympäristöselvitysten yhteydessä on tehty myös havaintoja alueen eläimistöstä. Uhanalaisimpia ovat liito-orava (havaintoja Jakunkallio-Itkonniemen ja Sopenkankaan alueilta) selkälokki ja kalasääski, joka on pesinyt joko pienemmällä Jakunsaarella tai pohjoisimmalla Sääskisaarella. Havainnoista on tarkemmin kerrottu uhanalaisia lajeja käsittävässä kohdassa.

Laakajärvellä saarineen on tärkeä merkitys uhanalaisen selkävesilinnuston kannalta. Suunnittelualueelta on havaintoja mm. selkälokista ja kuikasta (Ari Lyytikäinen). Mustalahden perukan puronvarsisekametsässä näyttää viihtyvän mm. metso. Muita alueelta vuosien varrella havaittuja lintulajeja ovat mm. kalatiira, lapa-sorsa, telkkä, tavi, rantasipi, kalalokki, leppälintu, kulorastas, harmaasieppo, käki, teeri, palokärki ja korppi. Petolinnuista on lisäksi tavattu mm. viirupöllö, tuulihaukka, ampuhaukka ja varpushaukka. Tämänhetkinen pesimälinnusto kartoitettiin toukokuun lopussa 2002 (Panu Kuokkanen), käyttäen pohjatietona aiempia havaintoja.

Nisäkkäistä alueella on runsaasti hirviä, jäniksiä ja oravia. Jakunkallion suunnasta tehtiin kesällä 2000 havainto näädästä ja löydettiin majavan syönnösjälkiä. Myös viitteitä karhun oleskelusta suunnittelualueella on saatu.

Laakajärven kalalajistoon kuuluvat mm. kuha, siika, hauki ja muikku sekä istutettu taimen. Järvellä kalastetaan myös talvella.

Alue-ekologisessa suunnittelussa on kartoitettu myös arvokkaiden elinympäristöjen välisiä alueita, jotka saattaisivat toimia ekologisina käytävinä. Käytävät keskittyvät järvien ja jokien rannoille ja ne jätetään suunnitelman mukaan kehittymään luonnontilaan. Vyöhykkeet tukevat myös alueen retkeilykäyttöä ja muodostavat vesistönsuojelluksen suojakaistan.

2.16 Arvokkaat luontotyypit ja uhanalaiset lajit

Luonnonsuojelulain, metsälajin ja vesilain tarkoittamia arvokkaita luontotyypppejä ja uhanalaisia lajeja on kartoitettu suunnittelualueella maastokäynneillä ja aiempien inventointien ja metsäsuunnittelun sekä alue-ekologisen suunnittelun yhteydessä. Suunnittelualueelta tavattuja uhanalaisia lajeja ovat liito-orava, kalasääski ja selkälökki. Biologi Ari Lyytikäinen on kesällä 2001 tehnyt vesilintuja silmälläpitäen tarkastuskäynnin Laakajärven pohjoisosaan ja laatinut käynnistä raportin, jonka mukaan alustavasti arvioiden maisema-ekologisesti kestäviä rantoja olisi suunnittelualueella Sääskilehdon-Sääskiniemen kohdalla. Herkästi vaurioituvia rantoja olisi Lyytikäisen mukaan järven kapeimmassa kohdassa. Lyytikäinen suosittelee Laakajärven pohjoisosan säilyttämistä rakentamattomana. Aiemmin laadittuja luontoselvityksiä täydennettiin linnuston osalta touko-kesäkuun vaihteessa 2002 (Panu Kuokkanen).

Liito-orava

Liito-orava on maassamme rauhoitettu ja kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IVa lajeihin, joiden luonnossa selvästi havaittujen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Uhanalaisuusluokituksessa liito-orava on luokiteltu vaarantuneeksi.

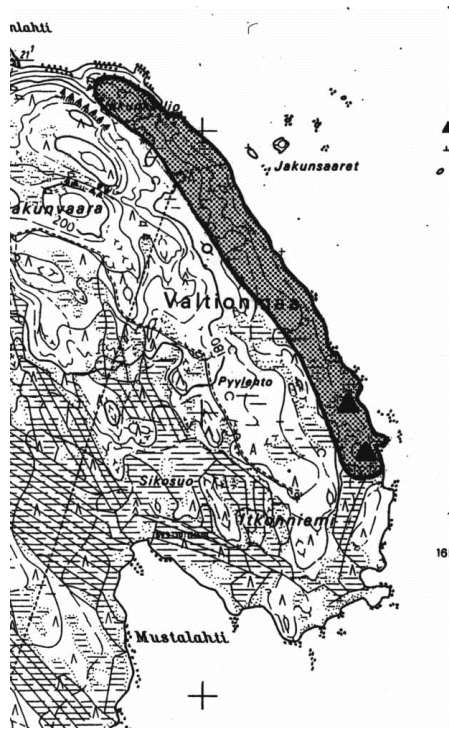
"Liito-orava on iäkkäiden kuusivaltaisten sekametsien laji, joka liikkuu yleensä hämärissä liitelemällä puusta toiseen. Kookkaat kuuset tarjoavat suojaa ja lehtipuut (haapa, leppä, koivu) ruokaa. Pesänsä se tekee useimmiten tikan haapoihin hakkaamiin koloihin tai oravan risupesiiin, kelopuiden koloihin tai luonnonkolojen puuttuessa myös sopiviin linnunpönttöihin. Naaraiden elinpiiri on keskimäärin 8 ha ja urosten 60 ha. Urosten elinpiirit saattavat sijaita päällekkäin, mutta naaraat asuvat erillään toisistaan." ... "Tutkimusten mukaan liito-oravanaaraiden lisääntymiseen tarvitsemien kuusimetsien tulisi olla riittävän laajoja eli yli 4 ha." (Leinonen, Laakajärven alueen liito-oravakartoitus 2001)

Kesällä 2001 kartoitettiin liito-oravan esiintyminen suunnittelualueella. Kartoituksen teki FM Sari Leinonen.

Liite 2 Laakajärven alueen liito-oravakartoitus (Leinonen 2001) ja vanhojen metsien inventointi, (J.Kunnas 1994)

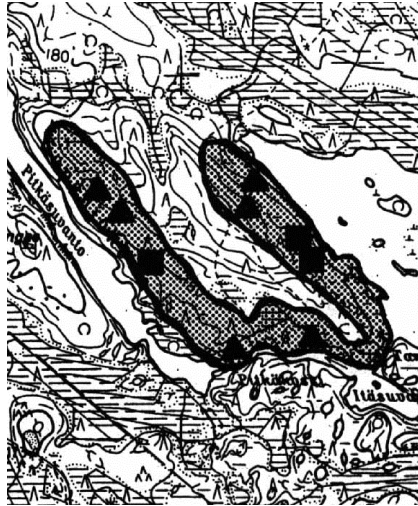
Potentiaaliset, liito-oravalle soveltuvat elinalueet selvitettiin ensin metsäsuunnittelun kuviotietojen, ilmakuvioiden, peruskarttojen ja suullisten tietojen avulla. Yksi potentiaalinen elinalue oli Itkonniemi-Jakunkallio, jossa vuonna 1994 vanhojen metsien kartoituksen yhteydessä oli kahdesta kohdasta löydetty liito-oravan papanoita.

Itkonniemi-Jakunkallio –aluetta tutkittiin suhteellisen laajalti. Kartoituksessa löytyi vain muutama papana iäkkään kuusen tyveltä läheltä rantaa ja toinen muutaman papanan löydös kelon juurelta samalta, noin 4 ha laajuiselta metsäkuviolta, jolta myös vuoden 1994 papanahavainnot oli tehty. Todennäköisesti kyseessä on kaksi eri yksilöä, koska on harvinaista, että liito-orava saavuttaa 6,5 vuoden iän. Niukahkot löydökset alueella viittaavat siihen, että se on ainakin ollut liito-oravan levähdyspaikka. Metsätyypin perusteella olisi voinut odottaa alueelta löytyvän enemmänkin merkkejä liito-oravasta. Syynä liito-oravan vähyyteen saattaa hyvinkin olla alueella pesivä näätä (havainto 2.8.2001), jonka ruokavalioon kuuluvat myös oravat.

Liito-oravan papanalöydöt ja arvioitu potentiaalinen ruokailu- ja lisääntymisalue Itkonniemi-Jakunkallio-alueella.

Sopen kannakselta liito-oravan jätöksiä löytyi enemmän ja laajemmalta alueelta. Papanoita löytyi kaikenkalkiaan yhdeksästä kohdasta, yleensä ison puun juurelta. Kolmesta paikasta löytyi yli kymmenen papanaa ja kuudesta muutamia papanoita. Kannaksen eteläosan löydökset todistavat liito-oravan ainakin liikkuneen alueella. Kannaksen itäosan lähellä toisiaan sijainneet löydökset viittaavat ainakin yhden liito-oravan revii-riin ja länsiosan löydökset viittaavat mahdolliseen pidempiaikaiseen oleskeluun.

Liito-oravan papanalöydöt ja arvioitu ruokailu- ja lisääntymisalue Sopen kannak-sen-alueella.

Muilta tutkituilta alueilta (mm. Mustalahti-Leveälahti, Kivijärvi, Kiviniemi, Sopenjoki, Säaskiniemi-Haapalahti) ei löytynyt merkkejä liito-oravista.

Papanalöydöt on inventoinnissa osoitettu karttaliitteellä, johon on samalla rajattu arvioitu liito-oravan ruokai-lu- ja lisääntymisalue. Vaikka Jakunkallion alueelta löytöjä on suhteellisen vähän, voidaan alueen katsoa edustavan potentiaalista liito-oravan ruokailu- ja lisääntymisaluetta, ja Itkonniemen-Jakunkallion välisen ranta-alueen lehtipuulaikkujen täplittämät kuusimetsäalueet tulisi jättää mahdollisimman luonnontilaisiksi.

Kalasääski

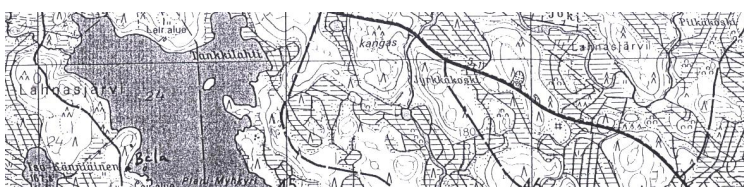
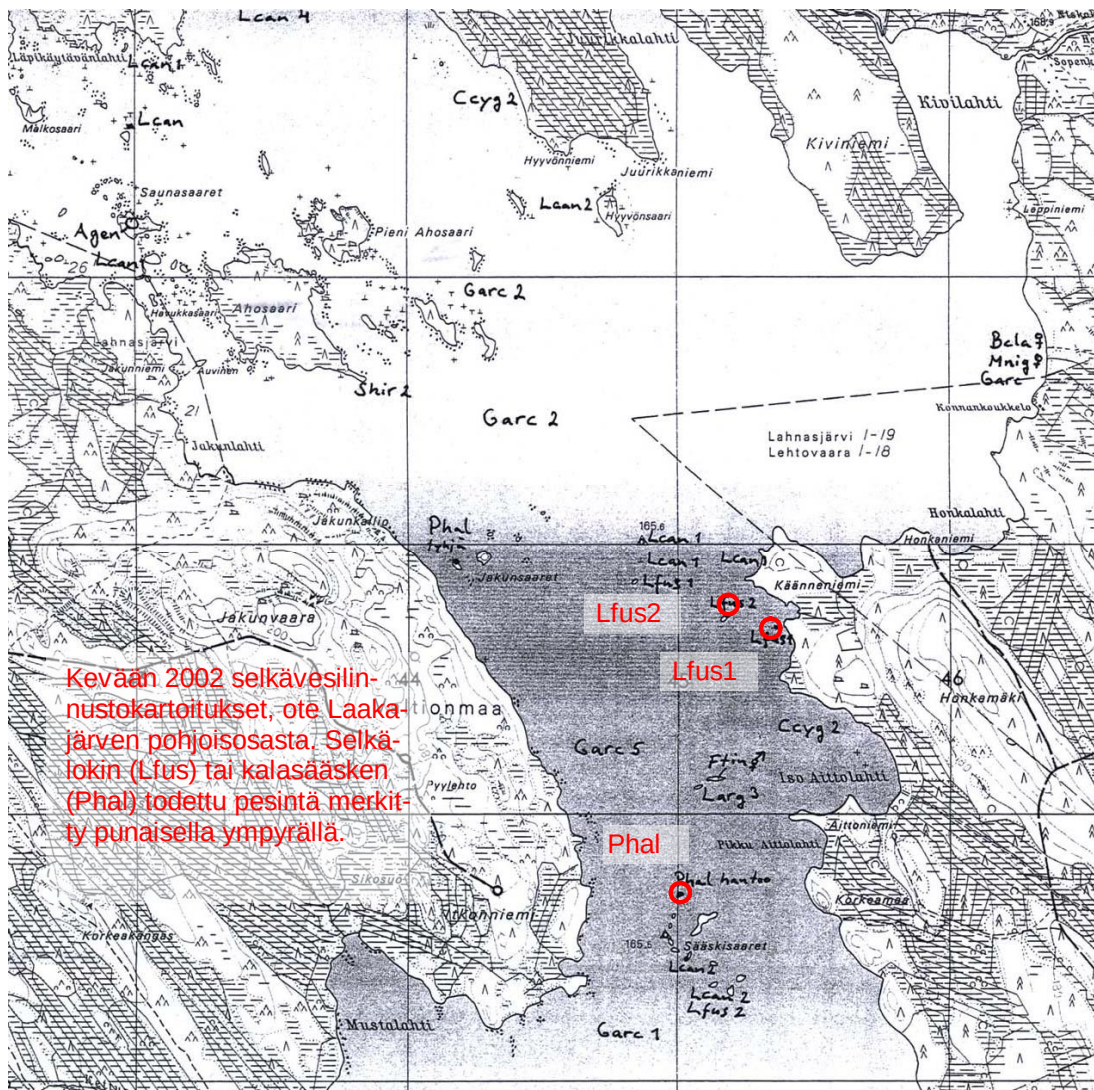
Myös kalasääski kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IVa lajeihin, joiden luonnossa selvästi havaittujen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Suunnittelualueella sääksi pesi kesällä 2001 Sääksisaarilla onnistuneesti, kesäkuussa pesässä oli emo ja kaksi poikasta. Sääksellä on vaihtopesä Jakunsaarilla, Itkonniemen koillisrannalla. Kesällä 2002 sääksi hautoi jälleen pohjoisimmalla Sääksisaarella ja vaihtopesä pienemmällä Jakunsaarella oli tyhjä. Vaihtopesäpuiden sijaintipaikaksi Lyytikäinen on lisäksi kirjannut Havukkasaaren (Ahosaaren länsipuolella) ja Malkosaaren länsipuolen pikkusaaren.

Selkälokki

Selkälokki on luokiteltu uusimmassa uhanalaistarkastelussa vaarantuneisiin lajeihin (VU) ja lisäksi se kuuluu Suomen vastuulajeihin. (Laji, jonka Suomen kannan osuus on yli 15% Euroopan kannasta).

Ari Lyytikäisen selvityksessä todetaan, että Laakajärven pohjoisosassa on erittäin tärkeä selkälökin kannalta, pesinnän kannalta tärkeitä ovat erityisesti saaret järven kapeimmassa kohdassa. Kajaanin puoleisessa osassa on vuosittain todettu noin 10 pesivää selkälökkiparia. Parimäärä on 2000-luvun alusta vähentynyt muutamalla aikaisemmista vuosista. Vuoden 2001 käynnillä Selkäsaarilla havaittiin 2 pesivää paria, Sääksisaarilla 2 ilmeisesti pesivää paria ja Jakunsaaren itäpuoleisilla luodoilla 2 pesivää paria sekä 1-2 pesinnässä epäonnistunutta paria.

Suunnittelualueella selkälökin pesintä on havaittu vuoden 2002 linnustokartoituksessa (Panu Kuokkanen) Torakkasaarella, ulapan puoleisella Selkäsaarella ja Käänneeniemen tuntumassa kahdella pikku saarella/luodolla. Lisäksi selkälökki nähtiin Sääksisaarilla (2), ja Käänneeniemen ja Jakunsaaren välillä (1), sekä Kivijärvellä (3+1 lentävä).

Kevään 2002 selkävesilinnustokartoitukset, ote Kivijärvestä ja Laakajärven eteläosan länsirannalta. Selkälokin (Lfus) tai kalasääsken (Phal) todettu pesintä merkitty punaisella ympyrällä.

Muut havainnot uhanalaisesta, vaarantuneesta tai silmälläpidettävästä selkävesilinnustosta

Lyytikäisen mukaan Laakajärven pohjoisosa on *kuikan* (lintudirektiivin I-liite) kannalta hyvää pesimisympäristöä. Lyytikäisen tarkastuskäynnillä on havaittu yksi yksilö Jakunlahdella, Jakunsaarilla, ja Sikosaaren W-puolen lahdella, kaksi yksilöä Muutikkiniemessä sekä kolme yksilöä Lämpikäytävänlahden ja Ahonsaarten muodostamassa kokonaisuudessa. Vuoden 2002 kartoituksessa (Pasi Kuokkanen) kuikkayksilöt nähtiin Sääskisaarten SW-puolella, Itkonniemen NE-puolella (5 yksilöä), Ahosaaren itäpuolella (2+2 yksilöä), Konnankoukkelon pohjoispuolella (1 yksilö). Kivijärvellä nähtiin kuikka Ahosaaren eteläpuolella.

Vuoden 2002 kartoituksessa *Laulujoutsenia* (lintudirektiivin I-liite ja Suomen vastuulaji) havaittiin Iso-Aittolahdessa (2 yksilöä), Hyyvönniemen länsipuolella (2 yksilöä) ja Kivijärven Itälahdessa 1 yksilö. Kalatiiroja (lintudirektiivin I-liite, vastuulaji) havaittiin Laakajärven Ahosaaren eteläpäässä (2) sekä Kivijärven Iso-Myhkyrin eteläpuolella (2). *Tuulihaukka* (NT=silmälläpidettävä) havaittiin Iso Aittolahden kohdalla olevilla saarilla, sekä Kivijärven Ahosaaren pohjoispuoleisella saarella.

2.17 Suojelualueet ja -kohteet

Metsähallitus on 19.11.1971 perustanut Laakajärven ja Kivijärven saarille luonnonhoitometsät ulkoilu- ja virkistystarkoituksia varten. Päätöksen mukaan alueet säilytetään luonnontilaisina aarnialueina. Saaret on maanomistajan (Metsähallituksen) esityksestä osoitettu Kainuun seutukaava 3:ssa suojelumerkinnällä S 102. Kokonaisuus käsittää lähes sata pientä saarta tai kivistä luotoa. Lisäksi suoraan luonnonsuojelulain nojalla on suojeltu Jakunsaarella ja Sääskisaarella sijaitsevat kalasääsken pesäpuut.

Alueella ei ole rakennussuojelukohteita, eikä Kainuun museon lausunnon mukaan myöskään tiedossa olevia muinaismuistokohteita.

2.2 Maisema

Maisema on kokonaisuus, joka muodostuu ekologisista perustekijöistä ja niiden vuorovaikutussuhteista. Se on luonnonlakien mukaan toimiva, elävä ja kehittyvä, dynaaminen ympäristökokonaisuus. Maisema koostuu maisemarakenteesta ja maisemakuvasta. *Maisemarakenteen* perustana on maastorakenne sekä siinä toimivat luonnonprosessit. Myös ihmisen vaikutus, kulttuurihistoria, on oleellinen tarkastelukulma. *Maisemakuva* taas on maisemarakenteen silmin havaittava ilmiasu (Rautamäki1989).

Suunnittelualue lasketaan kuuluvaksi Vaara-Karjalan pohjoisosaan, joka sijaitsee Kainuun vaaraseudun ja Pohjois-Savon järvisuudun välillä. Metsät ovat pääosin suhteellisen karuja metsätalousalueita, pääosin eri tavoin käsiteltyjä määntymetsiä. Luonnontilaisinta metsämaisema on Laakajärven länsi- ja pohjoisosien ranta-alueilla sekä Iso-Sopen luoteisosassa Sopen kannaksella. Näille alueille sijoittuu rehevämpiä rantametsiä ja vanhoja yli 100-vuotiaita metsiä.

Seudun maiseman rakenteessa näkyy jääkauden vaikutus. Vaikuttavimmat maaston suurmuotojen suunta on luoteesta kaakkoon, eli sama kuin jäätikön etenemissuunta. Tämä suunta näkyy järvissä niemineen ja lahtineen, sekä jäätikön kulkusuunnan myötäisissä pitkänomaisissa moreeniselänteissä eli drumliineissa.

Kuva f. Iso-Soppi etelästä, ilmasta katsottuna

Kuva f. Laakajärvi, Itkonniemen hiekkarannat

Suunnittelualueen maat ovat pääasiassa valtion ja metsäyhtiöiden omistuksessa olevaa tehometsätalous- aluetta. Alueella on kattava metsätieverkosto. Metsänhoidossa käsitellyt alueet ovat useimmiten laajoja kokonaisuuksia, jotka käsittävät useita kuvioaloja ja ulottuvat paikoitellen suhteellisen lähelle rantaa. Ranta- vyöhyke on kuitenkin kauttaaltaan puustoinen.

Komeita pitkiä näkymiä järville on erityisesti Laakajärven Jakunkalliolta, Jakunvaaralta ja Korkeamaalta, muita hyviä näkymiä on erityisesti niemien kärjistä. Laakajärven itäpuolella Honkamäen alueella on järvi- maisemaan haitallisesti näkyvä laaja hakkuualue. Iso-Sopella pitkiä järvinäkymiä on Kaislikkoniemestä ja Talasniemestä. Kivijärvi on muita järviä rikkonaisempi, pidempiä näkymiä on Juuson alueelta ja järven poh- joisosan leirikeskuksesta.

Liite 4a, Topografia, maisema. (Maa ja Vesi Oy)

Liite 6 Rantojen maisemaekologinen kapasiteetti. (Maa ja Vesi Oy)

2.3 Rakennettu ympäristö ja nykyinen maankäyttö

2.31 Asuminen ja loma-asuminen

Suunnittelualue on metsätalousaluetta, jolla ei ole enää pysyviä asukkaita. Alueella sijainneet maatilat ovat vapaa-aikakäytössä, kahdella maatilalla on Laakajärven rannalla rantasauna tai rantakämppä.

Kivijärven pohjoispäässä olevalla kaupungin omistamalla Aatamin tilalla on kaksi leirikeskusta, jotka ovat pääasiallisesti mm. seurakunnalla nuorisokäytössä. Kivijärven länsirannalla sijaitsee Juuson kämppä, joka on yksityisenä loma-asuntona. Iso-Sopen rannalla Metsähallitukselta vuokratulla alueella toimii Kainuun kriminaalihuoltoyhdistyksen leirikeskus. Laakajärven rannalla on lisäksi yksi yksityinen loma-asunto ja Konnankoukkelossa luultavasti kalastajien ja metsästäjien käytössä oleva kämppä.

Kuva g. Kivijärven pohjoisosaa, vasemmalla leirikeskuksen rantaa

Kuva h. Laakajärvi, loma-asunto Jakunvaaran pohjoispuolella

2.32 Virkistysalueet ja ulkoiluun liittyvät reitit

Kivijärven ja Iso-Sopen välinen alue on retkeilyaluetta. Kivijärven Aatamista Iso-Sopen leirikeskukseen on rakennettu noin 10 km:n pituinen ulkoilureitti. Reitin varrella Laakajärven rannassa Sopenjokisuussa on Metsähallituksen hoitama kota retkeilijöiden tukikohtana. Reitin varrella on muitakin laavu- ja nuotiopaikkoja. Sopenjokea käytetään myös melontareittinä.

Kuva i. Laakajärvi, kota Sopenjokisuussa

2.33 Liikenne ja yhdyskuntatekninen huolto

Alueella ei ole yleisiä teitä, mutta metsätieverkko on hyvin kattava. Vesiliikennettä palvelevia yleisiä vene-rantoja ei ole rakennettu, mutta veneitä pidetään yleisesti mm. Laakajärven pohjoisrannalla Pitkäpohjan lahden itärannalla ja Kivijoen rannalla.

Alueella ei ole sähköverkostoa, lukuunottamatta Laakasuo turvetuotantoalueelle tulevaa syöttöjohtoa. Mui-ta kunnallisteknisiä verkostoja alueella ei ole.

2.34 Metsätalous

Suunnittelualue on käytännössä kokonaan tehokkaasti hyödynnettyä metsätalousaluetta, lukuunottamatta muutamia loma-asuntoja ja leirikeskuksia, sekä valtion omistamia Metsähallituksen päätöksellä suojeltuja saaria ja Pitkäpohjan luonnonhoitometsää.

2.35 Maa-ainesten otto

Laakasuo alue on käytössä oleva Vapo:n turvetuotantoalue. Tuotanto on tällä hetkellä keskeytyksissä ja alue on väliaikaisesti vuokrattuna maanviljelyalueeksi. Turvetuotantoa tullaan myöhemmin vuosina jatka-maan ja tuotantoaluetta laajentamaan. Turvetuotantoon on Vapo:lla varattuna lisäksi Pohjolansuo alue Kivijärvestä itään. Osa tulevasta tuotantoalueesta sijaitsee suunnittelualueella.

2.4 Väestö ja elinkeinot

Suunnittelualueella ei ole vakituksia asukkaita. Alue on pääosin valtion ja metsäyhtiöiden omistamaa metsä-talousaluetta ja se tarjoaa lukuisille kuljetus-, metsätalous- ja turvetuotantoalan ammattilaisille työmahdolli-suuksia.

2.5 Maanomistus

Osayleiskaava-alueen pinta-ala on 7497 ha, josta vesialuetta on 1863 ha. Maarekisteritiloja oli 1.1.1996 10 kpl ja lisäksi 2 kpl erotettuja vesialueita. Alueen suurin maanomistaja on valtio. Metsätalousalueita on lisäksi UPM-Kymmenen ja Ahlströmin omistuksessa. Kajaanin kaupunki omistaa ns. Aatamin tilan Kivijärven poh-jois-luoteisrannalla. Lisäksi alueella on muutamia yksityisomistuksessa olevia metsätaloustiloja.

Liite 7. Maanomistus

III TAVOITTEET

3.1 Valtakunnalliset ja seudulliset tavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevat säännökset sisältyvät maankäyttö- ja rakennuslain 22, 23, 24 ja 178 §:iin. Valtakunnallisten tavoitteiden tarkoituksena on edistää hyvän elinympäristön ja kestävä kehityksen periaatteiden toteutumista alueiden käyttöä koskevissa päätöksissä. Pää tavoitteita ovat:

- **toimiva aluerakenne**, (Aluetta kehitetään perustuen sen omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin.)
- **eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu**, (Elinympäristön toimivuuden ja taloudellisuuden edistäminen ja laadun sekä viihtyisyyden parantaminen - mm. palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus sekä ajallisen kerroksisuuden, omaleimaisuuden, maisemakuvan ja ihmisläheisyyden huomiointi. Toimintojen aiheuttamia haittoja on pyrittävä vähentämään)
- **kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat**, (kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön arvojen säilyttäminen, luonnonarvojen, ekologisten yhteyksien ja monimuotoisuuden säilyminen, yhtenäisten hyvien peltoalueiden säilyminen)
 - Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin sisältyviä alueita, mutta kylläkin arvokkaita elinympäristöjä.
 - Suunnittelualueella edistetään alue-ekologisessa suunnittelussa todettujen ekologisten yhteyksien säilymistä ja täydentämistä.
 - Edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden alueiden monimuotoisuuden säilymistä.
 - Edistetään luonnon moninaiskäyttöä
 - Edistetään luonnonvarojen käyttöä ekologisesti kestäväällä tavalla
- **toimivat yhteysverkot ja energiahuolto**, (esim. liikenneturvallisuuden parantaminen, joukkoliikenteen edistäminen)
 - edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia
- **luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet, joiksi on nimetty Saaristomeri, maankohoamisrannikko, Lapin tunturialueet ja Vuoksen vesistöalue.**
 - Laakajärvi kuuluu Vuoksen latvavesiin. Vuoksen vesistöalueella ohjataan matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät
- lisäksi valtakunnallisia tavoitteita ovat Helsingin seudun erityiskysymykset jotka eivät kosketa suunnittelualuetta.

Voimassa olevassa seutukaavassa on esitetty suunnittelualuetta koskevia seudullisia tavoitteita. Seutukaavakartassa on esitetty ainoastaan suojelualueet valtion omistamalla Laaka- ja Kivijärven saarilla, Suurisuon turvetuotantoalue ja Laakajärven pohjoispuolelle esitetty retkeilyreittiyhteys. (Seutukaavaote, katso kuva a)

3.2 Ympäristöarvoista johtuvat tavoitteet

Tärkeimmät ympäristöarvoista johtuvat tavoitteet ovat erämaisuuden ja maiseman säilyttäminen Laakajärven pohjoisosassa ja Iso-Sopella, uhanalaisten eläinlajien lisääntymis- tai levähdysalueiden turvaaminen ja ekologisten yhteyksien kehittäminen, sekä muiden arvokkaimpien alueiden huomioiminen (esim. luonnon-uomien tehometsätaloudelta säästyneet ympäristöt ja ojitamaton kosteikko).

Tavoitteet perustuvat useihin alueelta tehtyihin luontoselvityksiin.

3.3 Kajaanin kaupungin ja osallisten tavoitteet

3.31 Kajaanin kaupungin asettamat tavoitteet

Kajaanin kaupunginhallitus on 3.6.2002 hyväksynyt Hannusrannan ja Jormuanlahden osayleiskaavoituksen tavoitteet. Tavoitteita sovelletaan myös muissa rantaosayleiskaavoissa ja niitä on tarkennettu tarpeellisilta osiltaan alueelle sopiviksi. Rakennusoikeus, samoin kuin periaatteet rakennusten sijoittamisesta, määräytyvät rakennusjärjestyksen perusteella.

Laakajärvi – Kivijärvi – Iso-Soppi –osayleiskaavaa koskevana tavoitteena on osoittaa ympäristöarvot huomioonottavalla osayleiskaavalla eri maankäyttömuotojen tarvitsemat aluevaraukset. Sopenjoen ja Kivijoen alue varataan virkistyskäyttöön ja Laakajärvellä rakentaminen ohjataan Sääksisaarten eteläpuolelle, suunnittelualueen eteläosiin.

Tarkoituksena on laatia rakennus- ja maankäyttölain mukainen oikeusvaikutteinen osayleiskaava rakennus- ja poikkeamislupien, elinkeinojen kehittämisen sekä ympäristön- ja maisemanhoidon perustaksi. Kaavalle asetetut tavoitteet pyritään saavuttamaan vuorovaikutuksessa osallisten kanssa ja vaikutusten arvioinnin avulla.

Yleistavoitteet

- Edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä.
- Ottaa huomioon valtakunnalliset alueiden maankäytön tavoitteet ja vahvistettu seutukaava.
- Turvata maanomistajien mahdollisimman tasapuolinen kohtelu rakentamisalueiden mitoituksessa.
- Osoittaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja päätöksen tekoa varten tiedossa olevat hankkeet ja erilaiset suojelua vaativat kohteet.

1. Elinympäristö ja virkistyskäyttö

- Luoda edellytykset turvalliselle, terveelliselle ja viihtyisälle elinympäristölle.
- Mitoittaa rantarakentaminen siten, että turvataan virkistyskäyttö, arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen ja ranta-asumisen viihtyisyys.
- Osoittaa ohjeellisina alueella kulkevat ulkoilureitit sekä rajata alueet, joilla on veneilyn ohjaamistarvetta.

2. Luonto- ja kulttuuriarvot

- Edistää alueen maisema-, luonto- ja kulttuuriarvojen säilymistä.
- Turvata alueen arvokkaiden maisema-alueiden ja luontokohteiden luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen säilyminen sekä luonnonsuojeluohjelmien toteutuminen.
- Sijoittaa uudet rakennuspaikat niin, että arvokkaille alueille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.

3. Ympäristönsuojelu ja luonnonvarat

- Ohjata rakentaminen ja muut toiminnot maaperältään, metsä- tai kasvillisuustyypiltään hyvin kulu- tusta kestäville alueille.
- Estää vesien laadun huononeminen.
- Osoittaa maa-ainestenottoalueet.

4. Yhdyskuntarakenne ja rakentaminen

- Pyrkä taloudelliseen ja toimivaan yhteiskuntarakenteeseen ottamalla huomioon rakennuspaikkojen sijoittelussa olemassa oleva tiestö, sähkölinjat ja palvelut.
- Ohjata rakentamista osoittamalla rakennuspaikkojen ohjeellinen sijainti.
- Ottaa huomioon Laakajärven säännöstelyluvan veden korkeudet.

5. Elinkeinoelämä ja palvelut

- Turvata maa- ja metsätalouden harjoittamisen edellytykset.
- Turvata julkiset ja yksityiset palvelut varaamalla niille riittävät toiminta-alueet.
- Tukea alueen matkailua ja virkistyskäyttöä.

Rakennusoikeuden määrittely

Lähtökohta

Mitoituksen tavoitteena on maanomistajien mahdollisimman tasapuolinen kohtelu. Maanomistajien tasapuolista kohtelua pyritään toteuttamaan kantatilatarkastelun avulla.

Kantatilatarkastelussa selvitetään vuoden 1969 mukainen tilajako. Näitä tiloja kutsutaan kantatiloiksi.

Kantatilan rakennusoikeuden määrään vaikuttaa tilan pinta-ala, sijainti ja erityispiirteet. Kantatilan perusrakennusoikeus on asuin- tai lomarakennuspaikka / rakennuskelpoinen kantatila.

Samalle maanomistajalle kuuluvia tiloja käsitellään kaava-alueella yhtenä kokonaisuutena. Näillä tiloilla voidaan rakennusoikeutta siirtää tilalta toiselle.

Mitoitusta noudattamalla pyritään turvaamaan maanomistajien tasapuolinen kohtelu. Mikäli alue kuitenkin soveltuu erityisen hyvin tai huonosti rakentamiseen tai on olemassa jokin muu erityinen syy, voidaan kohtuustekijät huomioon ottaen lisätä tai vähentää kantatilan rakennusoikeuden määrää.

Rantavyöhykkeen rakennusoikeus

Rantavyöhykkeellä tarkoitetaan rannan läheisyydessä sijaitsevaa aluetta, jonka luonnon olosuhteisiin vesistö vaikuttaa. Alue mielletään rantaan kuuluvaksi ja siihen kohdistuu erilaisia rantaa hyödyntäviä maankäyttötarpeita. Suunnittelualueella rantavyöhykkeen syvyys vaihtelee 50 metristä 200 metriin.

Mikäli kantatila ulottuu rantaan voidaan osa sille kuuluvasta rakennusoikeudesta sijoittaa rantavyöhykkeelle. Rantavyöhykkeellä rakennusoikeuden määrään vaikuttaa edellä esitetyn kantatilatarkastelun lisäksi muunnetun rantaviivan pituus. Muunnettua rantaviivaa laskettaessa on kapeiden niemien, lahtien, kannasten ja salmien kohdalla huomioitu vastarannan ja luontotekijöiden rakentamiselle asettamat rajoitukset.

Loma-asuntopaikalle voidaan rakentaa loma-asunto, varasto ja sauna.

Kaava-alueella on tavoitteena jättää rakentamiselta vapaaksi 50% rantaviivasta. Rakennuspaikat pyritään sijoittamaan ryhmiin, jotta jokaiselle rantakilometrille jäisi yhtenäinen 250 metrin levyinen vapaan rantavyöhykkeen alue.

Rakennuspaikan rakennusoikeuden määrä

Rakennuspaikan rakennusoikeus määräytyy voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaan. Kaupunginvaltuustossa 7.2.2000 hyväksytyn rakennusjärjestyksen mukaan rakennusoikeus määräytyy pinta-alojen suhteessa seuraavasti:

	Rakennuspaikan pinta-ala (m ²)	Päärakennus (m ²)	Talousrakennus (m ²) / josta rantasaunan osuus (m ²)
Asuinrakennus	≥ 5000	300	200 / 20
Lomarakennus ranta-alueella	> 5000	100	100 / 20
	5000-3001	80	80 / 20
	3000-2001	80	40 / 20
	2000-1000	50	20 / 15
	< 1000	30	10 / 00

Uusien lomarakennuspaikkojen pinta-alan tulee olla kuitenkin vähintään 3000 m² ja asuinrakennusten 5000 m².

Rakennusten sijoittaminen rakennuspaikalle

Rakennusten paikat osoitetaan kaavassa ohjeellisina. Kaava-alueella noudatetaan kaupunginvaltuuston 7.2.2000 hyväksymän rakennusjärjestyksen mukaisia ohjeita rakennusten sijoittelusta rakennuspaikalla.

Rakennusjärjestyksen mukaan rakentamisen vähimmäisetäisyydet ylimmän vedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta ovat:

-asuinrakennus	100 metriä
-loma-asunto	30 metriä
-sauna	15 metriä

Rakennusten sijoittumiseen rakennuspaikalla vaikuttaa myös jätevesien käsittelytapa. Lomarakennus voidaan varustaa vesikäymälällä, jos rakennuspaikan koko on vähintään 5000 m² ja lomarakennuksen etäisyys ylimmän vedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta on vähintään 50 metriä ja vesivessan jätevedet kerätään umpikaivoon.

Rakennuksen etäisyyden rakennuspaikan rajasta tulee olla yhtä suuri kuin rakennuksen korkeus, kuitenkin vähintään 5 metriä. Rakennuksen etäisyyden toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla olevasta rakennuksesta tulee olla vähintään 10 metriä.

3.32 Maanomistajien ja muiden intressiryhmien tavoitteet

Maanomistajien ja intressiryhmien tavoitteita on kartoitettu aiemmassa kaavoitusvaiheessa 1990-luvun lopussa (Kaavaehdotus 1998), ja uudestaan maanomistajakyselyllä 2001 ja tavoitevaiheen yleisötilaisuudessa. Tavoitteet tarkentuvat myös muissa kaavoituksen liittyvissä yleisötilaisuuksissa sekä nähtävilläoloaikana saadun kirjallisen palautteen avulla (katso kohdat 3.43 ja 3.44).

Suunnittelun aiemmassa vaiheessa (1998) maanomistajilla ja intressiryhmillä on ollut seuraavia tavoitteita:

Metsähallituksen tavoitteet 1998:

- Lomarakennuspaikkojen muodostaminen myyntiä ja suojelualueiden vaihtoa varten.
- Laakajärven rantojen suunnittelulla mahdollistaa luonnonsuojeluohjelmiin sisältyvien yksityisessä omistuksessa Kainuussa olevien alueiden hankkiminen valtion omistukseen.
- Suojata suojelutoimenpitein Laakajärven, Kivijärven ja Iso-Sopen saarien luonnonhoitometsien säilyminen.
- Varata Laakajärven, Kivijärven ja Iso-Sopen välinen alue ulkoilu- ja virkistysalueeksi, jossa harjoitetaan maltillista metsätaloutta.
- Harjoittaa maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla metsätaloustoimintaa.
- Varata Kivijärven ja Iso-Sopen ranta-alueille matkailupalvelujen alueita.
- Varata veneliikennöintiin tarvittavat rantautumispaikat.

Muiden intressiryhmien tavoitteet 1998:

- *Kajaanin Seudun Luonto ry:n ja Etelä-Kajaanin Kylät ry:n tavoitteet*
 - Retkeilyalueen muodostaminen Laakajärven, Kivijärven ja Iso-Sopen alueesta.
 - Sopenjoen kannas ja Jakunkallio-Itkonniemi tulisi rauhoittaa retkeilyalueen aarniosina.
 - Rantarakentaminen tulisi keskittää jo rakennetuille rannoille.
 - Laakajärvi tulisi ottaa mukaan Natura 2000 –ohjelmaan.

Vapo Oy:n tavoitteena 1998 oli Pohjolansuon avaaminen turvetuotannolle.

Suunnittelutyön käynnistyttyä uudestaan vuonna 2001 maanomistajien tavoitteita kartoitettiin mm. heille suunnatulla kyselyllä vuoden 2001 lopussa. Vastauksia tuli 7 kpl. Kyselyssä kysyttiin:

1. Onko suunnittelualueella kohteita, jotka tulisi mielestänne ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa maiseman, maaston, kasvillisuuden, eläimistön linnuston tai kalojen kutu- tai apajapaikkojen perusteella?
2. Onko suunnittelualueella tarpeellista osoittaa yleinen venevalkama-alue ja / tai uimaranta?
3. Onko tilallanne tai muualla suunnittelualueella mielestänne kulttuuri- ja /tai rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia tai kohteita?
4. Mihin suuntaan toivotte maankäytön ja rakentamisen kehittyvän suunnittelualueella?
5. Merkitkää tilallanne / tiloillanne olevien rakennusten lukumäärät.
6. Onko tilan osalta suunnitelmissa sukupolvenvaihdosta tai perinnönjakoa, joka tulisi ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa?
7. Toiveenne omistamanne tilan /ranta-alueen käytöstä.
8. Muita mahdollisia toiveita ja ideoita osayleiskaavan laatijoille.

Metsähallituksen mukaan suunnittelualueelle tulisi osoittaa ainakin edellisessä versiossa olleet veneval-

kama- ja uimaranta-alueet, RM –alueita tulisi muuttaa RA-alueiksi.

Suunnittelualueella huomioon otettavat arvokkaat kohteet ilmenevät ympäristö- ja liito-oravaselvityksistä. Toiveena maankäytölle ovat maltillinen rakentaminen luontoasiat ja Laakajärven kylän elinvoimaisena pitäminen huomioon ottaen; rantarakentamisen ja retkeily- ja virkistätymismahdollisuuksien yhteensovittaminen, sekä selvitysten mukaisten luonto- ja maisema-arvojen säilyminen. Rakentamisella varmistetaan jo tehtyjen luonnonsuojelualuehankintojen toteutus. Toiveena uusien lomarakennuspaikkojen määräksi on noin 35 kpl.

Yksityiset maanomistajat

Simakkamäki rn:o 26. Yleistoiveena on mm. Itkonniemen tonttien saaminen myyntiin ja rakentaminen. Oman maan osalta toiveena on kesäasuntoja Laakajärvelle.

Sääskiaho rn:o 23. Tilalla on maatilan päärakennus, loma-asunto ja varasto- sekä talousrakennuksia. Tilalla tullaan tekemään perinnönjako, ja pesän osakkaita on useita. Toiveena on 3-5 uutta rakennuspaikkaa, yksi uusi asuinrakennuspaikka ja omaan käyttöön uusi rantasauna. Yksityisten maanomistajien toiveet rakennusoikeuksista otettava huomioon! Jätettävä rakentamattomat alueet valtion, ei yksityisten maille. Tilan edessä yleiskaavoituksessa huomioon otettava (kysymys 1) on vesialue ja 8 saarta.

Yksityiset maanomistajat eivät toivo suunnittelualueelle osoitettavaksi venevalkamia tai uimarantoja.

Liite 8. Maanomistajakyselyn vastaukset.

3.33 Kuulemistilaisuudet

Yleisötilaisuus suunnittelun lähtökohdista ja tavoitteista pidettiin 29.11.2001.

Luonnosvaiheen esittelytilaisuudessa 16.5.2002 paikallinen luonnonsuojeluyhdistys Kajaanin Seudun Luonto ry esitti edelleen tutkittavaksi erämaavaihtoehtoa, jossa Laakajärvelle ei tulisi lainkaan rakentamista, vain rantoja kiertävä ulkoilureitti. Retkeilyalueeksi tulisi varata koko Laakajärven Kajaanin puoleinen osa. Yksityiset maanomistajat toivat samassa tilaisuudessa uudelleen esiin rakennuspaikkatoiveensa ja ilmoittivat, etteivät tule hyväksymään erämaajärvi -vaihtoehtoa ja ulkoilureittejä mailleen.

Kaavaluonnos oli nähtävillä 17.5.-14.6.2002.

3.34 Luonnosvaiheen huomautukset, lausunnot ja niiden vaikutukset kaavaehdotukseen

Luonnosvaiheen kuulemisen yhteydessä saatiin lausunnot Kajaanin kaupungin lautakunnilta (tekninen lautakunta, ympäristölautakunta, perusturvalautakunta, sivistyslautakunta), Sonkajärven kunnalta ja Kainuun liitolta, sekä huomautukset Vapo Oy Energialta, Sääskiaho rn:o 23:lta, Tauno Kotajärveltä, Kajaanin seudun Luonto ry:ltä, Kainuun lintutieteelliseltä yhdistykseltä ja Kriminaalihuoltolaitos Kajaanin aluetoimistolta, jotka ilmoittivat yhtyvän Kajaanin seudun Luonto ry:n huomautukseen. Kainuun ympäristökeskus antoi 16.1.2003 lausuntonsa Laakajärvelle ehdotetun luonnonsuojelun alueen perustamisedellytyksistä ja perusteista.

Liite 9. Luonnosvaiheen lausunnot ja huomautukset.

Lautakuntien ja Sonkajärven kunnan myönteiset lausunnot eivät aiheuttaneet muutoksia kaavaluonnokseen.

Kainuun liiton lausunnossa esitettiin perustellusti luonnoksessa valtion maiden arvokkailla alueilla käytettyä SL-merkintää muutettavaksi S –merkinnäksi, koska kyseisiä alueita ei tulla suojelemaan luonnonsuojelulaila, vaan kyse on Metsähallituksen päätöksellä muodostetuista tai muodostettavista luonnonhoitometsistä.

Vaikutus kaavaehdotukseen

Muutetaan SL -merkinnät S -merkinnäksi

Vapo Oy Energia esitti rajausten muutosta (laajennusta) turpeenottoalueisiin.

Vaikutus kaavaehdotukseen

Koska esitetty alueen laajentaminen on suhteellisen vähäinen ja kohdistuu takamaastoon, eikä järven puolelle, on muutosesitys otettu ehdotusvaiheessa huomioon.

Sääskiaho rn:o 23 osakkaat eivät halua luontopolkua alueelleen, ja esittävät luonnoksessa esitettyjen kahden uuden lomarakennuspaikan lisäksi 1-3 uutta lomarakennusta.

Vaikutus kaavaehdotukseen

Lomarakennuspaikkoja ei ole syytä lisätä järven erämaaluonne huomioon ottaen. Tilan rantasauna, joka on kaavaluonnoksessa esitetty kohdemerkinnällä rs, muutetaan kuitenkin ympäristökeskuksen neuvottelussa esittämän kannanoton johdosta aluemerkinneksi RA-5/1.

Tauno Kotajärvi esitti lisää nuotio- ja venevalkamapaikkoja. Metsäautoteitä ei pidä muuttaa pelkiksi ulkoilureiteiksi.

Vaikutus kaavaehdotukseen

Nuotio- ja venevalkamapaikkoja on jo riittävästi, eikä niitä lisätä, lukuunottamatta metsäauto-tien päässä Kivijoen varressa olevaa aluetta, joka jo on venevalkamakäytössä.

Kajaanin Seudun Luonto ry sekä Kainuun lintutieteellinen yhdistys ja Kriminaalihuoltolaitoksen Kajaanin alue-toimisto esittävät laajan ja edustavan erämaisen retkeilyalueen perustamista Laakajärven pohjoisosaan, sekä Laakajärven pohjoisosan jättämistä kokonaan rakentamatta. Lisäksi pahoitellaan, että Ari Lyytikäisen tekemiä luontoselvityksiä ei ole otettu huomioon.

Vastaus ja vaikutus kaavaehdotukseen

Ari Lyytikäisen luonto- /linnustoselvitykset on otettu jo luonnosvaiheen suunnittelussa huomioon mm.:

- jättämällä luonnoksesta pois lomarakennuspaikat ja venevalkama Laakajärven molemmilta rannoilta Sääskisaarten kohdalla, missä järvi on kapeimmillaan (leveys tällä kohtaa 800 metriä)
- siirtämällä lisää lomarakennuspaikkoja Iso-Sopelta Kivijärvelle, sekä
- vähentämällä rakennuspaikkojen kokonaismäärää valtion mailla.

Perusselvitysten osalta oli tiedossa, että alkukesästä 2002 tullaan tekemään linnustoselvitys, jossa selvitetään nimenomaan pesimälinnustoa. Tiedossa olleiden luontoarvojen pohjalta 'kevennetty' kaavaluonnos kuitenkin asetettiin nähtäville ennen pesimälinnuston kartoitusta. Ari Lyytikäisen selvi-tys ja vuoden 2002 linnustoselvitys on nyt esitetty ehdotusvaiheen kaavaselostuksessa. Selvitysten tiedot on yhdistetty ja otettu yleiskaavaehdotuksessa tarkemmin huomioon, mm.:

- Siirtämällä Laakajärven kapeikon eteläpuolelta, valtion maalta vielä lisää rakennuspaikkoja Kivi-järvelle. Yksi rakennuspaikka jäi tässä yhteydessä kokonaan pois. (Laakajärvellä ko. alueella oli 7 loma-asunnon rakennuspaikkaa, Kivijärven eteläosaan lisättiin 6)

Kajaanin Seudun Luonto ry on uudelleen esittänyt myös valtiovalle laajan erämaisen retkei-lyalueen ja luonnonsuojelualueen perustamista Laakajärven pohjoisosaan.

Suojelualueen perustaminen riippuu siitä katsovatko valtiovalan edustajat Laakajärven poh-joisosan täyttävän suojelualueelle asetettavat vaatimukset ja löytyykö valtiolta suojelun to-teuttamiseen tarvittava rahoitus. Kainuun ympäristökeskus on antanut lausunnon, jonka mu-kaan Laakajärven linnustolliset, maisemalliset ja ns. erämaiset arvot keskittyvät järven poh-joisosaan Sääskisaarten kohdalla oleva kurouma mukaan lukien ja ympäristökeskus selvittää mahdollisuuksia suojella Laakajärven pohjoisosa niin, että Honkalahden rantakaava-alue suojeltaisiin vapaaehtoisin menettelyin yhdessä maanomistajan A.Ahlström Oy:n kanssa. Mi-käli rahoitus ja yksimielisyys maanomistajan kanssa löytyy, jätetään kurouman pohjoispuolei-nen osa rakentamatta (lukuun ottamatta jo rakennettua huvilaa ja kahta kantatilojen osittain rakennettua rakennuspaikkaa)

Myös Kainuun ympäristökeskus katsoo, että muilta osin yleiskaava on riittävä turvaamaan kaava-alueen vesi- ja ranta-alueet linnuston pesinnän kannalta soveliaina ja säilyttämään järven erämaisen luonteen, kun Laakajärven kapeikon eteläpuolelta siirretään vielä kaksi lo-ma-asuntorypää vähemmän haitallisille alueille kaava-alueella. Laakajärven kurouman ete-läpuolelta on osoitettu UPM:lle vaihtomaita korvaaviksi rakennuspaikoiksi saman yhtiön mail-la sijaitsevien rantojen suojeluohjelman kohteiden toteuttamiseksi.

Erämaamainen retkeilyaluevaihtoehto tutkittiin jo vuoden 1998 osayleiskaavaprosessin yh-teydessä, eikä sen toteuttamiseksi löydetty riittävästi perusteita. Yleiskaavassa nyt esitetty retkeilyalue ja ulkoilureitti kota- ja nuotiopaikkoineen, järvien rannalle osoitetut venevalkamat sekä rantautumis- ja uimapaikat tyydyttävät aluetta käyttävien retkeilijöiden tarpeet. Yksityi-set maanomistajat Sääskisaarten kohdan kapeikon eteläpuolella vastustavat retkeilyaluetta, rakentamatta jättämistä ja retkeilyreittejä.

Yleiskaavaehdotuksessa esitetään nyt edellä kerrotulla tavalla linnusto- ja muut luonnonarvot huomioon ottavaa, aiemmasta vähäisempää rakentamista Laakajärvelle. Honkalahden ranta-asemakaava-alue esitetään vahvistetun kaavan mukaisena, kunnes mahdolliset suojelupää-tökset on tehty.

Kainuun Ympäristökeskus antoi 16.1.2003 lausuntonsa Laakajärvelle ehdotetun luonnonsuojelualan perustamisedellytyksistä ja perusteista.

Lausunnossa todetaan, että ”käynnissä olevassa yleiskaavoituksessa on erityisesti otettu huomioon liitoravan esiintymiseen ja elinympäristön säilymiseen liittyvät näkökohdat. Kainuun ympäristökeskuksen näkemys on, että järven pohjoisosa Sääskisaarten kohdalla olevaa kuroumaa myöten on perusteltua säilyttää rakentamattomana. Järven linnustolliset, maisemalliset ja ns. erämaiset arvot keskittyvät tälle alueelle. Parhaillaan käynnissä oleva yleiskaavoitus täyttääkin tämän tavoitteen.”

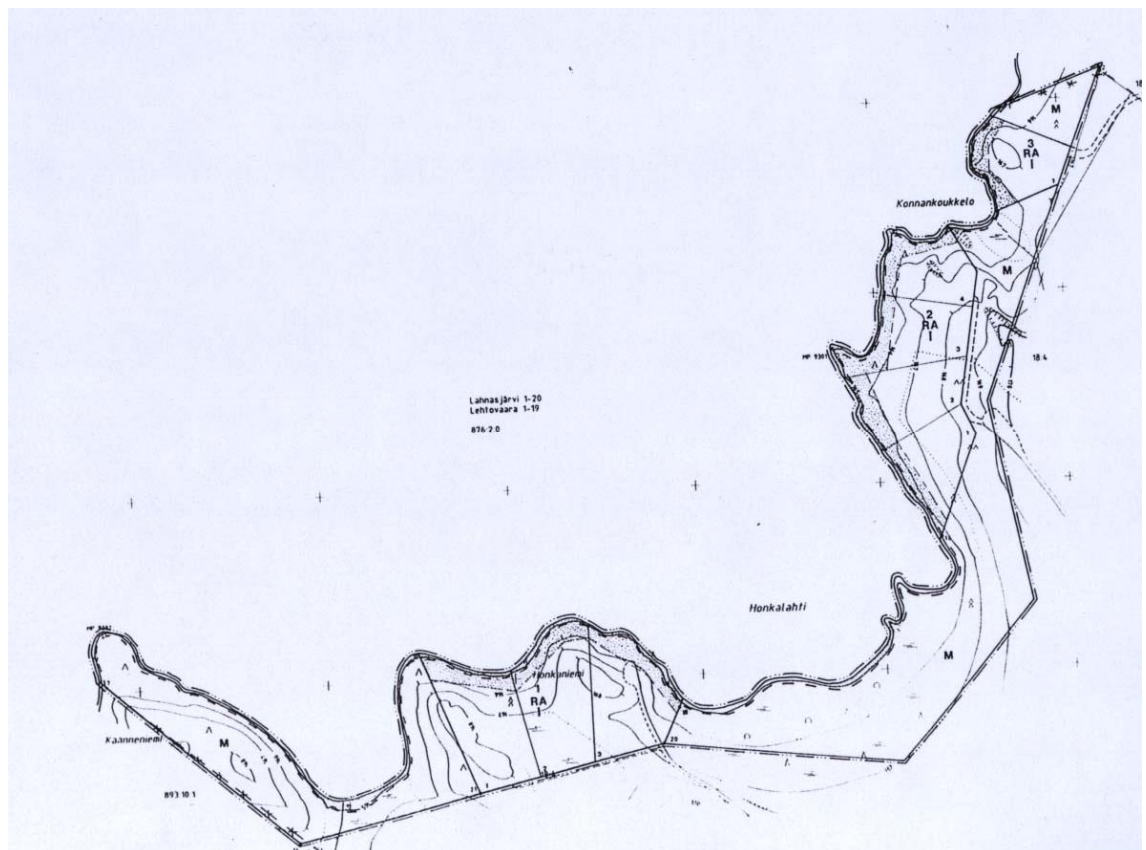
Osayleiskaavan laatimisen pohjaksi tehtyjen täydentävien linnustoselvityksien pohjalta ympäristökeskus kuitenkin esittää, että myös kurouman eteläpuolella olevat kaksi loma-asumiseen varattua aluetta tulisi siirtää vähemmän haitallisille alueille muualle kaava-alueella. Muilta osin yleiskaava riittää turvaamaan kaava-alueen vesi- ja ranta-alueet linnuston pesinnän kannalta soveliaina ja säilyttää järven erämaisen luonteen. Lisäksi ympäristökeskus toteaa, että esimerkiksi UPM:n maiden läheisyydessä ei ole linnustonsuojelullista merkitystä, sillä vesialueella ei ole mm. saaria tai luotoja, ja suunnitellut rakentamisalueet sijaitsevat laajan vesialueen erottamina tärkeistä lintualueista.

Ympäristökeskus selvittää Honkalahden ranta-asemakaava-alueen suojelumahdollisuuksia vapaaehtoisin menettelyin. Ympäristökeskuksen mielestä Laakajärven Kainuun puoleisen osan suojelukysymykset voidaan Honkalahden rantakaava-aluetta lukuun ottamatta ratkaista käynnissä olevan yleiskaavoituksen kautta, joten erillistä suojelumenettelyä ei ole näin ollen tarvetta käynnistää.

Vaikutus kaavaehdotukseen

Yleiskaavaan on ehdotusvaiheessa tehty ympäristökeskuksen esittämä lomarakennuspaikkojen (7 loma-asuntoa) siirto Laakajärven kapeikon (Sääskisaarten) eteläpuolelta. Paikkoja on siirretty Kivijärven etelärannalle (6 kpl).

Honkalahden ranta-asemakaava-alue

IV MAANKÄYTTÖMALLIT

4.1 Maankäytön periaatteet

Rantarakentamista on kaikki asuntorakentaminen, joka sijoittuu rantavyöhykkeelle. Rantavyöhykkeen leveys on noin 100m (vähintään 50 metriä ja enintään 200 metriä).

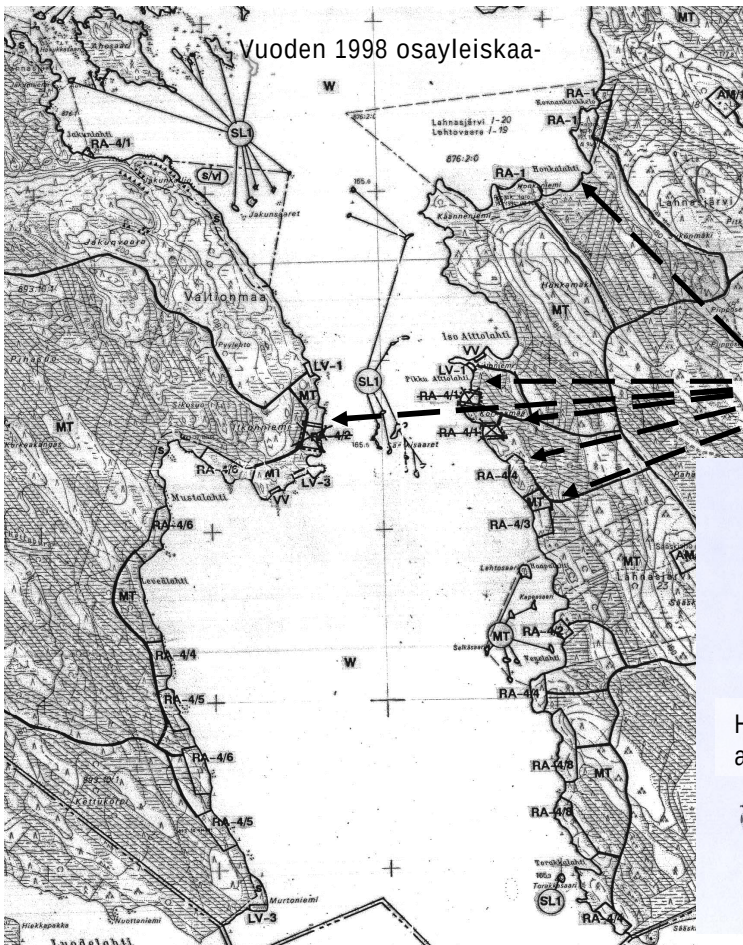
Rantarakentamisen mitoitus perustuu rantaviivan määrän kantakiinteistökohtaiseen tarkasteluun. Mitoituksessa käytetään ns. muunnettua rantaviivaa. Järville ja lammille valitaan asetettujen tavoitteiden perusteella mitoitusluvut, joilla lasketaan rakentamisen kokonaismäärä kantakiinteistöittäin. Tällä perusteella osoitetaan kunkin maanomistajan olevat ja mahdolliset uudet rakennuspaikat. Laakajärven – Kivijärven Iso-Sopen osayleiskaavan mitoitus on laadittu 1990-luvun lopun kaavoitusprosessissa. Mitoituslukuna on käytetty suhteellisen maltillista ja erämaajärvelle sopivaa n. 2 loma-asuntoa/muunnettu rantakilometri.

Liite 10, Muunnetun rantaviivan laskentaohje. Liite 11, Vuoden 1998 osayleiskaavan rakennusoikeuden mitoituslaskelmat.

4.2 Vaihtoehdot

Osayleiskaavan lisäksi vertailtavana vaihtoehtona on 1990-luvun lopun kaavoitusprosessissa laadittu osayleiskaava, sekä ns. 0-kaava, eli nykytilan kehittyminen ilman kaavoitusta. Vaihtoehtoja ja osayleiskaavaehdotusta vertaillaan kohdassa VI Vaikutusten arviointi.

Vuoden 1998 osayleiskaavassa on Laakajärvellä yhteensä 79 lomarakennuspaikkaa, joista valtion maalla 33 ja rantakaavassa 8. Uudessa osayleiskaavaehdotuksessa lomarakennuspaikkoja Laakajärvellä on yhteensä 67, joista valtion maalla 23 ja rantakaavassa 8. Kahdelle maatilalle on lisäksi osoitettu rantasaunat (RA-5). Uudessa kaavassa Kivijärvellä valtion maille esitetty matkailupalvelujen alue muutettiin loma-asunnoiksi – lisää leirikeskuksia ei tarvita. Laakajärven kapeikosta on siirretty Kivijärvelle neljä loma-asuntoa, joita ympäristökeskus ei edellisessä kaavoitusvaiheessa vahvistanut, sekä 7 muuta loma-asuntoa. Samoin Iso-Sopen Löytölänlahden rannalta on siirretty 7 loma-asuntoa Kivijärvelle. Vuoden 1998 osayleiskaavan jälkeen valmistuneet alue-ekologinen suunnitelma ja muut luontoselvitykset on otettu huomioon yleiskaavaehdotuksessa ja myös metsätalousalueita on arvioitu selvityksissä todettujen luontoarvojen perusteella.

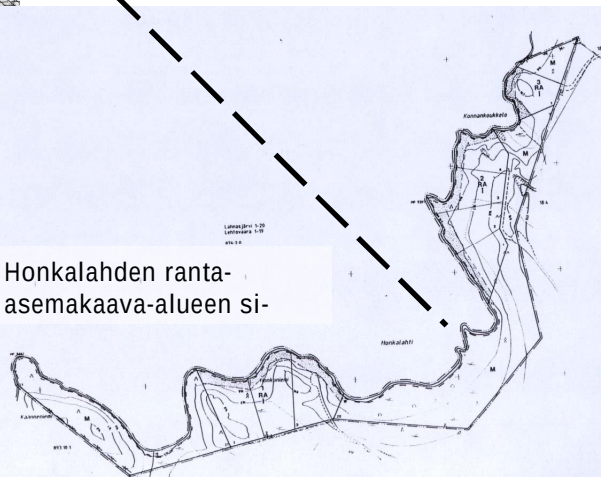

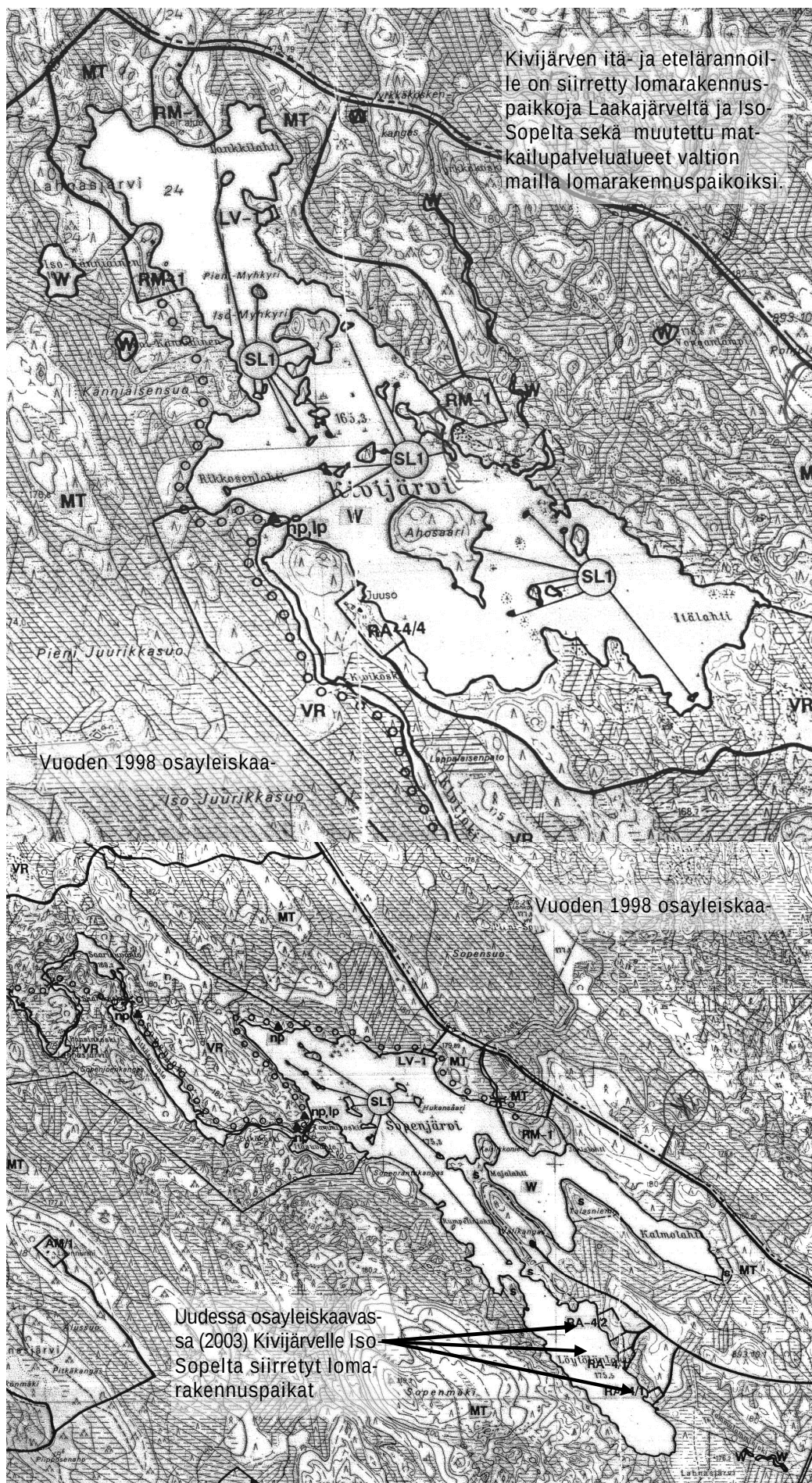
Osayleiskaavan vaihtoehtona mm. vertailussa on vuoden 1998 osayleiskaava, jossa rakentamisen sijoittuminen poikkeaa jonkin verran uudesta yleiskaavaehdotuksesta.

Uusimmassa kaavaehdotuksessa Laakajärven kapeikosta on siirretty useita lomarakennuspaikkoja Kivijärven puolelle.

Uudessa osayleiskaavassa (2003) Kivijärvelle siirretyt rakennuspaikat.

Honkalahden ranta-
asemakaava-alueen si-

V OSAYLEISKAAVA

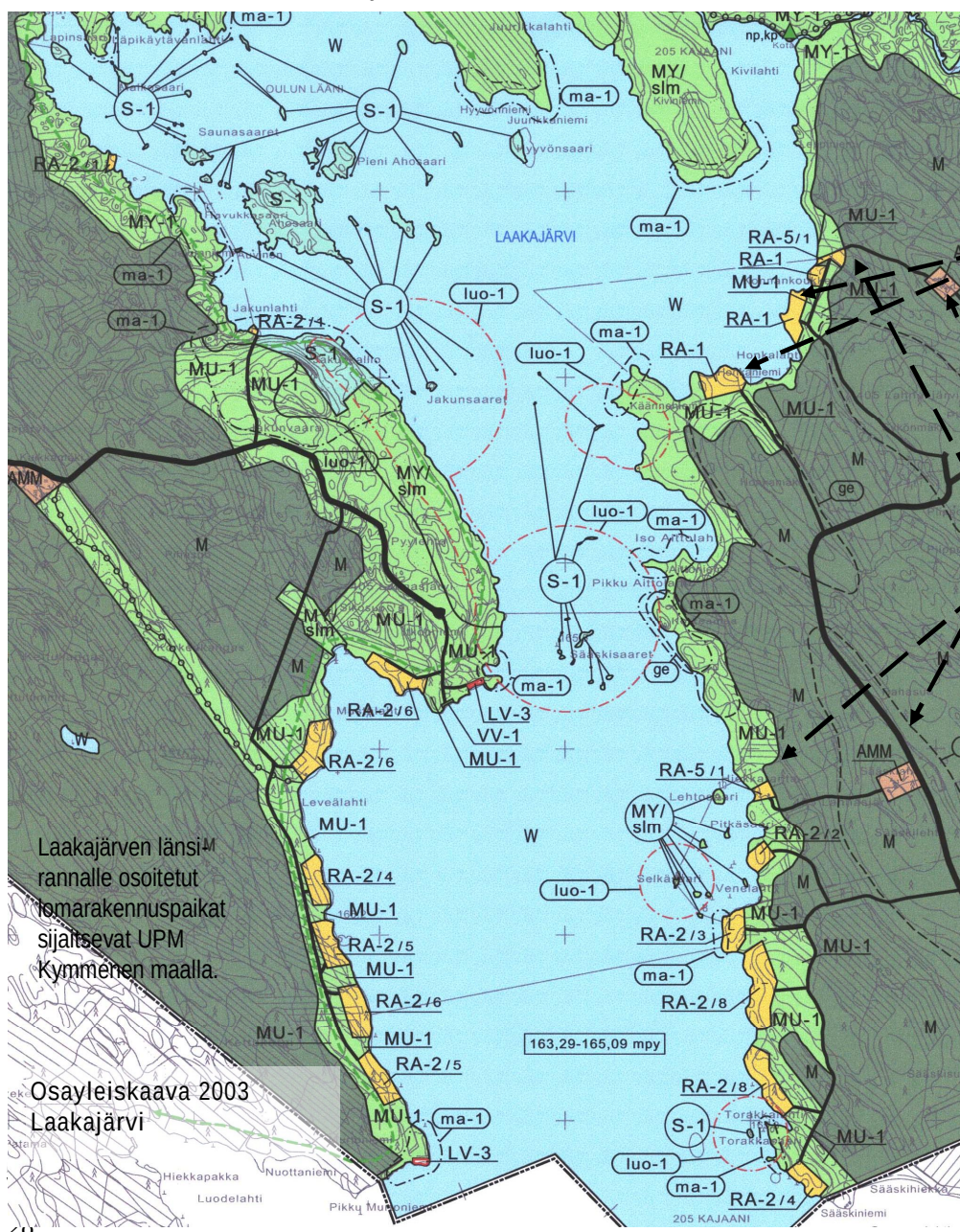
5.1 Yleiskuvaus

Kaava-alueen eri osilla on oma luonteensa. *Laakajärven pohjoisosa Sääskisaarten kapeikosta pohjoiseen* säilytetään mahdollisimman erämaamaisena. Tästä linjasta poikkeaa ainoastaan Honkalahden lainvoimainen ranta-asemakaava. Valtion maiden rakennusoikeus on Laakajärvellä osoitettu alueelle missä myös yksityisillä on maita ja rakennusoikeutta – ja osa rakennusoikeudesta on siirretty Kivijärvelle.

Kivijärvi puolestaan on vahvasti lomakäytössä ja sinne lisätään loma-asumista. Metsät, etenkin koillispuolella on suurelta osin avohakattu. Pohjoisosassa sijaitsevat seurakunnan ja kaupungin leirikeskukset ja loma-asuntona käytetty Juuso. Yleinen tie kulkee suhteellisen lähellä Kivijärven koillispuolella, mikä myös tukee ratkaisua keskittää rakentamista juuri Kivijärvelle. Rakennettu retkeilyreitti yhdistää em. leirikeskukset Kivijoen, Laakajärven Kivilahden ja Sopenjoen kautta Iso-Sopen järven rannalla sijaitsevaan Kriminaalihuolto-keskuksen leirikeskukseen.

Laakajärven ja Iso-Sopen järven välinen kannas ja Sopenjoen rannat ovat luonnoltaan arvokasta retkeily-alueita. Aluekokonaisuus sisältää muutamia avohakattujakin alueita, mutta ne on sisällytetty kokonaisuuteen, jota tulevaisuudessa hoidetaan retkeilyalueelle sopivalla tavalla.

Iso-Sopen ympäristössä metsää ei ole hakattu yhtä tehokkaasti kuin Laakajärven ja Kivijärven ympäristössä paikoin on tehty. Järvellä on paljon pikku saaria ja rannat ovat erämaamaisia. Onkin ollut perusteltua siirtää rakennusoikeuksia täältäkin Kivijärvelle.

RA-1 alueet sisältyvät vahvistettuun ranta-asemakaavaan.

Olevat tilakeskukset on osoitettu merkinnällä AMM ja niiden rantasaunat merkinnällä RA-5.

Laakajärven kapeikon pohjoispuolelle mitoituksen mukaan kuu-luva rakennusoikeus on valtion mailla siirretty kapeikon eteläpuolelle ja Kivijärvelle.

RA-2 = Uudet loma-asunnon rakennuspaikat

Laakajärven - Kivijärven - Iso-Sopen osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Oikeusvaikutteista yleiskaavaa käytetään suoraan rakennusluvan myöntämisen perusteena. Maanomistajakohtainen rakennuspaikojen lukumäärä määräytyy ns. kantatilaperiaatteen mukaan ja rakennuspaikkakohtainen maksimikerosala rakennusjärjestyksen mukaan.

Asuinalueet

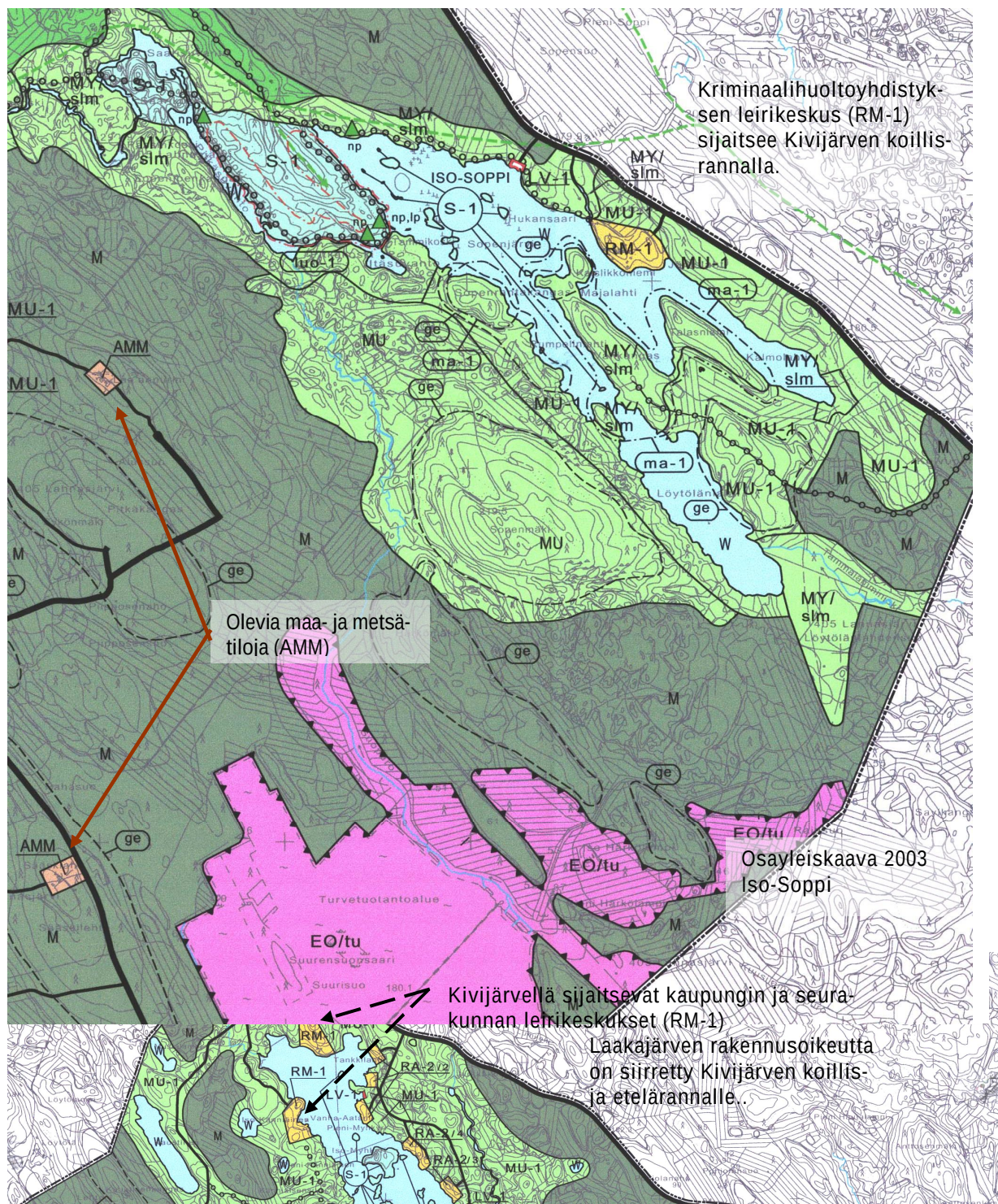
Asumiseen on mahdollista käyttää alueella olevia vanhoja maa- ja metsätiloja, jotka tällä hetkellä ovat loma-asutuksessa.

Loma-asutus

Pikkulammet ja -järvet on jätetty loma-asutuksen ulkopuolelle. Isoilla järvillä lomarakennuspaikkoja on ryhmitelty siten, että vapaata rantaa jää pidempiä yhtenäisiä alueita.

Rakentaminen sijoitetaan niin, että se aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa luonnonympäristölle. Toisin sanoen Laakajärven kapeikon pohjoispuolelle ei ole osoitettu rakentamista, lukuun ottamatta Honkalahden ranta-asemakaava-alueita, yhtä olevaa loma-asuntoa ja kahta kantatilojen rantamökkiä. Lisäksi yhtenä lähtökohtana on maanomistajien tasapuolinen kohtelu. Rakentamisen määrän perusteena on käytetty vuoden 1998 osayleiskaavan laskelmia ja kantatilaselvitystä.

Ison-Sopen rannoilla ja Laakajärven Sääskisaarten kohdalla vuoden 1998 kaavaehdotuksessa olleet lomarakennuspaikat on siirretty Kivijärvelle, samoin kuin osayleiskaavaluonnoksessa Sääskisaarten eteläpuolella, valtion maalla olleet kaksi loma-asuntorypää.

5.3 Matkailupalvelut ja virkistysalueet

Matkailupalvelujen alueet, virkistysalueet, reitit, uimarannat

Kivijärven ja Iso-Sopen rannoille on osoitettu olevat leirikeskukset matkailualuemerkinnällä RM. Leirikeskusten välinen alue on retkeily- ja ulkoilualue (VR-1). Alueelle on jo rakennettu ulkoilureitti, jonka varteen on osoitettu ohjeelliset laavu- tai kotapaikat sekä nuotiopaikat. Sopenjoen suulle Kivilahden rannalle on rakennettu Metsähallituksen kota, joka sopii myös yöpymiseen.

VR-1 RETKEILY- JA ULKOILUALUE.

Alueella sallitaan vain retkeilyä ja ulkoilua palvelevien vähäisten rakennelmien rakentaminen. Alueella harjoitetun metsätaloustoiminnan tulee olla maltillista ja retkeilyä ja ulkoilua palvelevaa. Metsien hoitotöissä tulee ottaa erityisesti huomioon alue-ekologisessa suunnittelussa ja mahdollisessa muussa suunnittelussa todetut luonto- ja maisema-arvot, sekä ekologiset yhteydet.

Metsien käsittelyssä suositellaan luonnonmukaisia kuvioita. Metsäluonnon monimuotoisuutta on edistettävä välttämällä suurialaisia avohakkuita ja maaperän muokkausta. Metsien uudistamisessa tulee suosia luontaista uudistamista.

Varsinaisen retkeilyalueen lisäksi matkailupalveluiden ja loma-asumisen lähetyvillä on metsiä, joita tullaan käyttämään ulkoilumetsinä. Tärkeimmät ulkoilumetsät on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisina alueina, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU, MU-1).

Olevat venevalkamat ja veneiden vesillelaskupaikat on osoitettu venevalkama-alueina LV-1. Alueita saa käyttää myös pienveneiden säilyttämiseen, mutta niille ei saa rakentaa laitureita. Uutena on osoitettu venevalkamat Kivijärven itärannalle.

Laakajärvelle on osoitettu retkeilijöitä varten myös rantautumisalueet (LV-3) sekä uimaranta (VV-1).

Kuva j. Kivijärven lainsipuoli, retkeilyaluetta Juuson lähellä.
Täällä Kivijärven länsipuolella metsien käsittely ei ole ollut yhtä rajua kuin itäpuolella.
Kivijoen suu näkyy kuvan alareunassa ja Juuso oikeassa yläreunassa.

5.4 Suojelualueet ja –kohteet sekä muut luontokohteet

Suojelualueet ja –kohteet

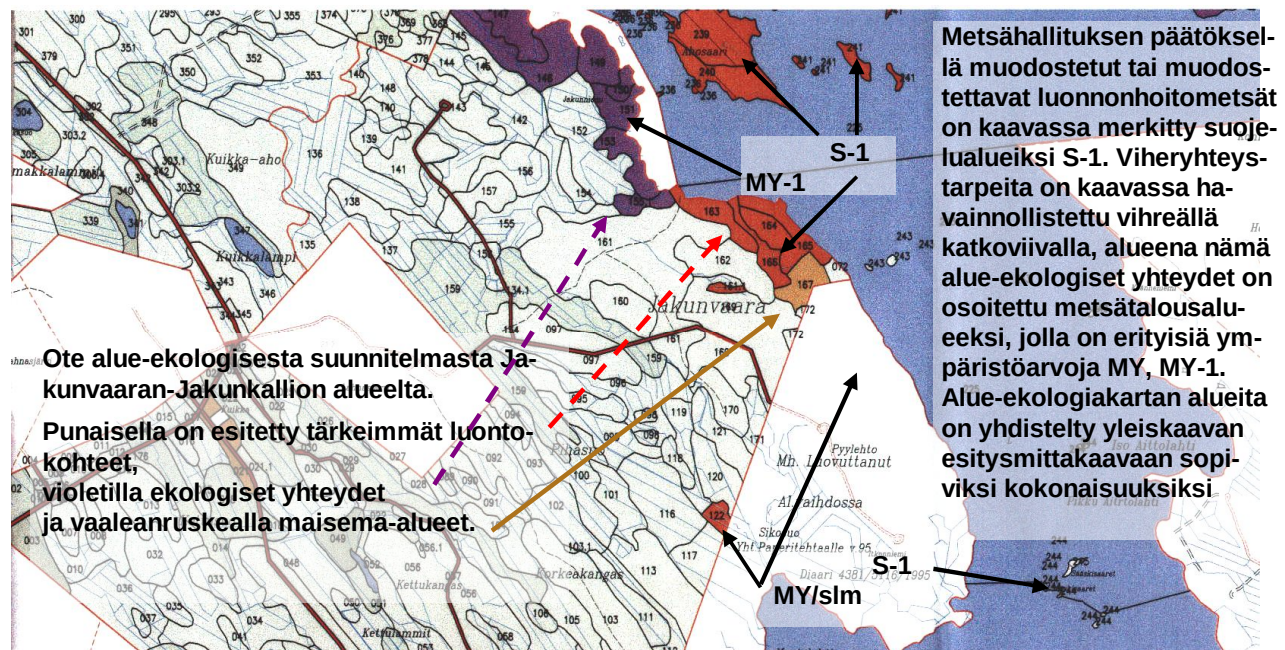
Laakajärven pohjoisosan ja Kivijärven saaret ovat Metsähallituksen päätöksellä 1970-luvulla perustettuja luonnonsuojelualueita tai luonnonhoitometsiä. Yleiskaavatyön myötä suojelualueita on nyt tulossa lisää valtion maille Sopenkannakselle ja Jakunkallion alueelle. Suunnitelmassa kyseiset alueet on osoitettu merkinnällä S-1.

S-1

SUOJELUALUE.

Metsähallituksen päätöksellä perustettava tai perustettu aarnialue tai luonnonhoitometsä.

Merkinnällä osoitetaan Metsähallituksen valtion maille osoittamat luonnonhoitometsät, joita ovat Laakajärven ja Kivijärven saaret sekä liito-oravan elinympäristöt Sopenkannaksella ja Jakunkallion alueella.

Muut luontokohteet

Alue-ekologisessa suunnitelmassa tai muissa luontoselvityksissä havaittuja arvokkaita elinympäristöjä tai ekologisia käytäviä on osoitettu *maa- ja metsätalousvaltaisina alueina, joilla on erityisiä ympäristöarvoja* (MY, MY-1), tai Sopenjokivarteen rakennetun retkeilyreitintuntumassa *retkeily- ja ulkoilualueina* (VR-1). Lisämerkinnällä /slm (alue, jolla ympäristö säilytetään ja hoidetaan luonnonmukaisena) on erityisesti korostettu niitä MY-alueiden osia, joilla ensisijaisena tavoitteena on luonto- ja maisema-arvojen sekä ekologisten yhteyksien säilyttäminen – ei siis vain arvojen huomioon ottaminen metsänhoitotöissä.

/slm ALUE, JOLLA YMPÄRISTÖ SÄILYTETÄÄN JA HOIDETAAN LUONNONMUKAISENA. Metsänhoidollisilla ja virkistyskäyttöä palvelevilla toimenpiteillä ei saa vähentää alueen ympäristöarvoa. Alueen metsien hoitotöissä on ensisijaisena tavoitteena alueella todettujen luonto- ja maisema-arvojen sekä ekologisten yhteyksien säilyttäminen. Metsien käsittelyssä suositellaan luonnonmukaisia kuvioita ja luontaista uudistamista. Avohakkuuta tai maaperän muokkausta ei sallita. Alueelle voidaan rakentaa retkeilyreittejä levähdysalueineen.

Merkinnällä MY/slm osoitetaan liito-oravan elinympäristöt yksityismailla ja sellaiset alue-ekologisessa suunnitelmassa punaisella merkityt luontokohteet, joita ei osoiteta suojelualueiksi, kuten Pitkäpohjan länsiranta, Kiviniemi, Sopenjoenkangas, Iso-Sopen pohjoisranta - Väljoensuu, Välikankaan ja Talasniemen niemet, Löytölänlahden suo, Jakunkallio-Itkonniemi rantavyöhyke ja Kivijärvellä Lumijoen suu. ”Punaiseen” alueeseen yhdistetään läheisiä ”violetteja” ekologisia yhteyksiä niin, että saadaan vähän laajempia ja rajoiltaan juohevampia aluekokonaisuuksia, mm Sopenjokivarteen ja Sopenjärven niemiin. Alueet ovat metsätalousalueita, mutta lähinnä niitä hoidetaan, eikä niinkään hyödynnetä taloudellisesti.

Lisäksi kartalla on erityisominaisuuksina nostettu esille:

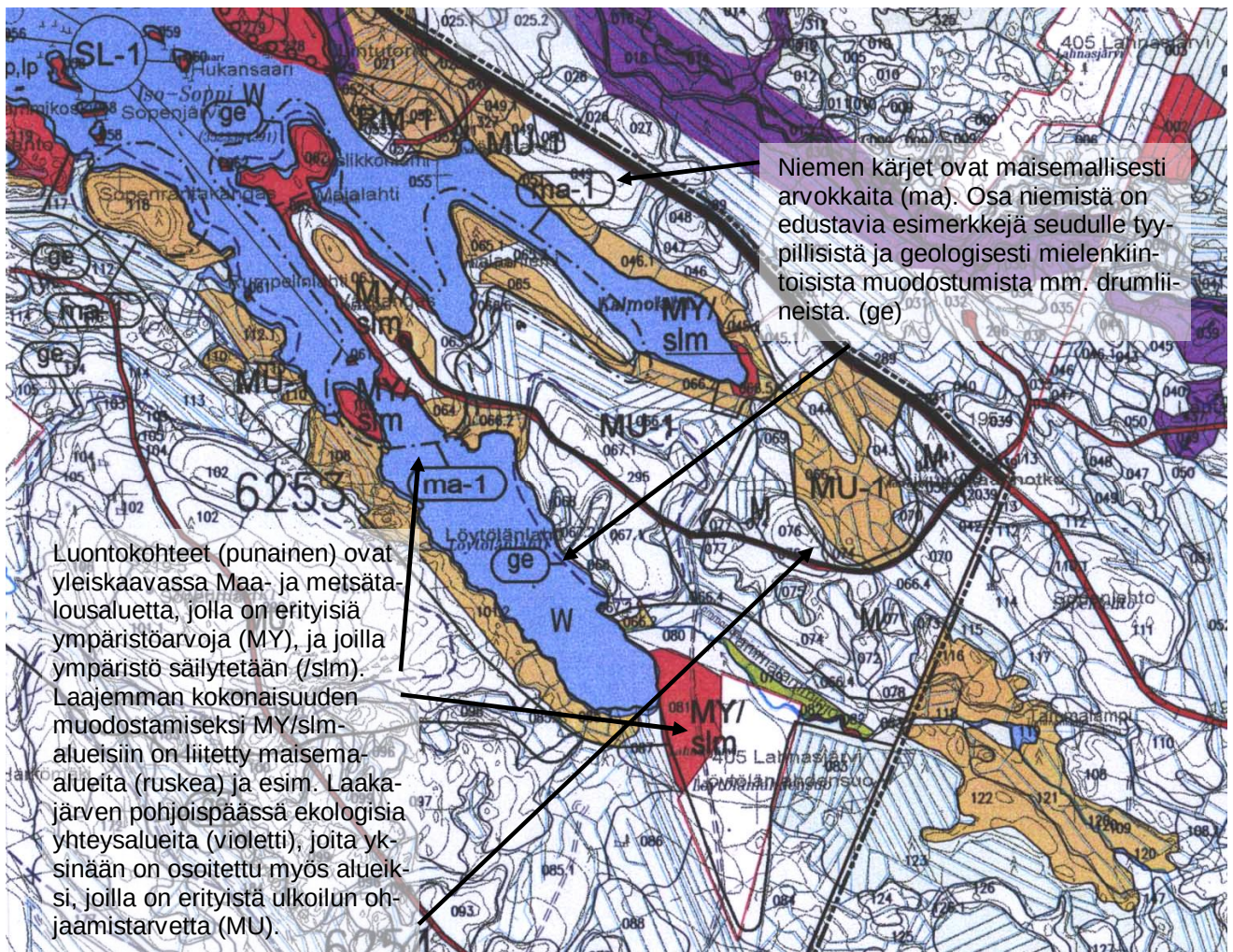
- ma - *Maisemallisesti arvokas alue.* Järvimaisemaa hallitseva korkea mäki, näköalapaikka tai niemenkärki.
- luo-1 – *Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.* Alueella sijaitsee lsl 49§:n tai luontodirektiivin IVa –liitteen mukaisen eläinlajin lisääntymis- tai levähdysalue, jonka säilyminen tulee turvata. (liito-orava, kalasääski, selkälokki)
- ge - *Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma.* (mm. alueen parhaat drumliinit)

Kuva k. Laakajärvi, kalasääsken pesäpuu Selkäsaarilla. Pesäpuun ympärille on osoitettu puolen kilometrin laajuinen suojavyöhyke (luo). Laakajärven noin 2 metrin säännöstely näkyy talvisessa maisemassa, jää on saarien ympärillä selvästi ylempänä kuin ulapalla ja karit saavat nostella jäälohkareita.

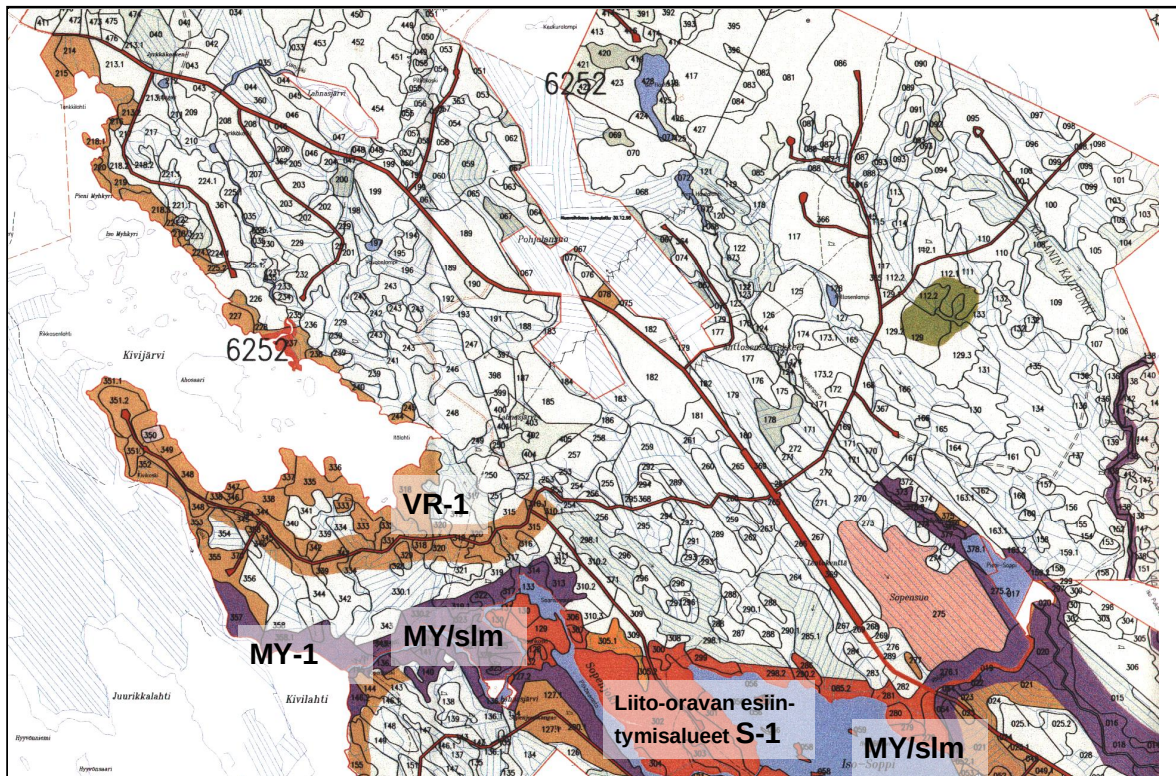
Esimerkkejä valtion maille laaditun alue-ekologisen suunnitelman huomioonottamisesta yleiskaavassa

Iso-Sopen eteläosa

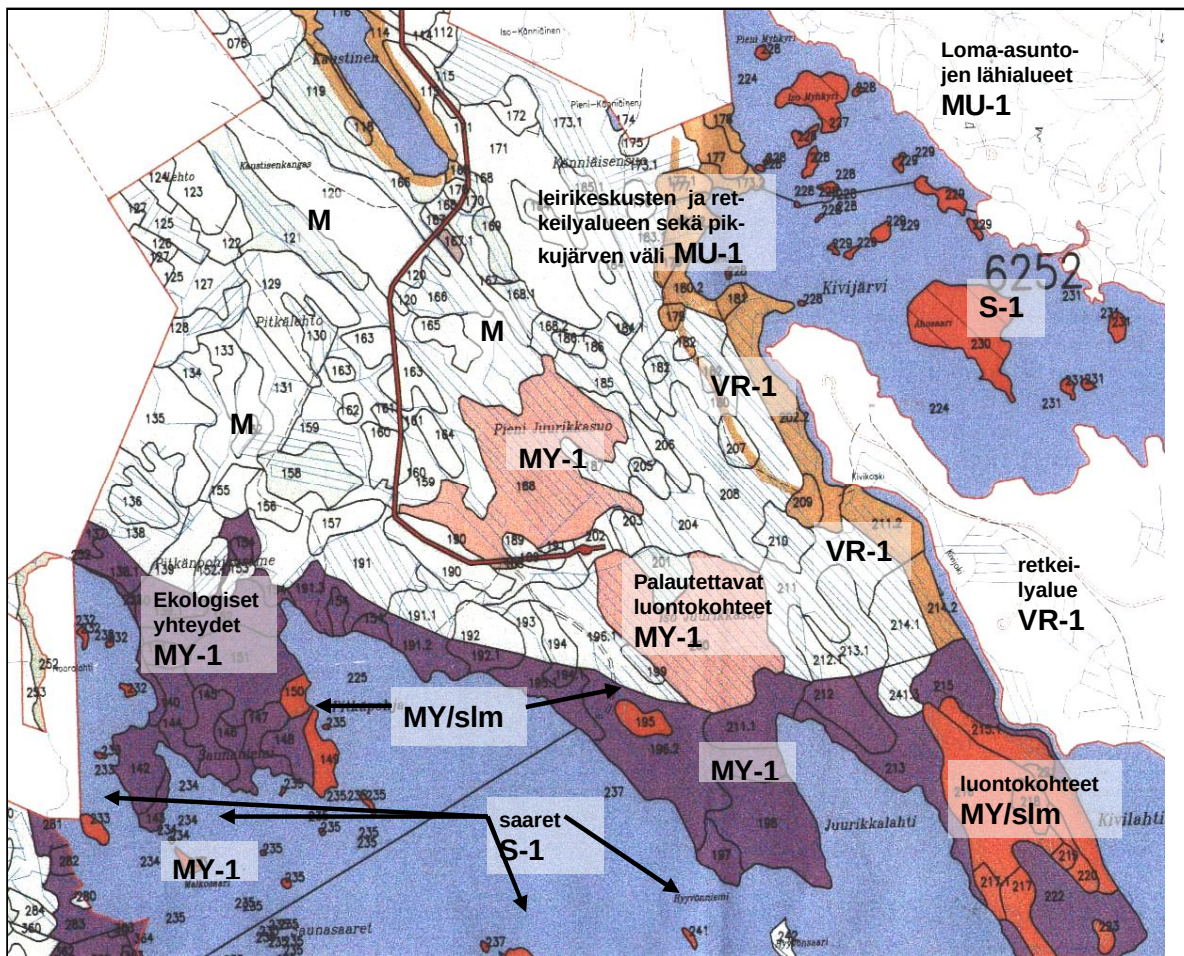

Vasemmalla Šaarisuvanto, oikealla Pitkäsuvantoa. Ulkoilureitti kiertää suvantojen rantaa pitkkin. Taustalla näkyy metsäautotie, joka yleiskaavassa on osoitettu ohjeelliseksi ulkoilureitiksi, yhteydeksi varsinaiselle retkeilyreitille.

Kivijärven ja Iso-Sopen välinen alue, Sopenkannas

Laakajärven pohjoisosa, Kivijärven länsipuoli

MY-1

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAKUNNALLINEN ALUE, JOLETA ON ERITYISIA TILAAKUSTOJA. Alueen metsien hoitotoissa ja taloudellisessa hyödyntämisessä on otettava erityisesti huomioon alue-ekologisessa suunnittelussa ja mahdollisessa muussa tarkemmassa suunnittelussa

todetut luonto- ja maisema-arvot sekä ekologiset yhteydet.

Metsien käsittelyssä suositellaan luonnonmukaisia kuvioita. Metsäluonnon monimuotoisuutta on edistettävä välttämällä suurialaisia avohakkuita ja maaperän muokkausta. Metsien uudistamisessa tulee suosia luontaista uudistamista. Alueelle voidaan rakentaa retkeilyreittejä levähdysalueineen.

Tällä merkinnällä osoitetaan ekologistia yhteyksiä (violetit, mm. Laakajärven pohjoisranta ja itäranta Jakunkalliosta pohjoiseen) ja maisemallisesti merkittäviä metsiä esim. rannoilla (mm. Kivijoen ja Sopenjoen suut Kivilahdella), sekä palautettavia luontokohteita (mm. Juurikkasuot), esitetty alue-ekologisessa suunnitelmassa vaaleanpunaisina.

Alue on metsätalousaluetta ja sitä hyödynnetään taloudellisesti, mutta ympäristö- ja maisema-arvot huomioon ottaen.

5.5 Maa- ja metsätalousalueet sekä maa-ainesten otto

Maa- ja metsätalousalueet

Suunnittelualue on pääosin tavanomaista metsätalousmaata. Laajat valtion maat ovat Metsähallituksen hoidossa. Lisäksi maanomistajina on mm. kaksi metsäyhtiötä. Metsäalueita on arvotettu alue-ekologisen suunnittelun, erilaisten luontoselvitysten sekä ilmakuvien ja viistokuvien pohjalta. Luontoarvoiltaan tavanomaisesta metsätalousmaasta poikkeavien alueiden merkinnät on esitetty kohdassa 5.4.

M MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE.
Merkinnällä osoitetaan tavanomainen metsätalousalue.

Tavanomaisten metsätalousalueiden lisäksi suunnittelualueella on metsätalousmaata, jolla tulee olemaan kulkijoita – retkeilijöitä, leirikeskusten käyttäjiä tai loma-asukkaita. Metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU, MU-1) on osoitettu esim. RA -alueiden välit ja taustametsät, sekä ulkoilureittien ympäristöt siltä osin kuin ne eivät ole suoranaista retkeilyaluetta (VR-1). Esimerkkinä tästä ovat Kivijärven itäpuoli - Lumijoen ympäristö, leirikeskusten ja teiden väliset alueet, Talasniemen tyviosa, Kaustisen ympäristö, Kuikkamäeltä Leveälahden hiekkarannalle johtavan polun ympäristö ja Kuikan kämpälle johtavan tien rannanpuoleinen osuus.

MU ja MU-1 -alueita on myös arvokkaampien MY/slm alueiden "suojana", siellä missä kulkijoita voi olla (Jakunvaaran lakialueet MU-1, Juuson ja Pitkäpohjan välinen alue Juurikkasoiden välissä sekä Sopenmäki ja Suopuron ympäristö MU)

MU MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISTÄ ULKOILUN OHJAA-
MISTARVETTA.

Merkinnällä osoitetaan suhteellisen tavanomaista metsätalousaluetta, jolla kuitenkin saattaa sijainnista ja hyvistä metsätieyhteyksistä johtuen olla ulkoilijoita ja retkeilijöitä. (Merkintää on käytetty Sopenmäen ympäristössä ja Suopuron varressa lähellä Sopenkannasta, sekä Iso- ja Pieni Juurikkasuon välisellä alueella)

MU-1 MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISTÄ ULKOILUN OHJAA-
MISTARVETTA.

Alueen metsien hoitotoissa ja taloudellisessa hyödyntämisessä on otettava huomioon alue-ekologisessa suunnittelussa ja mahdollisessa muussa tarkemmassa suunnittelussa todetut luonto- ja maisema-arvot sekä ekologiset yhteydet.

Metsien käsittelyssä suositellaan luonnonmukaisia kuvioita. Metsäluonnon monimuotoisuutta on edistettävä välttämällä suurialaisia avohakkuita ja maaperän muokkausta. Metsien uudistamisessa tulee suosia luontaista uudistamista. Alueelle voi tehdä retkeilyreittejä levähdysalueineen.

Merkinnällä osoitetaan metsätalousalueita rannan ja kaavailtujen loma-asuntojen, leirikeskusten ja ulkoilureittien tuntumassa. Alueella saattaa sijaita luontokohteita, joita niiden pienialaisuuden vuoksi ei yleiskaavan mittakaavasta johtuen voi hyvin esittää.

Maa-ainesten otto

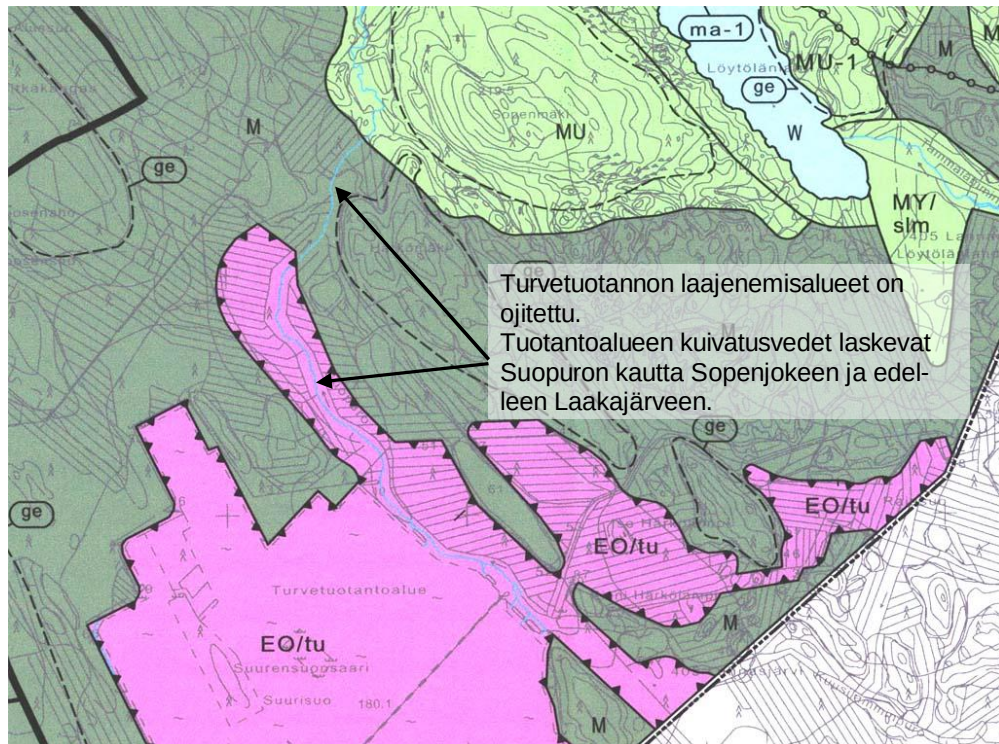
EU-tu MAA-AINESTEN OTTOALUE.

Aluemerkinän jäljessä oleva indeksi osoittaa alueen tarkemman käytön.

tu=turvetuotantoalue.

Turvetuotannon päätyttyä alueella tulee suorittaa jälkihoitotyöt. Suopohjien jälkikäyttö tulee alustavasti suunnitella jo ennen alueen lopullista vapautumista turvetuotannosta.

*Turvetuotantoalueeksi on osoitettu oleva Laakasuo turvetuotantoalue (on myös seutukaa-
vassa) ja sen laajennukset, sekä suunnittelualueen koillisosassa pääosin maantien pohjois-
puolella sijaitsevan, turvetuotantoon varatun Pohjolansuon osa, joka sijaitsee suunnittelu-
alueella.*

5.6 Liikenne ja kunnallistekniikka

Liikenneverkko säilyy suurimmaksi osaksi ennallaan. Loma-asunnoille johtavina teinä käytetään pääosin olevia metsäautoteitä.

Osa metsäautoteistä on osoitettu ohjeellisiksi retkeilyreiteiksi.

VI VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kaavaa laadittaessa selvitetään ja arvioidaan suunnitelman toteuttamisesta johtuvia merkittäviä ympäristövaikutuksia:

1. ihmisten elinoloihin ja –ympäristöön
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
4. alueen yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
5. kyläkuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Tarkastelu suoritetaan siltä osin ja siltä alueelta, johon kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Vaihtoehtoisia kaavaratkaisuja ovat:

- *Ns. 0 –vaihtoehto*, jossa alueelle ei laadita osayleiskaavaa ja jossa alueen nykytila muuttuu muuten kuin yleiskaavan ohjaamana.
Haja-asutustyyppinen rakentaminen on mahdollista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen rantavyöhykkeen (yleensä 100 m rantaviivasta) ulkopuolella rakennustarkastajan myöntämällä rakennusluvilla. Lisäksi rakentaminen on mahdollista maanomistajien laatimien ranta-asemakaavojen perusteella ja Kainuun ympäristökeskuksen myöntämällä poikkeamisluvilla myös rantavyöhykkeellä.
- *Vuoden 1998 yleiskaavaehdotus*
- *Vuoden 2003 yleiskaavaehdotus*, jossa aiempaan kaavaehdotukseen verrattuna on siirretty rakennuspaikkoja Laakajärveltä ja Iso-Sopelta Kivijärvelle.

Lisäksi vaihtoehtona on tuotu esiin ns. *Erämaajärvi –vaihtoehto*, jossa Laakajärvelle perustettaisiin laaja retkeily- ja/tai suojelualue ja rantarakentaminen estettäisiin Laakajärven Kajaaninpuoleisella osalla kokonaan. Luonnonsuojeluyhdistykset ovat tehneet 14.8.2002 ympäristöministeri Jouni Backman:ille ehdotuksen luonnonsuojelualueen perustamiseksi Kajaanin Laakajärvelle.

Ei ole estettä sille, että valtio ostaa Laakajärveltä rakennusoikeuksia - mielellään vapaaehtoisilla kaupoilla. Tämä vaihtoehto voidaan toteuttaa kaavan laatimisesta huolimatta, vaikka pala palalta. Kaava-alueen muut kuin RA-merkinnät eivät ole ristiriidassa rakentamatta jättämisen kanssa.

Näyttää kuitenkin siltä, että taloudellisia edellytyksiä ja riittävää yksimielisyyttä maanomistajien ja valtion viranomaisten kesken ei löydy koko Laakajärven Kajaanin puoleisen osan rakentamatta jättämiseksi. Lisäksi ajateltavissa olevan retkeilyaluetarpeen tyydyttää jo nyt retkeilyaluekäytössä oleva Iso-Sopen, Sopenkannaksen, Kivijoen ja Kivijärven välinen alue rakennettuine polkuineen ja laavuineen. Alueen käyttöpaineet eivät kaavan tavoitevuoden puitteissa edellytä retkeilyalueen laajentamista Laakajärven koko pohjoisosaan. Laakajärven kapeikon pohjoispuoli on osayleiskaavankin puitteissa käytettävissä retkeilyyn, Honkalahden ranta-asemakaava-aluetta lukuun ottamatta.

6.1 Vaikutukset ympäristöön, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset

Kaavoitustyön kuluessa on arvioitu miten hyvin alueen luonto-, maisema-, ym. arvot säilyvät ja miten alueen suunnittelulle asetetut tavoitteet toteutuvat. Suunnittelun kannalta merkittävät arvot ja eri yhteyksissä laaditut kartoitukset on selvitetty selostuksen osassa II (lähtökohdat ja perustiedot) ja tavoitteet osassa III. Vaikutusten arvioinnissa käytetään myös maanomistajille tehdystä kyselystä saatuja vastauksia sekä muita osallisilta eri yhteyksissä saatuja tietoja. Myös kestävän kehityksen edistäminen on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen tavoite.

Kaavan toteuttamisen vaikutuksia verrataan sanallisesti nykytilaan. Myös positiiviset vaikutukset tuodaan esiin. Arvioinnissa esitetään lisäksi mahdollisuuksia ehkäistä tai lieventää havaittuja haitallisia vaikutuksia.

Osayleiskaavaehdotuksen toteuttamisen vaikutukset

Tärkeimpiä luonnonympäristöön kohdistuvia vaikutuksia

Luonnon monimuotoisuus sekä metsäalueet ja rantavyöhykkeet yleensä

Suunnitelmassa on otettu huomioon mm. alue-ekologisen suunnittelun ja eri selvitysten kautta todetut luontoarvot, arvokkaat elinympäristöt ja ekologiset yhteydet tai yhteystarpeet. Yleiskaavassa osoitetaan olevia polkuja sekä tilus- ja metsäteitä ulkoilureiteiksi, mikä vähentää luonnonmukaisten alueiden kulumista.

Alueen suot on ojitettu ja metsät ovat pääosin tehometsätalousaluetta jossa on kattava metsätieverkosto, minkä vuoksi luontoarvot ovat jo voimakkaasti kärsineet. Hakkuut on paikoitellen ulotettu ran-

nan tuntumaan, paikoin rannalle on jäänyt lähinnä vain siemenpuumetsää ja taustalla alkaa äestetty avohakkuualue. Laajempia luonnonmukaisia alueita on mm Sopenjoen ja Iso-Sopen ympäristössä, sekä Laakajärven kapeikosta pohjoiseen, erityisesti järven pohjoisrannalla. Rannan tuntumassa erilaisten vesiuomien suulla on puustoa säästetty, ja nämä alueet on yleiskaavassa osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1, MY/slm) ja paikoin retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR-1)

Vuonna 1998 laadittuun kaavavaihtoehtoon verrattuna suojelualueita (S-1) on nyt esitetty lisää valtion maille (liito-oravan potentiaaliset esiintymisalueet Sopenkannas-Sopenjokivarressa sekä Jakunkallion alueella). Lisäksi luonnonhoitometsää säilytetään Pitkäpohjan lahden länsirannalla, jossa on suhteellisen vanhaa puustoa verrattuna muihin, pääasiassa metsätalousalueena käytettyihin rantametsiin (MY/slm). Todetut luontoarvot ilmenevät muiltakin osin kaavakartalta, joten ne on helpompi ottaa huomioon esimerkiksi metsien käsittelyssä ja retkeilykäytössä.

Tärkeät elinympäristöt ja uhanalaiset lajit

Tärkeimpiä ja arvokkaimpia elinympäristöjä suunnittelualueella ovat alueet, joilla on LSL 49§:n tai luontodirektiivin IVA-liitteen mukaisen eläinlajin lisääntymis- tai levähdysalue. Näitä alueita ovat Sopenkannas-Sopenjokivarsi ja Jakunkallio, joissa on merkkejä liito-oravan elinpiireistä, sekä Laakajärven karit ja saaret, joista osalla on tavattu pesivänä uhanalaista selkävesilinnustoa (kalasääski, selkälokki). Laakajärven ja Kivijärven saaret ja karit ovat pääosin valtion maata ja niille on Metsähallituksen päätöksellä perustettuja luonnonhoitometsiä.

Kyseiset alueet on otettu yleiskaavassa huomioon ja osoitettu valtion mailla suojelualueeksi S-1 ja muiden maanomistajien mailla maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY/slm). Ympäristöt, joilla on todettu LSL 49§:n tai luontodirektiivin IVA-liitteen mukaisen eläinlajin lisääntymis- tai levähdysalue, on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä alueena (luo), jonka säilyminen tulee turvata. Käytännössä näitä alueita ovat kalasääsken pesäpuun tai hiljattain käytössä olleen vaihtopesäpuun ympäristö puolen kilometrin säteellä ja selkälokin pesäpaikka 200 metrin säteellä sekä liito-oravan havaitut tai potentiaaliset ruokailu- tai lisääntymisalueet. Vastaavan laajuisia suojavyöhykkeitä on viimeaikoina yleisesti käytetty esimerkiksi Pohjois-Savossa laadituissa osayleiskaavoissa. Näille suojavyöhykkeille ei ole osoitettu lomarakentamista – lähimpänä loma-asumista on Torakkalahdella, jossa selkälokin pesimäreviirin 200 metrin suojavyöhyke hipoo loma-asuntoalueen rantaa.

Lajin suotuisa suojelun taso saavutetaan kun luontainen levinneisyys pysyy vakaana ja elinympäristö säilyy pitkällä aikavälillä. Tästä tulisi direktiivilajien osalta huolehtia tarvittaessa Natura 2000 –luonnonsuojelualueverkoston avulla. Näin myös Laakajärvellä, jos nykyisen tai suunnitellun käytön katsotaan vaarantavan suotuisaa suojelun tasoa.

Laakajärven osayleiskaavan vaikutuksesta järven merkittävimpiin lintulajeihin

Laakajärvellä esiintyy useita sellaisia lintulajeja, jotka ovat herkkiä pesintäajan häiriöille. Merkittävimmät näistä ovat kalasääski, selkälokki ja kuikka. Kyseiset lajit myös joko pesivät tai ovat pesineet suunnittelualueella. Selkälokin menestymisen kannalta tärkeimmät saaret sijaitsevat järven kapeimmassa kohdassa ja kalasääsken pesä sijaitsee Sääskisaarten pohjoisimmassa pikkusaarella.

Häiriötekijöiden minimoimiseksi lintujen kannalta tärkein alue, Sääskisaarten kohdalla oleva kurouma, on osayleiskaavaehdotuksessa jätetty rakentamatta ja kapeikkoon ei osoiteta venevalkamia. Lisäksi kurouman eteläpuolella, järven itärannalla luonnosvaiheessa olleet rakennuspaikat on siirretty Kivijärvelle. Tällä on pyritty rauhoittamaan myös kurouman eteläpuolella olevia linnuston pesinnän kannalta merkittäviä alueita. Kivijärvellä rakentamisen vaikutukset ovat yleisesti katsoen vähäisempiä. (Järvellä on jo kaksi toimivaa leirikeskusta sekä loma-asunto, rantametsiä on harvennettu ja taustametsiä avohakattu.)

Selkälokki, kalasääski ja kuikka häiriintyvät helposti pesintäaikaan, minkä seurauksena niiden pesintä usein epäonnistuu. Pääasiallinen häirinnän aiheuttaja on Laakajärvelläkin lisääntynyt vesiliikenne. Vaikka uusi lomarakentaminen ei sinällään lisää häiriötä, se vääjäämättä lisää vesiliikennettä. Vesiliikenteen aiheuttamaan häiriöön voivat vaikuttaa eniten veneilijät itse mm. välttämällä rantautumista luodoille ja saarille lintujen pesimäaikaan. Onneksi vesiliikenteen huippu ei satu kesän alkuun, jolloin pesintä on häiriöaltteinta.

Veneilyn määrään vaikuttaa mm. rantavyöhykkeen käyttö loma- tai vakinaiseen asumiseen. Laakajärven kokonaisuutta ajatellen ei ole enää mahdollista päästä tilanteeseen, ettei veneilyä ja asutusta olisi, koska erityisesti Sonkajärven ja Sotkamon puolella – mutta myös Kajaanin puolella - jo on loma-asutusta ja Sotkamon puolella myös pysyvää asutusta rantavyöhykkeellä. Laakajärvellä on oleva venevalkama Laakajärven pohjoisrannan Pitkäpohjassa.

Laakajärvelle on Sonkajärven puolelle kaavoitettu 64 loma-asunnon rakennuspaikkaa mitoituksella 4,1 loma-asuntoa /mitoitusrantaviivakilometri. Sotkamon puolella on Laakajärven kylä ja loma-asutusta. Peruskartta-aineiston perusteella tarkasteltuna rannalla olevia rakennuspaikkoja Sotkamon puolella näyttäisi olevan noin 24 ja ei omarantaisia rakennuspaikkoja noin 14, yhteensä siis nelisen kymmentä. Vain osa näistä rakennus-

paikoista lienee ympärivuotisessa käytössä. Lisäksi Laakajärvellä toimii ainakin yksi kalastusporukka, joka pyytää kaloja myös myyntiin.

Kajaanin puolella Laakajärvellä on olemassa kaksi loma-asuntoa (Jakunlahdella ja Sääskiahon kohdalla rannalla), sekä kaksi pientä erämajatyypistä mökkiä (Konnankoukkelossa ja Saunasaarten länsipuolella). Entiset tilakeskukset (4 kpl) ovat kesäkäytössä ja sijaitsevat suhteellisen kaukana rannasta. Lisäksi alueella on käytössä olevat venevalkamat Itkonniemen eteläkärjessä ja Pitkäpohjan sekä Kiviojan rannassa. Uutta loma-asutusta Sääskisaarten kapeikon pohjoispuolelle ei ole osoitettu Ahlströmin maille jo hyväksytyn ja lainvoimaisen ranta-asemakaavan (8 loma-asuntoa) lisäksi. Kantatilojen 'erämajoille' (2 kpl) on kuitenkin osayleiskaavassa määritelty nykyistä isommat rakennusoikeudet.

Laakajärven kapeikon eteläpuolelle on tässä osayleiskaavassa osoitettu mitoitukseen n. 2,1 loma-asuntoa/mitoitusrantaviivakilometri perustuen 58 loma-asuntoa, joista yksityisen tai UPM:n maille on 35 kappaletta. Yksi rakennuspaikka on Sääskiahon tilan oleva rantasauna. UPM-Kymmenen maille – jotka on valtion maista aikoinaan osoitettu korvaukseksi rantojensuojeluohjelman toteuttamiseksi muualla UPM:n maille – näistä uusista rakennuspaikoista on 32 kappaletta. Valtion maiden osalta mitoituksen mukaisia rakennuspaikkoja on Laakajärveltä ja Iso-Sopelta siirretty Kivijärvelle.

Kaavaan ei katsottu hyväksi ottaa pesimäaikaista veneilyrajoitusta, mm. koska sen valvonta olisi käytännössä mahdotonta. Mahdollinen rajoitus tulisi käsitellä yhteistyössä Sonkajärven ja Sotkamon kanssa ja tiedottaa kaikille oleville ranta-asukkaille. Yhden kunnan yleiskaava ei ole tässä paras päätöksenteko- ja tiedotusväline. Veneilyn aiheuttamaa häiriötä vähentää Laakajärven pohjoisosan karikkoisuus ja kivisyys, joka pakottaa varovaiseen kulkutapaan.

Maaperä, vesistöt, pohjavedet

Laakajärven rannoille ei ole vesistön koko ja veden laatu huomioon ottaen esitetty merkittävästi uutta loma-asumista, joten haitalliset vaikutukset vesistöön eivät ole merkittäviä.

Laakajärvi sopii vedenlaatunsa suhteen tyydyttävästi virkistyskäyttöön. Järven pääasiallinen kuormittaja on ollut metsätalous, johon verrattuna turvetuotantoalueen tai loma-asumisen kuormitus on suhteellisen pieni. Loma-asutuksesta johtuen maaperään johtuvat päästöt kasvavat, mutta rantavyöhykkeelle tulee yleiskaavamääräysten mukaan jättää vähintään 20 metrin syvyinen kasvullinen vyöhyke, joka estää puhdistamattomien vesien pääsyn suoraan vesistöön. Turvetuotantoalueen kuivatusvedet tulee käsitellä riittävän tehokkailla pintavalutuskentillä ja laskeutuslammilla. Tarvittaessa tulisi veteen liuennutta humusta ja ravinteita saostaa.

Alueella ei ole yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeää pohjavesialuetta, joten haitallisia vaikutuksia ei tältä osin esiinny.

Maisemaan kohdistuvat vaikutukset

Uudet rakennuspaikat on valittu siten, että ne eivät sijaitse maisemallisesti tärkeillä paikoilla esim. niemien kärjissä.

Niiltä osin kun metsää on harvennettu rantaan asti (esim. Selkäsaarten eteläpuolella), rakentaminen tällä hetkellä näkyisi järvelle. Rakennettaviksi osoitetuilla alueilla on kuitenkin alkanut syntyä taimikkoa, jota sopivasti hoitamalla rannalle saadaan metsävyöhyke, joka peittää loma-asuntojen näkymistä järvenselälle. Rakennusten etäisyys rantaviivasta on määritelty Kajaanin kaupungin rakennusjärjestyksessä.

Maisemaan kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi on metsän ja maiseman hoidosta sekä rakentamisesta laadittu erilliset ohjeet rakentajille.

Sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset

Osayleiskaava ei merkittävästi rajoita paikallisten asukkaiden toimintamahdollisuuksia ja se antaa yksityisille maanomistajille selkeän tiedon maiden käyttömahdollisuuksista ja 'pelisäännöistä'. Osayleiskaava mahdollistaa valtion ja yksityisten maiden käytön rakentamiseen, millä on huomattava taloudellinen vaikutus. Mahdolliset veneilyrajoitukset ja venevalkamien poistaminen käytöstä rajoittaisi paikallisten asukkaiden toimintamahdollisuuksia.

6.2 Vaikutusten yhteenveto ja vaihtoehtojen vertailu

Yhteenveto kaavan toteuttamisen vaikutuksista perusteluineen ja vertailu

Arvioinnissa käytetyt symbolit: Plusmerkki (+) kuvastaa myönteistä vaikutusta.

Miinusmerkki (-) kuvaa kielteistä tai haitallista vaikutusta.

Nolla (0) kuvaa tilannetta, jossa hankkeella ei ole odotettavissa merkittävää vaikutusta.

Kysymysmerkki (?), jos ei tiedetä hankkeen aiheuttaman vaikutuksen laatua.

Vaikutuksen kohde tai tavoite	Nykytilanne ja sen kehittyminen, jos kaava ei toteudu	Yleiskaava VE 1 Kaavaehdotus 2003	Yleiskaava VE 2 Kaavaehdotus 1998	Huomautuksia, haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja, ym.
1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön, sosiaaliset vaikutukset				
Väestöryhmien toimintamahdollisuudet ym. sosiaaliset vaikutukset	-? Rakentaminen tapahtuisi poikkeusluvalla tai ranta-asemakaavoilla, tai rantavyöhykkeen ulkopuolella. Rakentamisen määrä ja menettelytavat aiheuttavat epävarmuutta maanomistajille + Paikallisen väestön toimintamahdollisuudet säilyvät.	+ rakentamisen määrä on maanomistajien tiedossa, samoin rakentamissuhteet + Rakentamisen määrä on tarkasteltu tasapuolisesti kantatilaperiaatteen mukaan + Paikallisen väestön toimintamahdollisuudet säilyvät. + Vesillepääsymahdollisuudet osoitetaan. 0 Kaikki rannat eivät enää ole vapaasti retkeilijöiden käytettävissä, mutta vapaata rantaa on enemmän kuin riittävästi.	+ rakentamisen määrä on maanomistajien tiedossa, samoin rakentamissuhteet + Rakentamisen määrä on tarkasteltu tasapuolisesti kantatilaperiaatteen mukaan + Paikallisen väestön toimintamahdollisuudet säilyvät. + Vesillepääsymahdollisuudet osoitetaan. 0 Kaikki rannat eivät enää ole vapaasti retkeilijöiden käytettävissä, mutta vapaata rantaa on enemmän kuin riittävästi.	Mahdollinen suojelualueen perustaminen Laakajärven Kajaaninpuoleiselle osalle rajoittaa paikallisten asukkaiden tai loma-asukkaiden toimintamahdollisuuksia.
Ympäristön viihtyisyys	-? Rakentamisen määrä ei ole tiedossa	+/0 Rakentaminen näkyy jonkin verran ympäristössä, mutta toisaalta metsiä hoidetaan kestävämmän, loma-asukkaiden ympäristö huomioon ottaen.	+/0 Rakentaminen näkyy jonkin verran ympäristössä, mutta toisaalta metsiä hoidetaan kestävämmän, loma-asukkaiden ympäristö huomioon ottaen.	Rakentamissuhteet ovat tarpeen
Terveellisyys ja turvallisuus	Ei merkittävää vaikutusta	Ei merkittävää vaikutusta	Ei merkittävää vaikutusta	Metsäteiden levikkeiden riittävyys tulisi tarkistaa liikenneturvallisuudenkin takia.
2 Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon				
Maa- ja kallioperä	Ei merkittävää vaikutusta	Ei merkittävää vaikutusta	Ei merkittävää vaikutusta	
Pinta- ja pohjavedet (katso myös kohta luonnonvarat)	- Pintavesiä kuormittava turvetuotanto ja tehometsätalous jatkuvat	- Pintavesiä kuormittava turvetuotanto jatkuu. Tehometsätalous jatkuu osalla alueesta	- Pintavesiä kuormittava turvetuotanto jatkuu. Tehometsätalous jatkuu osalla alueesta	Ohjeet jätevesien käsittelylle Turvetuotantoalueen kuivatusvesien tehostettu käsittely Uudisojitusten ja lannoituksen välttäminen metsätalousalueilla
Ilma, ilmasto	Ei merkittävää vaikutusta	Ei merkittävää vaikutusta	Ei merkittävää vaikutusta	

Vaikutuksen kohde tai tavoite	Nykytilanne ja sen kehittyminen, jos kaava ei toteudu	Yleiskaava VE 1 Kaavaehdotus 2003	Yleiskaava VE 2 Kaavaehdotus 1998	Huomautuksia, haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja,
-------------------------------	---	-----------------------------------	-----------------------------------	--

3 Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin				
Luonnonympäristö yleisesti ja luonnon monimuotoisuus	- alue jää tehometsätalousalueeksi - Laakajärven, Kivijärven ja Iso-Sopen rantojen rakentaminen tapahtuu luultavasti ranta-asema-kaavoilla, poikkeamisluvilla ja rantavyöhykkeen ulkopuolella sekä toteutamalla Honkalahden ranta-asemakaava + alue-ekologinen suunnitelma otetaan huomioon metsien käsittelyssä - toiminnot, mm. retkeily kehittyvät ohjaamatta, omalla painollaan, retkeilyreitit jäävät osoittamatta -? käytössä olevat venevalkammat säilyvät - valtakunnallisesti tärkeiden Natura- ym. luontoalueiden suojelun rahoittamiseen ei valtion maiden myynnillä/vaihdolla saada tältä alueelta rahoitusta	+ alueille, joilla on todettu luontoarvoja, luodaan pelisäännöt kaavan aluevaraus-ten ja merkintöjen kautta, vain osa alueesta jää tehometsätalousalueeksi -? käytössä olevat venevalkammat säilyvät ja ne osoitetaan yleiskaavassa - Honkalahden ranta-asemakaava toteutuu, ellei rakennusoikeuksien oston saada valtion rahoitusta + luonnonympäristöltään arvokkaammilta Laakajärveltä ja Iso-Sopelta siirretään rakennuspaikkoja Kivijärvelle + alue-ekologinen suunnitelma ja muut selvitykset on otettu huomioon loma-asumisen sijoittelussa ja kaavan aluerajauksissa sekä merkinnöissä. Tiedot välittyvät entistä paremmin myös metsänhoitoon + retkeilyä ym. toimintaa ohjataan, reitit osoitetaan + valtakunnallisesti tärkeiden Natura- ym. luontoalueiden suojelun rahoittamiseen saadaan rahoitusta	+ alueille, joilla on todettu luontoarvoja, luodaan pelisäännöt kaavan aluevarauksen ja merkintöjen kautta, vain osa alueesta jää tehometsätalousalueeksi -? käytössä olevat venevalkammat säilyvät ja ne osoitetaan yleiskaavassa - Honkalahden ranta-asemakaava toteutuu, ellei rakennusoikeuksien oston saada valtion rahoitusta + luonnonympäristöltään arvokkaammilta Laakajärveltä ja Iso-Sopelta siirretään rakennuspaikkoja Kivijärvelle + retkeilyä ym. toimintaa ohjataan, reitit osoitetaan + valtakunnallisesti tärkeiden Natura- ym. luontoalueiden suojelun rahoittamiseen saadaan rahoitusta	Alue-ekologinen suunnitelma ja yleiskaava ovat toimintatapojen ohjeena ja tukena Rakennusoikeuksia on mahdollista lunastaa valtiolle kaikissa vaihtoehtoisissa. Rakentamisen määrän väheneminen säilyttää enemmän vapaata rantaa ja vähentää vesillä liikkumista Veneilyä tulisi rajoittaa ainakin Laakajärven kapeikon pohjoispuolella lintujen pesinnän kannalta kriittisimpänä aikana. Päätös tulisi tehdä niin, että se koskee asukkaita ja loma-asukkaita kaikissa kunnissa ja päätöksestä myös tiedotetaan kaikissa kunnissa. Rakennettavien loma-asuntojen ympäristössä on otettava loma-asukkaat huomioon = siirrytään entistä enemmän maise- mallisesti kestäviin ja luonnon monimuotoisuuden huomioiviin metsänhoitotapoihin Reittien opastus on tärkeää Rantarakentamisen määränä 4-5 loma-asuntoa / muunnettu rantaviivakilometri, on yleinen.
kasvi- ja eläinlajit, tärkeät elinympäristöt	? rakentamisen määrä ja sijainti on epävarmempaa kuin yleiskaavavaihtoehdoissa, myös uhanalaisten lajien suhteen -? Veneily saattaa lisääntyä ja häiritä pesintää, ainakin veneily jatkuu entisellään ja jo käytössä olevat venevalkammat säilyvät -? Tieto uhanalaisten lajien elinympäristöstä saattaa jäädä ottamatta huomioon	+ luonnonympäristöltään ja uhanalaisten lajien kannalta arvokkaimmat alueet säilyvät + Uhanalaisimpien lajien reviireille ei rakenneta -? Veneily saattaa lisääntyä ja häiritä pesintää, ainakin veneily jatkuu entisellään +? Tieto uhanalaisten lajien elinympäristöstä otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa	+ luonnonympäristöltään ja uhanalaisten lajien kannalta arvokkaimmat alueet säilyvät pääosin -Osalle uhanalaisimpien lajien reviireistä rakennetaan -? Veneily saattaa lisääntyä ja häiritä pesintää, ainakin veneily jatkuu entisellään +? Tieto uhanalaisten lajien elinympäristöstä otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa	

Luonnonvarat	+ toiminta metsätalous- alueella jatkuu +? alueen hyödyntäminen on vapaata, metsien kä- sittelyssä ei tarvitse ottaa huomioon loma-asukkai- den tai ulkoilureittien ym- päristöä (tämä on toisaal- ta haitta luonnon moni- muotoisuuden säilymisen kannalta)	+ toiminta metsätalousalueel- la jatkuu +? alueen hyödyntäminen ei ole yhtä vapaata, metsien kä- sittelyssä otettava huomioon loma-asukkaiden tai ulkoilu- reittien ympäristö, mitä on tuettu myös yleiskaavamer- kinnöillä (tukee myös luon- non monimuotoisuuden säi- lymistä)	+ toiminta metsätalous- alueella jatkuu 0? alueen hyödyntämi- nen ei ole yhtä vapaata, metsien käsittelyssä otettava huomioon lo- ma-asukkaiden tai ulkoi- lureittien ympäristö (tukee myös luonnon monimuotoisuuden säilymistä)	Alue-ekologinen suunnitelma toimin- nan tukena. Metsien käsittelyssä otetaan erityisesti loma- asukkaiden ja ulkoilu- reittien lähiympäristö huomioon.
---------------------	--	--	--	---

Vaikutuksen kohde tai tavoite	Nykytilanne ja sen kehittyminen, jos kaava ei toteudu	Yleiskaava VE 1 Kaavaehdotus 2003	Yleiskaava VE 2 Kaavaehdotus 1998	Huomautuksia, haistallisten vaikutusten lieventämiskeinoja, ym.
-------------------------------	---	-----------------------------------	-----------------------------------	---

4 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen				
yhdyskuntarakenne	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	
Yhdyskuntatalous	- valtion maat jäävät hyödyntämättä loma-asutuksessa, verotulot ja työpaikat saamatta - muualla sijaitsevien luonnonsuojelualueiden rahoituksen ei saada tuloja	+ valtion ja yksityisten maita hyödynnetään loma-asutuksessa, saadaan verotuloja ja työpaikkoja - rakentamisesta aiheutuu myös menoja mm. rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta - tiestö on pääosin jo rakennettu, mutta ylläpito maksaa yksityisille + muualla sijaitsevien luonnonsuojelualueiden toteutukseen saadaan tuloja	+ valtion ja yksityisten maita hyödynnetään loma-asutuksessa, saadaan verotuloja ja työpaikkoja - rakentamisesta aiheutuu myös menoja mm. rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta - tiestö on pääosin jo rakennettu, mutta ylläpito maksaa yksityisille + muualla sijaitsevien luonnonsuojelualueiden toteutukseen saadaan tuloja	
Energiatalous	0? turvetuotantoalueita laajennettaneen tulevaisuudessa. Muilta osin ei liene vaikutusta.	+? turvetuotantoalueiden lähiajan laajentamistarpeet on osoitettu. Muilta osin ei liene vaikutusta	+? turvetuotantoalueiden lähiajan laajentamistarpeet on pääosin osoitettu. Muilta osin ei liene vaikutusta	
Liikenne	0 ei liene merkittävää vaikutusta	0 Lomailuliikenne alueella lisääntyy, vaikutus ei liene merkittävä	0 Lomailuliikenne alueella lisääntyy, vaikutus ei liene merkittävä	Metsäteiden levikkeiden riittävyys tulisi tarkistaa liikenneturvallisuuden takia

5 Vaikutukset kaupunki-/ kyläkuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön				
Maisema	- mahdollisesti rakennettavat loma-asunnot saattavat näkyä Laakajärvellä	- loma-asunnot saattavat jonkin verran näkyä Laakajärvellä + maisemallisesti tärkeät niemenkärjet jätetään rakentamatta + Kaavoituksen yhteydessä laaditaan erilliset rakentamisohjeet	- loma-asunnot saattavat jonkin verran näkyä Laakajärvellä + maisemallisesti tärkeät niemenkärjet jätetään pääosin rakentamatta	Kaavoituksen yhteydessä tulee laatia erilliset rakentamisohjeet
Kyläkuva	Ei merkittävää vaikutusta	Ei merkittävää vaikutusta	Ei merkittävää vaikutusta	
Kulttuuriperintö, rakennettu ympäristö	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	

VII KAAVAN TOTEUTTAMINEN

Kaavaa tullaan toteuttamaan vähitellen, useiden vuosien kuluessa.

Yleiskaavaa voidaan käyttää RA- ja RM- alueilla rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Kaavamääräysten lisäksi ohjeena toteuttamiselle on Kajaanin kaupungin rakennusjärjestys ja muut kaupungin hyväksymät menettelytapaohjeet.

7.1 Ohjeet jätevesien käsittelylle ja jätehuollon järjestämiselle

Kaavassa annetaan suositukset käymäläjätteiden ja jätevesien käsittelylle. Loma-asunnon käymälänä suositellaan käytettäväksi joko tiivispohjaista kompostoivaa käymälää tai tiiviillä säiliöllä varustettua kuivakäymälää.

Jätevedet tulee käsitellä jätevesien käsittelystä annetun ohjeiston ja ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisesti. Rakennuslupa-asiakirjoihin on liitettävä jätevesien käsittelysuunnitelma tarvittavine maaperäselvityksineen.

Vesistöjen rannalle on varattava vähintään 20m syvyinen ylimmän vedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta mitattu kasvullinen vyöhyke, joka estää puhdistamattomien valumavesien pääsyn suoraan vesistöön.

7.2 Rakentamishojeet

Järvimaiseman ja erämaisyyden säilyttämiseksi alueelle on laadittu erilliset rakentamishojeet.

Lisäksi suoraan yleiskaavassa annetaan joitakin rakentamista koskevia määräyksiä. Rakennuksen kosteudelle alttiiden rakennosien tulee olla vähintään 1 metriä ylävesirajaa korkeammalla. Kiinteän laiturin rakentaminen ja rantaviivan muuttaminen täyttämällä tai ruoppaamalla on kielletty. Kelluva, enintään 10m pituinen laituri ei saa rakenteiltaan nousta enemmän kuin 0,5 metriä vedenpinnan yläpuolelle.

Rantametsissä tulee noudattaa voimassa olevia Pohjois-Suomeen sovellettuja rantametsien käsittelyohjeita.

Oulussa 2.6.2003

Air-Ix Suunnittelu Ympäristötaito Oy
Kristiina Strömmer, arkkitehti

Luontovaikutusten arviointi Air-Ix Suunnittelu Ympäristötaito Oy
Päivi Latvalehto, biologi

Liitteet:

1. Maanomistajien aloite kaavan laatimiseksi.
2. Laakajärven alueen liito-oravakartoitus, (Sari Leinonen, 2001) ja vanhojen metsien inventointi. (J.Kunnas 1994)
3. Laakajärven pohjoisosa, Kivijärvi ja Iso-Soppi selkävesilinnuston ja vesimaiseman suojelun kannalta, Ari Lyytikäinen 8.8.2002.
- 4a. Topografia, maisema. (Laakajärven rantojen käytön yleissuunnitelma. Ympäristöselvitys. Maa ja Vesi Oy)
- 4b. Geologia, geomorfologia, vesi. (Maa ja Vesi Oy)
- 5a. Kasvillisuusinventointi. (Laakajärven rantojen käytön yleissuunnitelma. Ympäristöselvitys. Maa ja Vesi Oy)
- 5b. Kasvillisuus ja maisema. (Maa ja Vesi Oy)
6. Rantojen maisemaekologinen kapasiteetti. (Maa ja Vesi Oy)
7. Maanomistus
8. Maanomistajakyselyn vastaukset.
9. Luonnosvaiheen lausunnot ja huomautukset, sekä ehdotus luonnonsuojelualueen perustamiseksi Laakajärvelle.
10. Muunnetun rantaviivan laskentaohje.
11. Rakennusoikeuden mitoituslaskelmat.
12. Rakentamishojeet

METSÄHALLITUS
Maankäyttöyksikkö Oulu

Päivämäärä
29.1.1996

Dnro

Kajaanin kaupunki
Kaupunginhallitus
PL 133
87100 KAJAANI

KAJAANI KAUPUNGINHALLITUS		
Saap. 0 1. 02. 96		
Dnro 104/96	Dmerk. 96.03	Ark.

Viite Käydyt neuvottelut ja keskustelut

Asia Laakajärven, Kivijärven ja Iso-Soppi järven rantojen käytön suunnittelu

Luonnonsuojeluohjelmiin sisältyvien yksityisessä omistuksessa olevien alueiden hankkimiseksi valtiolle Metsähallitus on selvittänyt hallinnassaan olevien vielä suojeluun, virkistyskäyttöön tai niitü tarkoitaviin ohjelmiin kuulumattomien rantojen käytön edellytyksiä. Tässä tarkoituksessa Metsähallitus on laadituttanut ns. rantojen käytön yleissuunnitelman mm. Kajaanin kaupungin sekä Sotkamon ja Sonkajärven kunnan alueilla sijaitsevalle Laakajärvelle sekä sen koillispuolelle Kajaanin kaupungin alueelle sijoittuvalle Kivijärven ja Iso-Soppi järven alueelle.

Suunnittelun kuluessa eri viranomaisten kanssa pidettyjen neuvottelujen ja keskustelujen pohjalta on syntynyt näkemys, että puheena olevaa aluetta voidaan käyttää huolellisesti suunniteltuun loma- ja matkailurakentamiseen. Tämä on ollut lähtökohta Metsähallituksen ja Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n väliseen vaihtosopimukseen, jossa Laakajärven rantaviivaa siirtyi yhtiön omistukseen noin 6,8 km. Edelleen voidaan todeta, että Sonkajärven alue kuuluu jo vahvistettuun Sonkajärven rantayleiskaavaan ja ettei Sotkamon kunta näe rantayleiskaavan laatimista tarpeellisena oman kuntansa osalta.

Edellä esitettyyn viitaten Metsähallitus ja Yhtyneet Paperitehtaat Oy esittävät, että Kajaanin kaupunki käynnistäisi rantayleiskaavan laatimisen suunnittelualueen kaupunkiin kuuluvaille osalle. Mikäli kaupunki katsoo,

29.1.1996

että suunnittelu vaatii maanomistajien osallistumista rantayleiskaavan laatimiseen, olemme valmiit siitä neuvottelemaan.

Liitteenä seuraava yleissuunnitelma edustaa tämänhetkisiä tavoitteitamme alueella ja perustuu osaltaan suunnitelman luonto- ja ympäristöselvitykseen ja osaltaan suunnittelun kuluessa pidetyissä neuvottelukokouksissa esille tuotuihin näkökohtiin.

Metsähallituksen yhteyshenkilönä hankkeessa toimivat diplomi-insinööri Pertti Oikarinen (981-8866 628) ja metsänhoitaja Markku Tervonen (986-6133 270) ja Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n yhteyshenkilönä toimii suunnittelupäällikkö Teuvo Purkunen (986-6193 308).

Kunnioittavasti

Metsähallitus

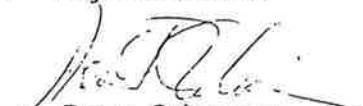
Yhtyneet Paperitehtaat Oy
Kiinteistöyksikkö

aluejohtaja

Viljo Kaartinen

suunnittelupäällikkö Teuvo Purkunen

dipl.ins.

Pertti Oikarinen

Liite Laakajärven, Kivijärven ja Iso-Soppi järven rantojen käytön yleissuunnitelma

Tiedoksi

Kainuun ympäristökeskus
maankäyttöpäällikkö Antero Luhtio, Metsähallitus

Laakajärven alueen liito-oravakartoitus

**Kajaanin kaupunki
Tekninen palvelukeskus
Maankäyttö / kaavoitus**

**FM Sari Leinonen
23.8.2001**

LAAKAJÄRVEN ALUEEN LIITO-ORAVAKARTOITUS

1. Johdanto

Tämän työn tavoitteena oli selvittää liito-oravan (*Pteromys volans*) mahdolliset esiintymisalueet Laakajärven ympäristössä. Liito-oravan jätöksiä on löydetty Itkonniemi - Jakunkallio -alueelta vanhojen metsien inventoinnin yhteydessä v. 1994 (liite 1).

Liito-orava on maassamme rauhoitettu ja se kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV a lajeihin, joiden luonnossa selvästi havaittujen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 49§:n mukaan kielletty. Uhanalaisuusluokituksessa liito-orava on luokiteltu vaarantuneeksi (Hanski ym.2001).

Liito-orava on iäkkäiden kuusivaltaisten sekametsien laji, joka liikkuu yleensä hämärissä liitelemällä puusta toiseen. Kookkaat kuuset tarjoavat suojaa ja lehtipuut (haapa, leppä, koivu) ruokaa. Pesänsä se tekee useimmiten tikan haapoihin hakkaamiin koloihin tai oravan risupesiiin, kelopuiden koloihin tai luonnonkolojen puuttuessa myös sopiviin linnunpönttöihin. Naaraiden elinpiiri on keskimäärin 8 ha ja urosten 60 ha. Urosten elinpiirit saattavat sijaita päällekkäin, mutta naaraat asuvat erillään toisistaan (Hurme 2001).

2. Aineisto ja menetelmät

Potentiaaliset, liito-oravalle soveltuvat elinalueet selvitettiin aluksi käyttämällä apuna Metsähallitukselta ja UPM Kymmene Oyj:ltä saatuja metsäsuunnittelun kuviotietoja, ilmakuvia (Metsähallitus -93, -96), peruskarttoja ja suullisia tietoja sopivista liito-oravabiotoopeista Laakajärven alueella (Impiö 2001), sekä perehdyttiin liito-oravan esiintymiseen ja biologiaan liittyvään kirjallisuuteen (mm. Hanski ym. 2001 ,Hurme 2001, Hurme 2000).

Liito-oravan piilottelevien elintapojen vuoksi ainoat merkit sen esiintymisestä ovat sen oleskelu- tai ruokailupuun (useimmiten suuri haapa tai kuusi) tyveltä löytyvät riisiryynin kokoiset kellertävät ulostepapanat (Hanski ym. 2001).

Maastokäynnit tutkimusalueelle tehtiin pääosin kesäkuun 2001 aikana.

Maastohavainnointiin perehdyttiin yhdessä Kajaanissa aiemmin liito-oravia tutkineen FM Eija Hurmeen opastuksella 1.6.2001. Papanoita pyrittiin etsimään jokaisessa kohteessa mahdollisimman tarkasti eli kulkemalla siksakkia linjassa edeten ja tarkistaen lähinnä suurimpien kuusien, haapojen, koivujen sekä koloisten kelopuiden tyvet. Paksurunkoisista kuusista tutkittiin erityisen hyvin sellaiset, jotka olivat alaosaan sileäpintaiset ja oksattomat mahdollistaen siten liito-oravan esteettömän liitämisen puuhun.

3. Tulokset

Kartta- ym. aineiston perusteella maastossa tarkemmin tutkittavia, liito-oravan elinympäristöksi soveltuvia iäkkään havusekametsän kuvioita löytyi sekä Itkonniemen – Jakunkallion alueelta että Sopenkannakselta. Lisäksi tarkistamisen arvoisia, hieman pienempiä alueita löytyi Mustalahden ja Leveälahden ympäristöistä ja Kivijärven

lounaisosasta. Sopenjokivarren ja Kiviniemen vanhan metsän kuviot päätettiin myös tarkistaa. Ne on merkitty Metsähallituksen alue-ekologiseen suunnitelmaan luonto-kohteiksi. Myös Laakajärven itäpuolella sijaitseva Sääskiniemen ja Haapalahden välinen ranta-alue käytiin tarkastamassa.

3.1 Itkonniemi – Jakunkallio

Ensimmäinen maastokäynti tehtiin kesäkuun 2001 alussa Itkonniemi - Jakunkallion alueelle, josta v.1994 oli löydetty liito-oravan papanoita kuusivaltaiselta tuoreelta kankaalta parin haavan juurelta (Kunnas 1994). Noin 4 ha :n alueen iäksi on ilmoitettu 121v. Vanhojen haapojen osuus on huomattava. Tällä kertaa samalta alueelta löytyi muutama papana iäkkään kuusen tyveltä läheltä rantaa. Toinen löydös tehtiin vanhan kelon juurelta vajaan parin sadan metrin päässä ensimmäisestä paikasta, myöskin rannan tuntumasta samalta kuviolta. Löydökset on numeroitu ja merkitty peruskarttakopiolle (liite 2).

Pyylehdon ja Jakunkallion välistä ranta-aluetta tutkittiin laajemmin kahden muun käyntikerran yhteydessä kesäkuun lopulla ja elokuun alussa. Metsätyypit vaihtelevat pienialaisista lehtomaisista kuusikankaista tuoreisiin kuusikankaisiin, seassa on nuoria haapavaltaisia lehtipuulaikkuja. Rannan tuntumassa havaittiin useita majavan vastikään kaatamia haapoja. Jakunkallio on kuivahkoa mäntyvaltaista kangasta. Avokallioiden jälkeen lähellä Jakunkallion lakea on tuoretta haapavaltaista kangasta, joka vaihtuu vähitellen koivuvaltaiseksi. Kalliolta laskeudutaan saniaisia kasvavaan notkoon, jonka vastakkaisella puolella rinteessä on varttuvan kuusivaltaisen aarniometsän kuvio. Merkkejä liito-oravasta ei havaittu.

3.2 Sopen kannas

Sopen kannaksen vanhan metsän alueella käytiin useamman kerran. Alue on Metsähallituksen alue-ekologisen suunnitelmaan (Impiö ym. 2000) merkitty metsätaloustoimien ulkopuolelle jääväksi luontokohteeksi. Kannaksen itäosassa on lähes viiden hehtaarin kuvio iäkästä kuusivaltaista sekametsää, joukossa muutamia aihkipetäjiä Koloisia keloja ja pökelöitä on runsaasti. Lehtipuusto koostuu pääasiassa nuorista koivuista, iäkkäitä koivuja on harvakseltaan. Kuvion keskiosassa on nuoria haapoja pieninä ryhminä ja leppää jonkun verran. Vanhempia haapoja on sen sijaan vähän, sillä majavat ovat kaataneet lähes kaikki suhteellisen lähellä rantaa kasvaneet haavat. Kaadettujen haapojen määrä kasvaa edettäessä kannaksen kärkeen ja on erityisen runsasta kannaksen eteläosassa. Vanhoja majavien pesäkekoja löytyy pitkin Sopenjoen vartta.

Liito-oravan jätöksiä löytyi kannaksen itäosasta n. 20-150 m:n etäisyydeltä Iso Sopen rannasta kuusisekametsäkuviolta kaikkiaan neljästä paikasta (LIITE 2). Ensimmäiseltä paikalta löytyi kohtalaisesti ruskean erisävyisiä papanoita sileärunkoisen kuusen juurella. Lähistöllä painanteessa kasvaa nuoria koivuja, leppiä ja haapoja. Toinen papanapaikka löytyi n. 25 m edellisestä kaakkoon sileärunkoisen, ei kovin paksun kuusen tyveltä. Papanoita oli huomattavasti enemmän ja ne kaikki olivat kuin kupissa puun juurella olleen oksan palan ja rungon välissä. Molemmat löydöspaikat sijaitsivat saman lehtipuunotkelman tuntumassa.

Kolmannesta jätöspaikasta löytyi vain muutama yksittäinen papana sileärunkoisen kuusen juurelta. Ympärillä kasvaa muutama kookas kuusi sekä mänty. Parinkymmenen metrin päässä notkelmassa on ryhmä nuoria koivuja ja haapoja. Neljäs papanapaikka sijaitsi

retkeilypolun varressa rinteessä parikymmentä metriä rannasta: muutamia yksittäisiä vaaleankellertäviä papanoita sileärunkoisen kuusen juurella. Toisella käyntikerralla ensimmäisen löydöspaikan läheltä löytyi viirupöllön sulka, mikä antaa aiheutta olettaa alueen kuuluvan viirupöllön reviiriin.

Kannaksen eteläosasta, Pitkähosken pohjoisrannalta papanoita löytyi kahdesta paikasta. Tuoreesta sekametsästä kuusen juurelta löytyi muutamia papanoita samoin soistuneelta ranta-alueelta kuusen juurelta löydettiin yksittäisiä papanoita.

Kannaksen länsiosasta, Pitkäsuvannon varrelta tehtiin kolme papanalöytöä. Lähes 30 ha:n alue on etupäässä vanhaa, keskimäärin yli satavuotiasta männikköä ja mänty-kuusisekametsää. Pitkäsuvannon kaakkoispuolella alarinteessä on kuusikkolaikku, jonka lähistöllä kasvaa nuori haavikko. Liito-oravan papanoita löytyi kuusikosta paksurunkoisen kuusen tyveltä. Kaksi muuta löydöspaikkaa sijaitsivat ylempänä rinteessä tuoreessa mänty-kuusisekametsässä kuusten juurella. Kaikki Sopen kannaksen alueen papanalöydökset on merkitty peruskarttakopiolle (liite 2).

3.3 Mustalahden ja Leveälahden alue

Ilmakuvien ja metsäsuunnittelun kuviotietojen perusteella tutkittiin tarkemmin myös Mustalahden ja Leveälahden alueella olleet mahdolliset liito-oravalle suotuisat alueet. ns. Kuikanrannan ympäristössä. Metsäkuviot 23 ja osin 22 (liite 3) ovat keskimäärin 80–125 v vanhaa puronvarsisekametsää, jossa kasvaa iäkkäitä kuusia, mäntyjä, haapoja ja koivuja. Koivupötkelöitä ja kolopuita on runsaasti. Tien yli mentäessä UPM Kymmene Oyj:n alueelta Metsähallituksen puolelle metsä muuttuu tiheämmäksi ja vaikeakulkuisemmaksi, osin rämeeksi. Kuvio on merkitty Metsähallituksen alue-ekologiseen suunnitelmaan luontokohteeksi. Vaikkei liito-oravan läsnäolosta tehtykään havaintoja, ovat kuviot pienuudestaan huolimatta potentiaalista ja arvokasta aluetta muillekin kolopesijöille ja vanhan metsän lajeille, mistä osoituksena lienee rämeen laidasta lentoon lähtenyt ukkometso.

Leveälahden ja Mustalahden välillä olevalla metsäkuvio 28:lla on kapeahko vyöhyke koloisia koivupötkelöitä, haapoja, sekä kuusia ja koivuja. Samantyyppinen kasvillisuus jatkuu kuvio 26:n koillisosaan, jossa on runsaasti haapoja, kolopuita ja eri-ikäisiä kuusia. Kuvion sisäosa on pääosin vanhaa tiheää kuusikkoa, jossa kasvaa harvakseltaan kookkaita haapoja ja koivuja. Merkkejä liito-oravan olemassaolosta tällä alueella ei havaittu.

Kuvio 17 on osittain kuivahkoa mäntykangasta, osittain rämettä. Keskiosassa kasvaa muutamia vanhoja kuusia ja haapoja. Kuviot 32, 33, 34 ja 37 ovat metsätyypiltään hyvin samanlaisia. Länsiosia luonnehtivat kosteapohjaiset koivu-kuusisekametsät, rannan tuntumassa maasto on kovapohjaisempaa vanhaa mänty-kuusisekametsää. Kuvioilla 39 ja 44 on vanhaa harvaa kuusikkoa, rannassa kasvaa vanhoja mäntyjä ja muutamia haapoja, keskiosa on rämettä. Alueella ei nähty merkkejä liito-oravista.

3.4 Muut maastossa tarkistettut alueet

Kivijärven lounaisosassa, Kivijoen varressa on niemi, jossa Juuson kämpän ympärillä runsaan kolmen hehtaarin alueella kasvaa vanhaa tiheähköä lehtipuuvaltaista sekametsää. Merkkejä liito-oravista alueella ei havaittu, kuten ei myöskään Sopenjokivarren eikä Kiviniemen vanhan metsän kuvioilta. Myös Laakajärven itäpuolella olevalle Sääskiniemen ja Haapalahden väliselle alueelle tehtiin maastokäynti. Alueen ranta on suurimmaksi osaksi harvapuustoisia, siemenpuuasentoon hakattua mänty-sekametsää.

Rannan tuntumassa on vanhoja mäntyjä. Maaperä vaihtelee kosteapohjaisesta kuivahkoon kangasmaahan. Millään näistä alueista ei havaittu merkkejä liito-oravista.

4. Tulosten tarkastelu

Kainuussa ja Koillismaalla liito-oravan asuttamat paikat ovat ympäristöään yhtenäisemmissä ja rehevämmissä metsissä. Parhaana Pohjois-Suomen liito-oravapaikkana pidetään Kainuun rehevää vaaravyöhykettä (Hanski ym. 2001). Laakajärvi jää hieman syrjään tästä vyöhykkeestä. Se kuuluu luonnonmaantieteellisessä aluejaossa Oulujärven seutuun, jolle on tyypillistä metsäiset ja soiset kangasmaat. Alue on Kainuun nevalakeuden ja Kainuun ja Kuusamon vaaramaan välistä vaihtumisaluetta (Metsähallitus 1995). Sen ympäristö on ilmakuvien, metsäkuviotietojen ja maastokäyntien perusteella varsin karua, pääosin eritavoin käsiteltyä mäntymetsää, laajat kuusikkoalueet puuttuvat, mutta ranta-alueilta löytyy rehevämpiä metsiä. Luonnontilaisinta metsämaisema on Laakajärven länsi ja pohjoisosien ranta-alueella sekä Iso-Sopen luoteisosassa Sopen kannaksella. Näille alueille sijoittuu reheviä rantametsiä ja vanhoja yli 100-vuotiaita metsiä. Papanalöytöjen perusteella varmistetut liito-oravan esiintymisalueet Laakajärven ympäristössä sijaitsivat järven länsiosassa Itkonniemen ja Jakunkallion välisellä alueella sekä Sopen kannaksella.

4.1 Itkonniemi – Jakunkallio

Tällä alueella löydökset olivat niukkoja ja ne rajoittuivat suppeahkolle alle neljän hehtaarin alueelle, samalle kuin v.1994 tehdyt havainnot. Koska liito-oravan kannanarvioimiseksi luotettava menetelmä vielä puuttuu, katsotaan papanan löytymisen selvästi kertovan ainakin yhden yksilön vierailusta paikalla (Hurme 2000) ja että löytöpaikan elinympäristö on ollut lajille sopivaa (Hanski ym. 2001). Vuoden 1994 ja tämänkesäisten löydösten välinen aika on seitsemän vuotta. Liito-oravien korvamerkintätutkimuksen mukaan on harvinaista, että liito-orava saavuttaa 6,5 vuoden iän (Hanski ym. 2001) eli todennäköisesti kyseessä on vähintään kaksi eri yksilöä.

Metsätyypin perusteella olisi voinut odottaa alueelta löytyvän enemmänkin merkkejä liito-oravista. Kolopuita, kuusia ja ruokapuita kuviolla on runsaasti. Tutkimusten mukaan liito-oravanaaraiden lisääntymiseen tarvitsemien kuusimetsien tulisi kuitenkin olla riittävän laajoja eli yli 4 ha. Vakituudesta asumisesta erillisistä, alle 3,5 ha: n metsiköissä ei ole tehty havaintoja. Varsinainen elinpiirin ydinalue on yleensä kuitenkin vain 10 % koko elinpiirin pinta-alasta, ja se voi koostua useista pienistä alueista johtuen ravinnon ja pesäpaikkojen epätasaisesta alueellisesta jakautumisesta (Hurme 2000, Hanski ym. 2001). Niukahkot löydökset alueella viittaavat siihen, että se on ollut ainakin liito-oravan selvä levähdyspaikka viimeisten parin vuoden aikana. Syynä liito-oravan vähyyteen saattaa hyvinkin olla alueella pesivä näätä (havainto 2.8.2001), jonka ruokavalioon kuuluu myös oravat, jotka se usein saa saaliikseen yllättämällä ne suoraan pesästä. Löydöspaikan metsäkuviota reunustavat toisaalta vanhan mäntykankaan ja toisaalta erikäistä mäntyä kasvavien rämeiden kuviot. Rämeen osuus kuvion pohjoispuolella on kuitenkin suhteellisen pieni, minkä jälkeen alkaa Jakunkalliolle asti jatkuva nuorehko kuusimänty-lehtipuuvyöhyke lehtolaikkuineen. Rantapuustoa luonnehtivat iäkkäät männyt. Jakunkallion länsipuolella on iäkästä kuusivaltaista aarniometsää. Papanoiden löydösalueelta Jakunkallion aarniometsäkuviolle asti kulkevan rantavyöhykkeen voidaan katsoa edustavan potentiaalista liito-oravan ruokailu- ja lisääntymisaluetta (liite 2).

Metsämaiseman pirstoutuminen voi aiheuttaa sen, etteivät liito-oravat välttämättä löydä harvassa ja erillään olevia sopivia metsiköitä, vaikka pystyisivätkin liikkumaan eri metsiköiden välillä. Tällöin sopivat liito-oravametsiköt eristyvät yhden liito-oravan elinalueiksi, jotka jäävät autioiksi asukkaan kuoltua (Hanski ym. 2001). Jotta papanoiden löydösalue säilyisi edelleenkin sopivana elinympäristönä liito-oravalle, se tulisi säilyttää sellaisenaan. Alueen eristymisen estämiseksi ja potentiaalisen liito-orava-alueen laajentamiseksi olisi suositeltavaa jättää myös lehtipuulaikkujen täplittämät tuoreen kuusimetsän ja lehtomaisen kuusimetsän alueet Itkonniemen ja Jakunkallion välisellä ranta-alueella mahdollisimman luonnontilaisiksi. Siten ne voisivat tarjota sopivia ruokailu-, levähdys- ja läpikulkupaikkoja liito-oravalle, varsinkin dispersoiville yksilöille, sukcession edetessä mahdollisesti myös tulevia lisääntymispaikkoja.

4.2 Sopen kannas

Sopen kannaksella papanoiden löytöpaikkoja oli enemmän ja laajemmalla alueella. Itäosan suhteellisen lähellä toisistaan sijainneet löydökset viittaisivat ainakin yhden liito-oravan reviiriin, sillä papanoita oli kohtalaisesti ja löydöksistä kolme sijaitsi nuorehkon haapa-koivulaikun lähistöllä. Papanakasat ovat elinalueen merkkejä, ja ne ovat lähinnä lisääntyvien ja elinpiirillään asuvien yksilöiden jättämiä (Hurme 2000). Kannaksen eteläosan satunnaiset löydökset todistavat liito-oravan ainakin vierailleen alueella. Länsiosan kuusikkolaikulta ja kuusisekametsästä löytyneet papanat viittaavat mahdolliseen pitempiaikaiseen oleskeluun. Arvioitu liito-oravan ruokailu- ja lisääntymisalue Sopen kannaksella on merkitty kartalle (liite 3)

Kannaksen alueen isojen haapojen puute ranta-alueella on tuskin vaikuttanut liito-oravien esiintymiseen. Kolopuita näyttää olevan majavien kaatamista puista huolimatta melko runsaasti, ja liito-orava voi kolohaapojen puuttuessa pesiä oravan risupesiiin ja kelopuihin. Oravia alueella on syönnösjälkien perusteella runsaasti. Ruokapuiksi kelpaavat nuoretkin haavat ja haapojen puuttuessa lepät ja koivut. Uhkan liito-oravan olemassaololle voivat pienellä alueella muodostaa pedot (Hanski ym. 2001), kuten viirupöllö, jolla on tällä alueella todennäköisesti reviiri.

Sopen kannaksen kuuluminen metsätaloustoimien ulkopuolelle jääväksi luontokohteeksi Metsähallituksen alue-ekologisessa suunnitelmassa (Impiö ym. 2000) varmistanee sen säilymisen myös tulevaisuudessa. Kannaksen alueen kokonaispinta-ala on runsaat 40 ha, mikä tarjoaa potentiaalisen reviirin ainakin parille naaraalle, joiden elinpiirit ovat yleensä erillään toisistaan.

Sopen kannaksen ja Itkonniemi – Jakunkallion välinen etäisyys on toistakymmentä kilometriä, mutta alueita yhdistävän ekologisen käytäväverkoston myötä liito-oravien liikkuminen alueelta toiselle saattaisi tulevaisuudessa olla mahdollista. Verkoston tarkoituksena on turvata alkuperäisten elinympäristöjen ja lajiston säilyminen alueella ja mahdollistaa lajien liikkuminen elinympäristölaikulta toiselle niiden välisiä käytäviä pitkin. Verkosto vähentää laikuilla elävien populaatioiden eristymistä ja eristyneiden populaatioiden sukupuutto- riskiä. Laakajärven alue-ekologisessa suunnitelmassa käytävät keskittyvät jokien ja järvien rannoille ja ne jätetään kehittymään luonnontilaan, mihin onkin hyvät edellytykset, sillä rehevien rantametsien sukkessiokehitys on varsin nopeaa (Impiö ym. 2000).

4.3 Muut alueet

Rakentamisessa ja metsien käsittelyssä tulisi pyrkiä liito-oraville sopivien elinympäristöjen luomiseen suosimalla sekametsiä ja säästämällä kolopuiksi sopivia haapoja. Säästetyt haavat, lepät ja koivut varmistavat vanhetessaan liito-oravan ravinnon saannin ja uusien pesäpaikkojen syntymisen (Hanski ym. 2001).

Mustalahden ja Leveälahden alueen puronvarsisekametsä (metsäkuvio 23 ja osittain 22 ja 25, rajausehdotus liite 3) tulisi säilyttää arvokkaana vanhan sekametsän kuviona, jonka kolopuille löytynee asukkaita ja jossa mm. metso näyttää viihtyvän. Kuviolla 28 ja kuvion 26 koillisosassa olleet kolopuut ja haavat olisi syytä säilyttää, sillä ne lisäävät metsämaiseman monimuotoisuutta ja ovat potentiaalisia pesäpaikkoja kolopesijöille. Sopenjoenvarren muut vanhan metsän kuviot ovat pääasiassa kumpareista vanhaa valoisaa mäntysekametsää. Jokirannan vanhat kuusikot ovat pystyynkuolleita, ilmeisesti majavien toiminnan seurauksena. Joen varressa on useita vanhoja pesäkekoja. Alue on liian karua liito-oravalle.

Kiviniemen vanhan metsän kuviot ovat etupäässä mäntykangasta. Kuusikkoiset laikut sijaitsevat soistuneella ranta-alueella, eivätkä vaikuta liito-oravalle sopivalta elinympäristöltä. Kivijärven lounaisosassa sijaitsevan Juuson kämpän ympärillä oleva kolmen hehtaarin sekametsäalue on mahdollisesti liian syrjäinen ja eristyksissä, jotta liito-orava löytäisi sinne. Viereinen männikkö niemen kärjessä on hakattu ja lähistöltä puuttuvat yhtenäiset rehevät rantametsät.

5. Muut havainnot

Liito-oravan lisäksi tutkimusalueella tehtiin myös muita havaintoja alueen eläimistöstä, pääasiassa linnuista. Kalasääsken pesintä Sääksisaarilla varmistettiin kesäkuun lopulla. Pesässä oli emo ja kaksi poikasta. Kalasääski kuuluu uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettäviin lintulajeihin, samoin kuin metso, teeri, kivitasku ja käki, jotka kaikki havaittiin tutkimusalueella. Vaarantuneista lintulajeista tavattiin selkälokki sekä tilitatti. Joutsenia nähtiin sekä pareittain että parvena. Muista sorsalinnuista havaittiin tavi ja telkkä. Kuikkia havaittiin alkukesästä muutamia pareja järven länsi-, pohjois- ja itäosissa. Elokuun alussa nähtiin kaksi poikasta Jakunsaarten eteläpuolella. Pesä on todennäköisesti sijainnut yhdellä saarista. Lokeista kalalokilla ja harmaalokilla oli pesät. Kaksi pikkulokkia nähtiin lennossa järven pohjoispuolella. Rantasipi oli ranta-alueella yleinen. Kolopesijöistä käpytikka oli runsas, useita pesiä eri puolella tutkimusaluetta. Myös kirjosiippo oli tavallinen. Havumetsien lajeista havaittiin puukiipijä, punarinta, vihervarpunen, metsäkirvinen, hippiäinen, palokärki, viirupöllö, tilhi, punatulku, laulurastas, punakylkirastas ja käpylintu sp. Muita havaittuja lajeja olivat västäräkki, talitiainen, varis, sirittäjä, taivaanvuohi, pyy, tervapääsky, peippo ja pajulintu. Nisäkkäistä oravia ja hirviä on alueella runsaasti jäljistä ja jätöksistä päätellen. Alueella tehtiin myös havainto pesivästä näädestä. Majavan tuoreita syönnösjälkiä löytyi Itkonniemen-Jakunkallion alueelta, samoin vanhoja kaadettuja puita löytyi runsaasti. Koko maassa rauhoitettua valkolehdokkia (LsL 20 §) löytyi sieltä täältä Jakunvaaran ja Pyylehdon väliseltä ranta-alueelta.

6. Kirjallisuus

Hanski, I.K ., Henttonen, H., Liukko, U-M., Meriluoto, M., ja Mäkelä, A.: Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa. -Suomen ympäristö 459, Oy Edita Ab, Helsinki

Hurme, E. 2000: Liito-oravan esiintymisen ennustamisesta Pohjois-Suomessa: maisemaekologinen malli. – FM-tutkielma, Oulun yliopisto, biologian laitos.

Hurme, E. 2001: Kajaaninjoen seudun liito-oravakartoitus

Impiö, T., Kuokkanen, P., Parviainen, S. & Heikkinen, M. 2000: Kajaani – Vuolijoen alue-ekologinen suunnitelma. Metsähallitus 2000. Oy Edita Ab, Helsinki. 55s

Kunnas, J. 1994: Laakajärvi Jakunkallio-Itkonniemi. Vanhojen metsien inventointi 8.7.1994. Kajaanin hoitoalue

Metsähallitus 1995: Laakajärven rantojen käytön yleissuunnitelma. Kajaani, Sotkamo, Sonkajärvi. Maa ja Vesi Oy.

Jakelu:

Outi Atraksinen Vanhojen metsien suojelutyöryhmä

Arto Tolonen Kajaanin holtoalue

Ari Meriruoko Kainuun Puistoalue

LAAKAJÄRVI Jakunkallio-Itkonlempi

Kajaanin holtoalue Pk. 3344:02 Grid 27°E 708:54

Inventointi Jan Kunnas 8.7.1994

Itkonlempien eteläosassa rantaan on jätetty n. 50-100 metrin metsävyöhyke. Järeäpuustoista mäntyvaltaista kangasta, jossa kuusta pari prosenttia ja koivua yksittäin. Haapaa esiintyy pötkelöinä ja maapuina. Eläviä haapoja yksittäin. Yksittäin keloja ja kelomaapuuta. Aluspuina kuusi, koivu, haapa pihlaja ja leppä. Kuvioiden ikä vaihtelee kuviotietojen mukaan 95-115 v.

Kuvio 175. Ikä 125 v. Kuusivaltaista tuoretta kangasta. Mäntyä 10%, koivu 10% ja haapaa 2-5%. Haapojen keskimääräinen järeys n. 20 cm, mutta järeimmät 30-40 cm. Tämän kuvion huionarvoisin piirre onkin järeiden haapojen runsaus. Alueelta löytyikin liito-oravan jätöksiä kahden haavan juurelta. Lahopuuta 5-10%, enimmäkseen koivua ja haapaa, mutta myös hieman kuusimaapuuta. Tämän kuvion pohjoislaidalla pienialainen kuusivaltainen metsäkortekorpi, jossa koivua 10-20%.

Kuvio 172

Puuston läksi merkitty kuviotietoihin 25 v ja keskiläpimitaksi 9 cm. Puusto on lehtipuuvaltaista. Pääosin koivua ja haapaa, mutta myös kuusta, mäntyä ja pihlajaa. Maaperä soistunutta ja korpimaista. Kenttäkerroksessa mm. metsäkorte, metsäimarre ja metsätähti. Kuvion keskellä kuvio 173, jonka läksi on merkitty 135 v.

Kuvion 172 pohjoisosassa, sekä kuviolla 167 ja 168 puusto järeyytyy, pysyen edelleen lehtipuuvaltaisena. Puolet puustosta 10-20 cm järeätä koivua. Kuusta ja haapaa on kumpaakin 20%, niiden järeys vaihtelee 10-30 cm. Loput kymmenen prosenttia muodostuu lepästä, pihlajasta ja männystä. Yksittäin kelomaapuuta. Koivu ja leppäpötkelöitä. Leppäpötkelöllä lepänarinakääpä. Haapamaapuulta löytyi harvalukuinen oravuotikka, joka on vanhan metsän laji. Metsäkortetta ja metsäimarretta, sekä hieman oravanmarjaa. Silmänlona valkolehdokkia parissa paikassa. Pieni laiskasti pulppuava lähde, jonka ympärillä mesiangervoa ja hiiroporrasta. Kuvion 168 läksi on merkitty 115 v, kuvioiden 167 ja 168 läksi on merkitty 25 ja 26 v.

Jakunkallio

Kuivahkoa-karukkoa kangasta. Mänty 99%, loput koivua. Kuusta, mäntyä, koivua ja yksittäisiä haapoja, jotka yltävät n. puoleen väliin nykyistä puustoa. Niiden alla vielä kolmas n. 5m korkea puukerros, jossa koivua, mäntyä ja haapaa. Yksittäin keloja. Kenttäkerroksessa mm.

mustikka, juolukka, variksenmarjaa, kanervaa, jäkälää ja suopursua. Jyrkänteiden alla, rannassa paikoin runsaasti ruohokanukkaa. Kallion päältä avautuu komea maisema Laakajärven ylle.

Avokallioiden jälkeen on haapakeskittymä. Yksittäisten järeiden mänty ylispuiden alla on n. 10 cm halkaisijaltaan olevaa hapaa vallitsevana puulajina. Haapojen seassa samanjäryistä koivua ja leppää. Metsätyypiltään tuoretta kangasta, kenttäkerroksessa mm. oravanmarjaa ja metsäimarretta. Peruskartassa näkyvien siirtolohkareiden kohdalla koivu yleistyy haavan kustannuksella. Puusto on aukkoisempaa, jolloin esiintyy myös n. 5-7 m korkeita kuusia ja mäntyjä. Kasvillisuus muuttuu hetkellisesti jälleen karuksi, mm. kanervaa ja juolukkaa.

Kuvio 163.

Varttuvaa aarniometsää. Mustikan ja puolukan vallitsemaa tuoretta kangasta, seassa hieinan oravanmarjaa. Kuusi vallitsevana puulajina, koivua 10-20%, mäntyä 10% ja haapaa 1%. Palokantoja. 5-20 cm järeätä koivu ja kuusimaapuuta 5-10%, pötkelöitä n. 5%. Yksittäin järeätä kelomaapuuta. 30 cm järeältä kelomaapuulta löytyi parvipilkki, sekä silmälläpidettävä taantunut väikkyludekääpä. Kuvion pohjoislaidalta löytyi kelomaapuulta silmälläpidettävä taantunut punakarakääpä. Sekä väikkyludekääpä, että punakarakääpä ovat aarniolajeja.

JOHTOPÄÄTÖKSET

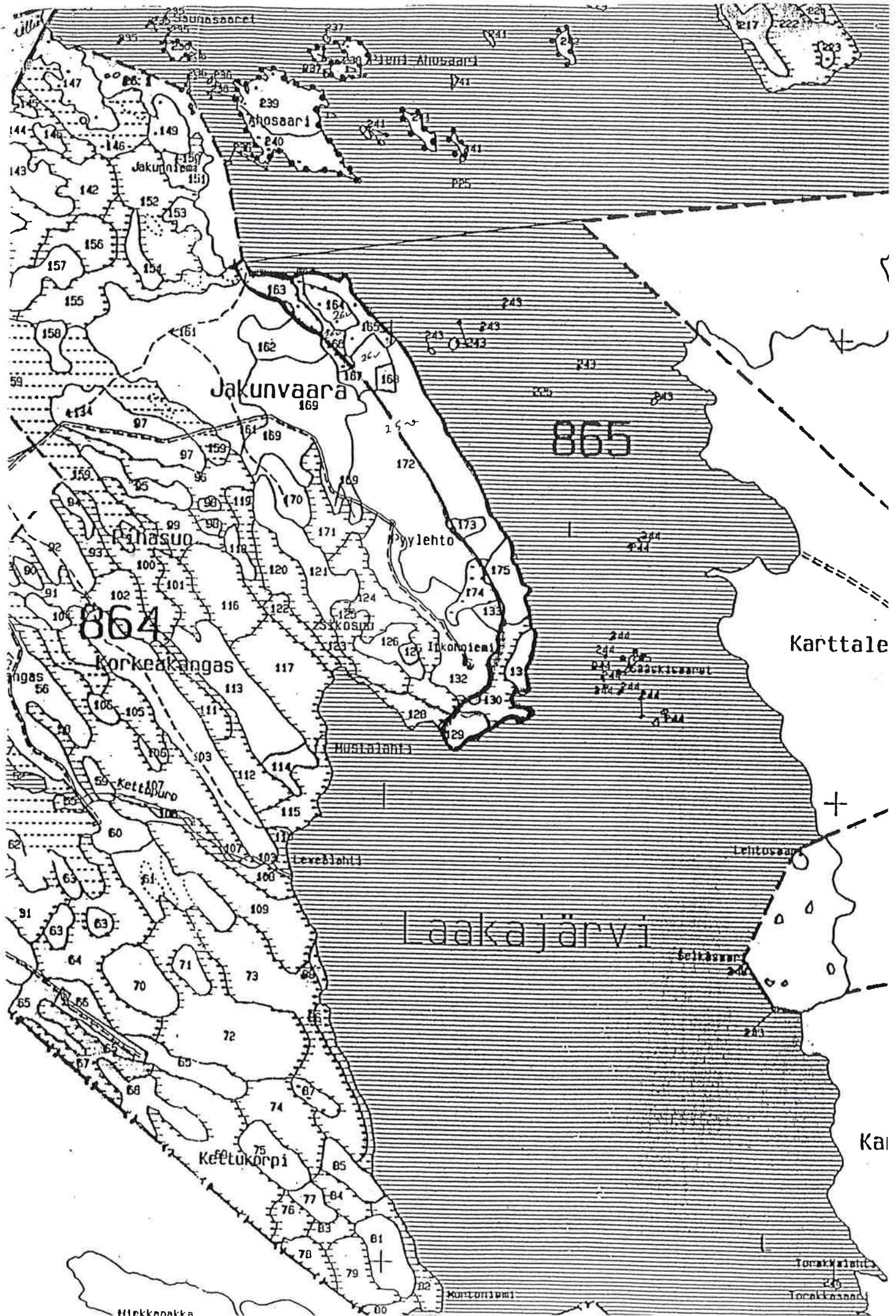
Alueella on vaihtelevanikäisiä metsiä. Nuorimmat 25 v ja vanhimmat yli 100 v. Kuvio 163 on alueen aarniometsäisin. Jakunkallio tuo alueelle komeata kalliomaisemaa. Jakunkallion eteläpuolesilla kuviolla on reheviä piirtettä ja runsaasti lehtipuuta. Kuviolta 175 löytyi ilto-oravan jätöksiä, jonka lisäksi lahoppuuta oli mukavasti. Eteläisimmät kuviot ovat varttunutta männikköä. Koko alueella on rantojensuojelullista merkitystä. Jo tämän vuoksi aluetta ei ole syytä pilkkoa siten että suojeltaisiin vain "arvoikkaimmat" kuviot, vaan aluetta olisi syytä käsitellä kokonaisuutena. Eri-ikäisten metsien ansiosta alueella on jatkuvuus turvattu ja varsinkin lehtipuustoa, kuten haapaa, on runsaasti tulossa.

Alueen etelä ja pohjoispuoleiset rannat olisi myös syytä inventoida tarkemmin. Nyt rajatun alueen pohjoispuolella on yksi mökki, mutta muuten ranta on suurimmaksi osaksi rakentamaton. Tämän vuoksi koko alueella on vähintäänkin rantojensuojelullista merkitystä. Pohjoispuolella sijaistseva hiekkaranta kohottaa alueen virkistysarvoa.

Jan Kunnas
projektisihteeri
Kainuun Luonnonsuojelupiiri ry.

Kasarmikatu 31
87100 Kajaani
986-39314

Ari Lyytikäinen

Kajaani

**Laakajärven pohjoisosa, Kivijärvi ja Iso-Soppi
selkävesilinnuston ja vesimaiseman suojelun kannalta**

Pyhäselkä 8.8.2002

Johdanto

Tämän raportin tarkoitus on antaa täydentävää tietoa suunnittelualueen linnustosta ja vesimaisemasta rantojen käytön suunnittelua varten.

Lausunnoissa 7.6.1999 ja 2.11.1999 olen viitannut kaavatyön yhteydessä tehdyn linnustoselvityksen tai oikeammin havainnoinnin puutteellisuuteen.

Linnustokartoituksen puuttuessa ei alueella pesivien merkittävien (uhanalaisia, luontodirektiivin liitteen tai lintudirektiivin lajeja tai silmälläpidettäviä lajeja) ja muiden luonnontilaista ympäristöä ilmentävien lajien maisemaekologisia vaatimuksia ei ole mitoituksessa ja rakennuspaikkojen sijoittelussa osattu ottaa huomioon. Rantojen ja saarten maisemaekologinen luokitus on tästä johtuen ollut puutteellinen ja osin virheellinen. Vuoden 2002 kesällä Kajaanin kaupunki on teettänyt suunnittelualueella linnustoselvityksen.

Tämän kirjoittaja on tehnyt vuosittaisiin linnustonseurantoihin (valtakunnallinen kalasääskitutkimus 1970-luvun alusta lähtien ja WWF:n lokkiprojekti 1980-luvun lopulta) liittyviä maastokäyntejä on tehty lähes vuosittain Laakajärvellä 1990-luvun alusta lähtien ja muilla lähiseudun järvillä (Kiltua, Haajaistenjärvi), useimmiten heinäkuun puolivälin aikoihin. Voimakas tuuli on kuitenkin useana vuotena estänyt koko Laakajärven kiertämisen ja osaksi myös lokkien kivikkoisten pesäsaarten lähestymisen tai niille rantautumisen. Pohjoisosan saaristo on keskeisiltä osiltaan pystytty kuitenkin käymään riittävän usein ja kohtuullisen tarkasti.

Tärkeimmät tulokset

Tarkastuskäyntien merkittävimmät tulokset voidaan tiivistää seuraavasti:

Selkälokki (*Larus fuscus fuscus*). Laakajärven pohjoisosassa (Kajaanin puoleinen osa) on vuosittain 1990-luvun puolivälin jälkeen todettu noin 10 pesivää selkälokkiparia. 2001 ja 2002 pesiviä pareja oli 8-10. Lisäksi havaittiin muutamia pesimättömiä tai pesinnässä epäonnistuneita lintuja. Selkälokin parimäärä järven pohjoisosassa on enimmillään ollut lähes 15 ja pesimättömien lintujen kanssa selkälokkikanta on ollut suurimmillaan lähes 40 lintua. Näyttäisi siltä, että parimäärä on 2000-luvun alusta vähentynyt muutamalla aikaisemmista vuosista. Pesimistuloksen vuosittainen vaihtelu on selkälokille tyypillistä luonnonoloissakin. Keskimäärin Laakajärven selkälokkipopulaation pesimistulos on ollut parempi kuin useimmilla muilla Itä-Suomen järvillä. Pesintöjen epäonnistuminen saattaa johtua lisääntyneestä häirinnästä, sillä pesinnän kannalta suotuisat sääolot selkälokin pesimäkauden aikana suosivat toisaalta myös veneilyä. Ainakin paikkakuntalaiset veneilevät myös järven pohjoisosassa. Tulevien kesien tarkastuskäynnit näyttävät, onko Laakajärven selkälokkikanta pienenemässä vai onko kysymys vuotuisesta vaihtelusta tai joidenkin parien siirtymisestä lähijärville (Kiltua ja Haajainen). Laakajärven pohjoisosa on kuitenkin edelleen erittäin tärkeä selkälokin kannalta eteläisessä Kainuussa ja laajemminkin Itä-Suomessa. Selkälokin pesinnän kannalta tärkeimmät saaret ovat järven kapeimmassa osassa, Sääskisaaret, Jakunsaarten ja Käänneniemen väliset pikkusaaret sekä Selkäsaari lähisaarineen ja todennäköisesti myös Torakkasaari, jossa selkälokki oleskeli heinäkuun 2002 tarkastuskäynnin aikana. Järven pohjoisosan rantojen rakentaminen ja venevalkamien perustaminen olisi sovittamattomasti ristiriidassa selkälokin suojelutavoitteiden kanssa. Uusimmassa uhanalaistarkastelussa selkälokki on luokiteltu vaarantuneisiin lajeihin (Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.)

2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. - Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki, 432 s. Uhanalaisten lajien II seurantatyöryhmä. [Http://www.vyh.fi/luosuo/lumo/lasu/uhanal/uhanal.htm](http://www.vyh.fi/luosuo/lumo/lasu/uhanal/uhanal.htm), 23.10.2000.

Kalasääski (*Pandion haliaetus*). Pesintä on yleensä onnistunut Sonkajärven puoleisessa osassa Metsosaassa. Sensijaan järven pohjoisosan parin pesintä Jakunsaarissa on usein tuhoutunut. Uusi pesäpuu löydettiin kesällä 2001 Sääskisaarten pohjoisimmasta pikkusaaresta. Tässä pesässä pesintä oli onnistunut hyvin vuosina 2001 ja 2002, kolme poikasta kummallakin pesintäkerralla. Vaihtopesäpuut ovat Jakunsaarissa, Itkonniemen koillisrannalla, Havukkasaassa ja Malkosaaren länsipuolen pikkusaassa. Vanhempia pesäpuita on Sopenjoen varrella Saarisuvannon koillispuolella sekä Honkamäen kaakkoisosassa Sääskilehdon pohjoispuolella. Pesintöjen tuhoutumisen syytä ei yleensä ole voitu selvittää. Yleisimpänä syynä kuitenkin voidaan pitää häirintää haudonnan aikana. Rantautuminen tai kalastaminen ja muu oleskelu pesäsaaren lähellä aiheuttaa hautovan emon pakenemisen pesästä ja estää sen paluun hautomaan. LsL 49 §, heikentämiskielto koskee kalasääsken pesäpaikkoja.

Kuikka (*Gavia arctica*). Järven pohjoisosa on kuikan kannalta hyvää pesimisympäristöä. Vuosittain on havaittu 2-4 pesivää paria, usein vielä pesinnässä onnistuneina poikasineen. Pesät ovat olleet todennäköisesti Pienessä Ahosaassa, Selkäsaarissa ja Sääskisaarissa. Kuikan pesiminen häiriintyy varsin herkästi veneilyn vaikutuksesta. Rantojen rakentaminen ja vesiliikenne ovat hävittäneet kuikat monelta entiseltä hyvältä kuikkajärveltä, joten Laakajärvi on kuikan kannalta erittäin tärkeä alue.

Muita havaittuja vesi- ja rantalintuja

Telkkä (*Bucephala clangula*), sinisorsa (*Anas platyrhynchos*), tavi (*Anas crecca*), harmaalokki (*Larus argentatus*) (1-2 pesivää paria), kalalokki (*Larus canus*) 10-15 paria, naurulokki (*Larus ridibundus*), nuutamia kiertelijöitä, pesinee järven kaakkoispään suolla, satunnaisesti luodoilla ja pikkusaarissa, kalatiira (*Sterna hirundo*) noin 8-10 paria, taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*), rantasipi (*Tringa hypoleucos*), liro (*Tringa glareola*), valkoviklo (*Tringa nebularia*), kurki (*Grus grus*), ilmeisesti pesimätön pari liikkui Ahosaarissa 2001 käynnin aikana, västäräkki (*Motacilla alba*), keltävästäräkki (*Motacilla flava*), pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*).

Muita alucella havaittuja lajeja

Hiirihaukka (*Buteo buteo*), Jakunvaaran alueella, tuulihaukka (*Falco tinnunculus*), ampuhaukka (*Falco columbarius*), havaittu kahtena vuotena 1990-luvun lopulla, mahdollisesti pesinyt Ahosaarten tienoilla, nuolihaukka (*Falco subbuteo*), 2001 todennäköinen pesintä Sääskisaarissa, kanahaukka (*Accipiter gentilis*) havaittu 1990-luvun lopulla Ahosaarissa, metso (*Tetrao urogallus*) ja pyy (*Bonasa bonasia*) Itkonniemessä.

Tarkastelua

Luonnonsuojelulain tarkoittamia uhanalaisia lajeja (Ls-asetus, liite 4) ovat ampuhaukka (luokka St, uudessa luokituksessa VU), kalasääski (St), kuikka (St), nuolihaukka (St), selkälokki (St, uudessa luokituksessa VU), naurulokki (uudessa luokituksessa VU) ja tuulihaukka (St).

EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja ovat kuikka, kalasääski, ampuhaukka, pyy, metso, liro ja kalatiira. Selkälokki (liite II/2) on ehdotettu lisättäväksi lintudirektiivin liitteeseen I.

Useat mainituista linnuista ovat herkkiä pesintäajan häiriöille ja hakeutuvat pesimään rauhallisiin erämaaympäristöihin. Niiden suojelun taso vaarantuu, vaikka kaavateknisesti rakennuspaikat voitaisiinkin sijoittaa näennäisesti riittävän kauas pesimäpaikoista.

Selkälokin parimäärä on nyt jonkin verran pienempi kuin muutamana aikaisempana vuotena. Silti on todettava Laakajärven poikkeuksellinen arvo linnustonsuojelun kannalta, erityisesti selkävesilinnuston osalta. Järven arvo on aikaisemmissa lausunnoissa todettu linnuston perusteella vähintään maakunnalliseksi.

Lähiseudun muiden erämaajärvien (Kiltua, Haajainen) jouduttua enenevässä määrin veneilyn, virkistyskalastuksen ja rantarakentamisen aiheuttamien muutosten alaiseksi, Laakajärven pohjoisosan merkitys on entisestään korostunut. Kun otetaan huomioon luonnonhoitometsänä suojeltu ainutlaatuinen saaristo ja vanhojakin metsiä käsittävät rantametsät, joissa on havaittu liito-oravan pesimä- ja ruokailualueita Itkonniemen-Jakunvaaran alueella, voidaan edelleen perustellusti puhua valtakunnallisesti arvokkaasta luonnonalueesta.

LUONTO- JA MAISEMATEKIJÖIDEN ARVIOINTI JA SUOJELTAVAT ALUEET

Maisemaekologinen arviointi perustuu luonto- ja maisematekijöiden merkittävyyden, suojeluarvon ja kestävyys pohjalta tehtyyn kapasiteettimäärittelyyn osa-alueittain. Luokittelun perusteella esitetään suositukset suojeltavista ranta-, suo- ja muista luonnonaluetyypeistä, rajoitetusti rakentamiseen soveltuvista alueista sekä luonnonoloiltaan rakentamiseen hyvin sopivista alueista.

Laakajärvellä, kuten myös suunnittelualueeseen kuuluvilla Kivijärvellä ja Iso-Soppi -järvellä rakentamista kestäviä rantoja on hyvin niukasti. Laakajärvellä nämä sijaitsevat lähinnä järven kaakkoisosissa Sotkamon kunnassa ja länsirannalla Sonkajärven kunnassa. Uhanalaisen ja häiriöille herkän eläimistön esiintymisen ohella rakennettavutta rajoittaa rantojen soisuus. Laakajärvellä parhaat veneilijöiden ja kalamiesten rantautumispaikat ja jokamiesretkeilijöiden rantapaikat ovat hiekkaisia poukamia ja rantavalleja. Näitä on muutamia eri puolilla järveä, ja osa on jo loma-asuntojen valtaamia.

Selkävesilinnuston pesimäalueiden, rantojen muodon, rantatyyppin ja rannanosien erottuvuuden perusteella tehdyn arvion mukaan pääosa Laakajärven pohjoisosan rannoista on herkästi vaurioituvia eivätkä kestä rakentamista lainkaan. Erityisen herkkä alue on järven kapeimmassa osassa Selkäsaarten - Sääskisaarten - Jakunsaarten kohdalla. Enimmäkseen pienten saarten maisemaekologinen kapasiteetti on erittäin pieni ja usein ne myös ovat järvilintujen pesimäalueita. Tämä kapeikko hahmottuu Laakajärven vesimaisemassa ikään kuin maisemaekologisena "veräjänä" avoimen selkävesialueen pohjoisreunalla. Kun järvi on vallitsevalta tyypiltään vähäsaarinen, olisi saaret ja niiden lähistön rannat pääosin jätettävä luonnonvaraisiksi ja osoitettava luonnon- ja maisemansuojelualueeksi.

Jossakin määrin kestäviä rantoja on alustavasti arvioiden Kajaanin kaupungin puolella hiukan Sääskiniemessä kunnanrajan tuntumassa. Sääskilehdon kohdalla Selkäsaaren-Lehtosaaren ja Sääskisaarten-Jakunsaarten äärimmäinen herkkyyks (selkälökkien ja kalasääsken pesimäsaaria) heijastuu suojavyyhykettä edellyttävänä mantereen rantavyyhykkeelle Venelahden eteläpuolelta Honkalahteen ulottuvalla rannan osalla ja vastaavasti Itkonniemestä Jakunlahteen ulottuvalla rantavyyhykkeellä. Melko kestäviä rantoja on Sotkamon puoleisessa osassa Laakajärven kylän edustalla ja jonkin verran myös Venäjänniemessä. Lisäksi pieniä rakentamiseen soveltuvia aloja on Sonkajärven

puoleisessa osassa Kariniemen- Kankaanniemen seudulla ja jonkin verran enemmän Luodelahden ja Marjoniemen välillä.

Linnuston sekä vesimaiseman poikkeuksellinen suojeluarvo tukee tavoitetta määritellä koko Laakajärven pohjoisosa rakentamattomana säilytettäväksi vesi- ja rantaluonnon suojelualueeksi. Esitetty vaihtoehto retkeilyalueen perustamisesta säilyttäisi rannat ja saaret myös rakentamattomina, mutta linnuston pesimisrauhan turvaaminen edellyttäisi tiukkaa retkeilyn kanavointia herkkien alueiden ulkopuolelle ja liikkumiskieltoa pesimäsaarilla ja niiden läheisyydessä 1.5. - 31.7. välisenä aikana.

Muut suunnittelualueen järvet

Iso-Soppi on pienehkö, metsä- ja suorantainen, rantavyöhykkeeltään varsin erämaaluonteisena säilynyt järvi. Yhtä pohjoisrannan rakennuspaikkaa (yhteisökäytössä) lukuun ottamatta rannat ovat rakentamattomia.

Linnustossa havaittiin telkkä, kalalokki (muutamia luoteisosan saarilla), sinisorsa, tavi, mahdollinen kuikka (kaukana luoteisosassa, kiikaroitu Välikankaan lounaisrannalta). Aikaisemmin myös selkälokki on nähty järven luoteiosan saarissa mahdollisesti pesivänä.

Järven rannoilla kiertele retkeilyreitti.

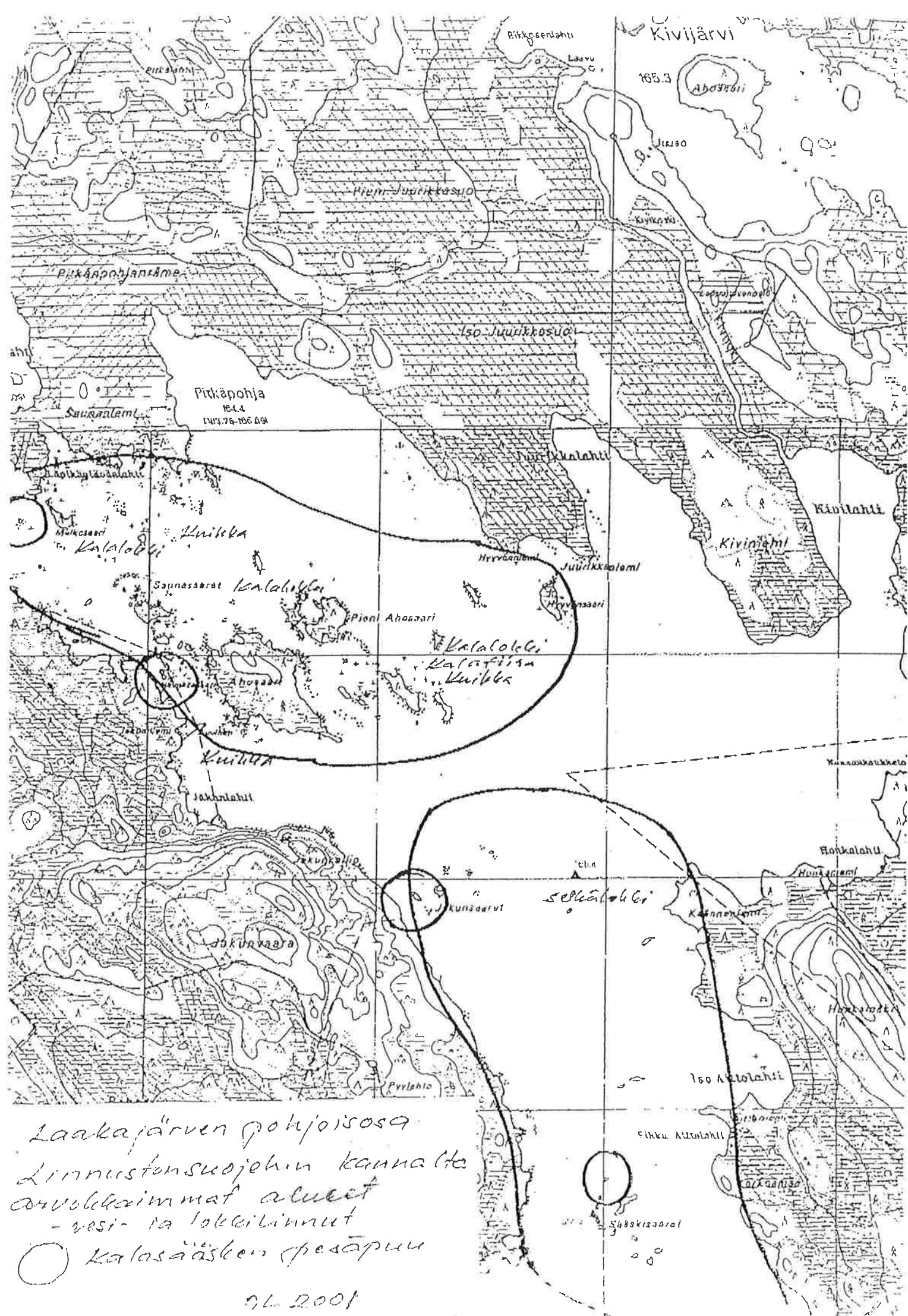
Rantojen maisemaekologinen kapasiteetti on pieni tai hyvin pieni. Rakentaminen ei ole suositeltavaa.

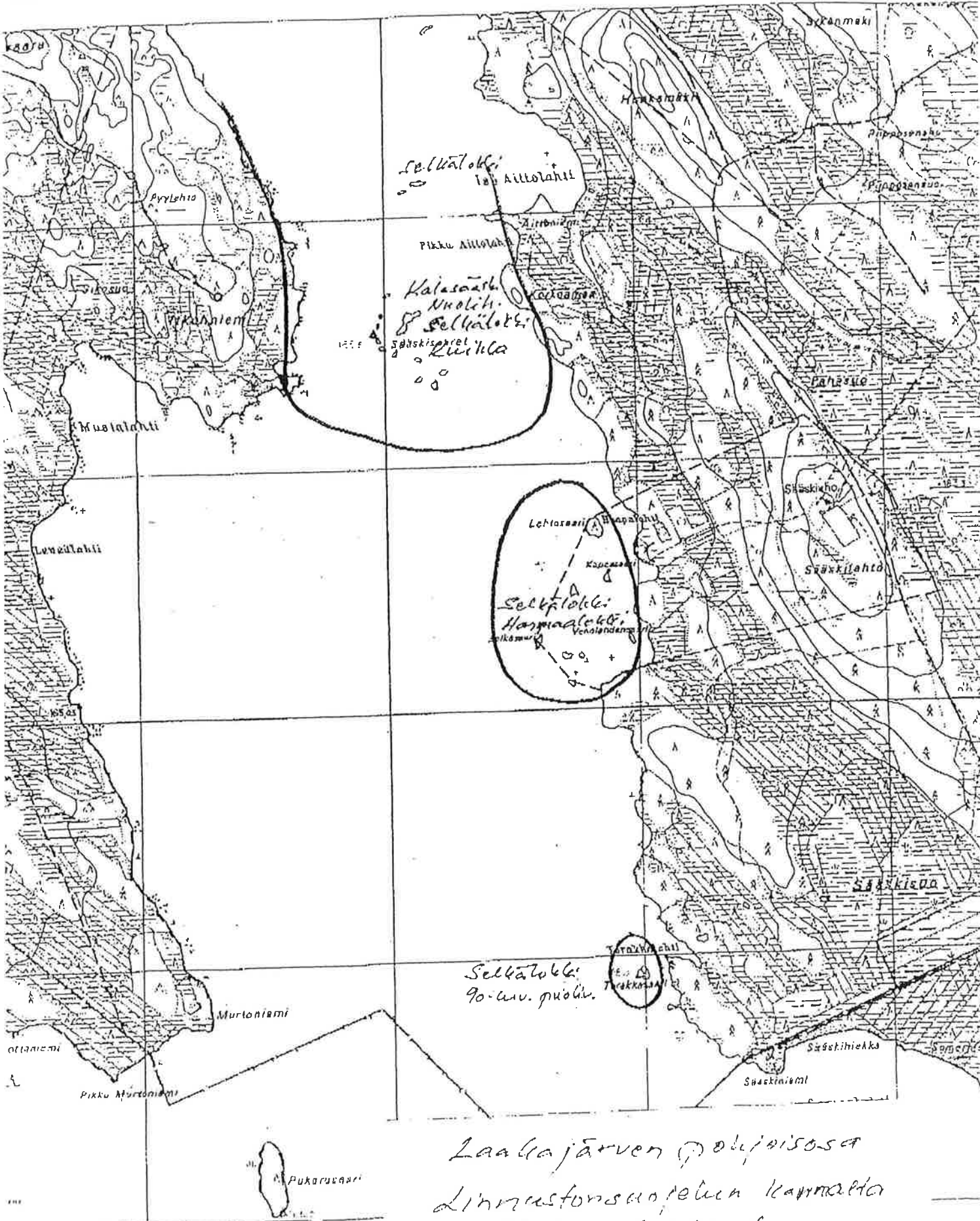
Kivijärvi on jokseenkin saman kokoinen kuin edellinen. Järven keskellä on luonnontilaista vesimaisemaa edustava saaristo, joka todennäköisesti on järvilinnuston kannalta merkittävä. Järvellä ei ole tehty linnuston havainnointia. Rakentamiseen soveltuvia rantoja lienee järven luoteisosan pohjois- ja länsirannoilla.

Tutkija

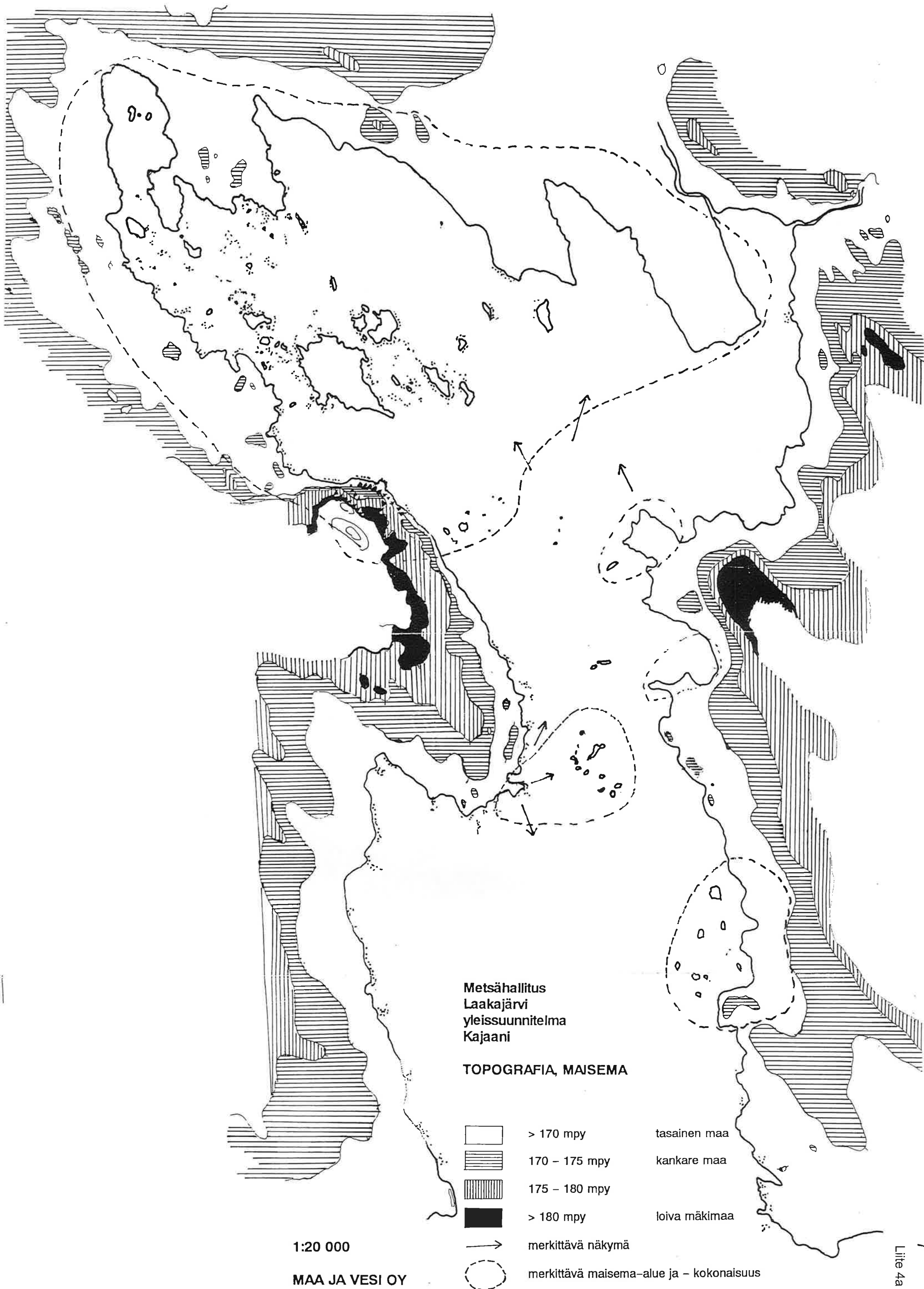
Ari Lyytikäinen
Puolukkatie 3
80330 REIJOLA

ari.lyytikainen@pp.inet.fi (koti)
ari.lyytikainen@ymparisto.fi (työ)

Lääkäjärven pohjoisosa
linnustonsuojelun kannalta
arvoikkaimmat alueet
-vesi- ja loki-alueet

~~AK 1:20 000~~

METSÄHALLITUS

LAAKAJÄRVI - ISO-SOPPI - KIVIJÄRVI

2.GEOLOGIA, GEOMORFOLOGIA, VESI

Alueen geomorfologiset muodostumat ja maannos, veden virtaus

	SUUNTAUTUNEET MOREENIMUODOSTUMAT (DRUMLIINIT)
	SUUNTAUTUNEET MOREENIMUODOSTUMAT (POIKITTAISMOREENI)
	VOIMAKKAASTI HUUHTOUTUNUT PINTAMOREENI ABLAATIO I. KUMPUMOREENIMAASTO

	MUTAINEN JOKI TAI SULAVESIUOMA
	JOKITOIMINNAN KULUTTAMA TÖRMÄ
	HIEKKARANTA
	MERKITTÄVÄ SOISTUMA
	RUOVIKKOINEN RANTA-ALUE

VEDEN VIRTAUSSUUNTA

VALUMA-ALUEEN RAJA

MAA JA VESI
JAAKKO PÖYRY GROUP

LAAKAJÄRVI

kasvillisuusinventointi

Maastokäynnin yhteydessä tarkennettiin tietoja alueen kasvillisuudesta suorittamalla lajikohtais inventointeja alueen kasvillisuudesta. Pääpaino asetettiin putkilokasvillisuuteen.

Inventointipisteiden sijainti on esitetty kasvillisuuskartalla.

PT 1

torvijäkälä	vaivaiskoivu	kuusi
palleroporonjäkälä	mustikka	mänty
poronjäkälä	sielikkö	hieskoivu
hirvijäkälä	lakka	kiiltopaju
metsäkorte	puolukka	harmaaleppä
	suopursu	pihlaja
	variksenmarja	
	punakko	
	juolukka	

PT 2

metsäkorte	metsätähti	kuusi
karhunsammal	oravanmarja	hieskoivu
korpi-imarre	mesimarja	kiiltopaju
hiirenporras	lakka	harmaaleppä
kynsisammal	puolukka	mänty
seinäsammal	mustikka	
	ruohokanukka	
	kanerva	
	juolukka	
	variksenmarja	
	suopursu	
	särmäkuisma	
	talvikki sp.	

PT 3

torvijäkälä
hirvenjäkälä
palleroporonjäkälä

juolukka
puolukka
mesimarja
variksenmarja
suopursu
kanerva

mänty
kuusi
hieskoivu

PT 4

kynsisammal
karhunsammal
rahkasammal
metsälauha
ketunlieko
metsäkorte

mustikka
raate
puolukka
suopursu
mesimarja
metsätähti
oravanmarja
vanamo
kultapiisku
lakka
ruohokanukka
kangasmaitikka
lillukka

mänty
haapa
hieskoivu
pihjaja
kataja
harmaaleppä

PT 5

rahkasammal
kynsisammal
seinäsammal
ketunlieko
hiirenporras

puolukka
mustikka
juolukka
sielikkö
vaivaiskoivu
raate
lillukka
mesimarja
ruohokanukka
metsätähti
kangasmaitikka
suopursu
lakka

hieskoivu
pihlaja
mänty
harmaaleppä

METSÄHALLITUS

LAAKAJÄRVI - ISO-SOPPI - KIVIJÄRVI

3. KASVILLISUUS, MAISEMA

karvillisuus

kvMäKg	PÄÄOSIN MÄNTYVALTAINEN KUTVAHKO MÄNTYKANGAS
trKuKg	PÄÄOSIN KUUSIVALTAINEN KANGAS
SeKg	PÄÄOSIN KUUSI TAI MÄNTYVALTAISTA SEKAMETSÄÄ
LeKg	PÄÄOSIN LEHTIPUUVALTAINEN METSÄ

KAUNIS MAISEMA-ALUE TAI NÄKYMÄ

MAA JA VESI
JAAKKO PÖYRY GR

11
 VEN KANTA-ALUE
 TA VORDAAN MAINTA MÄNTY, JOKA VALTAPUUNA, TERVALEPPÄ,
 U, KATAJA, ULMUUKA, JÄRVIKOIKE, KURJENALKA, JUOLUKKA, MUSTOKA
 J, PUOLUKKA, RAUKASAMMALL, KAHNENA, VARIKSENMAAIA, PARU SP.
 EPPÄ VITTAABAR, MUTASARA, SIEDEUSÄNGÄLL, PORONTÄKÄLL
 OROHÄKÄLL, KANGASMAITUKA, HIRVENÄKÄLL, SUOKKALA
 LIESESTIEHTÄÄN KAUNIS KANTA-ALUE

ANTAVYI
 KANTAVI-ALDE SOSTUYA, KANTAVYSHYKSEEN PUUSTO KIDOSTU MANNYSTU
 SEDAGUNA KIDTYTY KOPUYA JA PENKAKKAKKESKISA PUOLAJA
 MEUSTA LAMTOSTA VOIDAAH MAMITA (JÄRVOKIOTE, UPLEJA,
 KANTA-ALPI, ERI SAKOJA, KUISKAMMALL, LAKKA, PUOLIKKA
 KUIKOLKKA, MUSTIKKA, POOLUKKA, KAMPAL, SIOPINKU,
 VAAVAKIDYTY, SEDKUSAMMALL, VAKKESIDNAMAJA, PRONGKALL,
 MAUKAKKAKKESKISA, KUISKAMMALLA

[illegible]

KYLMÄT: LAANIN SÖGITYVA LAHIN PÖLKKÖ, RANTA-ALUEIN PUUSTO KOSTUU LÄHES YHDENKÄMMÄN MÄNNYSTÄ JA HEIKKÖVUOTA, RANTAVYÖHYKKEESSÄ MYÖS MARJALÄPPÄÄ.

KYLIÄN E
TÄKÄ KALLIOKANTAJA-ALUE, JOSKA TOISTUTTU KOK. UTTA, KANAVYÖHYKKE
PUNTOSTA VOIVAN MÄNTÄ MARNAALIPÄ, MÄNTY, HIEKKO
MUNTA, KÄYVÄLLESTÄ YÖHÄN MÄNTÄ HÄRKÖTTE, PIELA
KANKALANMÄ, KIEKKELÄ, KOPPUK, KOLINKA, KIEKKOKAN
MISTIKKA, KIEKKOKAN, KIEKKOKAN, KIEKKOKAN, KANAVA
KIEKKOKAN, KIEKKOKAN, KIEKKOKAN, KIEKKOKAN, KIEKKOKAN

ISO-SOFTI
KANTA-ALUE KIVIKODON: EI JUURIKAAON KANTAKASVEILLISUUTTA: ANGSTAAN
LÄVYKORTTIA JA ULPUKKAARANTAVYÖTYÖKSEN LASESTA MAINTTAKOON
MÄNTY, KANERVA, ERI PARLAJE, EML- JA RAUDENKÖYVY RAAPA, KATAAN
PUOLIKKA, SUUTTEKA, VÄRKKÖMÄÄRIÄ, PORCHIAKALLA, SEEMÄLÄNÄL, KUTU
PILKKA, METRÄTÄNÄ, KUOKKOKANUKKA

[illegible]

ISO-SOFTY 3
KANTA-ALUE PAKKON RUOVETKODON, KUITINKIN KOVAPOHJAINEN
LAJITONTA VOIMAAN MAHITA JÄRVISEN, LUPUKKA, JÄRVISORTI, ERI SARJ
JÄRVEDÄLLÄ, TUPASVILLA, KANTA-ALPI KIRJESIALKA
PUUTTOSTA VOIMAAN MAHITA HARMAALEPPÄ, MÄNTY

ISO-SOPPI 7
VEIKKASIVILISUDELTAAN VERRATTEN NIUKKA ALUE. METÄÄ PAKOIN SOISTUVAA.
LAISTUA VUODEN MÄNTÄ PUOLUKA, JÄRVISKOTTE, ERI SARALAUT KUTEN
YHÄSÄÄ, JÄMSÄÄ JA TÄHTISÄÄ (7)
LIEHTÄDYKE, SUOLUKA, VAIVANEKIVU, SUOPURU, RAHICANMÄL
PUOLUKA, LAKKA, KARPALL, RUOHOKANUKKA, KARHUNSAMMAL, PUOLUKA
MUSTIKKA, VÄRIKSENMARJA, KANIEVA, TUPAVALLE
PUULISTO ON HYVIN TYYPILLINEN, KUNNALLEPÄÄ, MÄNTY, HIEKKIKIVU

ISO-SOPPI I
KANNAN YHÄISTÖ TURVEHÖHÄNEN, PEDOJA
KANTAKASVILUUTTAVERKATEN HILGASTI
LAUTISOJA SIENITY LUMOKKA, VITTAASA, PULLOSARA, HÄYVÖRTE, PAU SF.
KANSASALMA, PULLOSARA, MUITTOKA, KANGASMAITOKKA, PULLOSARA, KANHAFA
KANTALAI, JUOPURIN, VAKESKODAKKA, IENASAMMA, PONDOKKALA
PONDOKKALA
PUSTIN YHÄISTÖN PUUSTI KOOSTUVA PÄÄKSEN MÄLYSTÄ LAISKI VOIDAN
MAHITA HESKÖKÖN, HAAPA, KANHAALAI

GO-SOPT 2
KANTAVYÖYKKEILLÄ KUITTAIN NUKKAITA VEIKKAUSVÄLILMUITTA
LAJEISTA VOIDAAN MAINTA KANTAJIEN ILPUKKA JÄRVISKORTIT JÄRVISKORTIT
SUOMENK. KANSAINK. ERI PAULAT, PUKUKKA, PUKUKKA, MUSTIKKA
SUOMENK. KANSAINK. SUOMENK.
PULUJASTA VOIDAAN MAINTA MANTY. EEL- JA RAUKKUKOVI. KANJA
NARMAALEPPI

LAUKUNEN
OSTUVARANTAKSEN JÄRVI
ANTA-ALUEEN YMPÄRISTÖN PUOLUSTUS YKSIKÖN MAINTA
ANTA-ALUEEN LAITOSTA VOIMAAN MAINTA BOVARIPUOLIN RÄMÄN LAUESTA
ANERY, SIOPIKSI, VÄRSKINENJÄRVI.
LANTA: LAHJA, LUPOKKA, KAKKI, MUTASARA, VITTAASA, RANTA-ALPI,
KARASAKKA, NUKKEIKKUNEN, TUUPAVILLA VANNAKUNN, KAPPALE, LAUKA,
LUOKKA, PUOLUKA, MESTIKKA, KESKILÄNKA, VÄRSKINENJÄRVI, KIKKOKI,
OIKKILÄNKA, KESKILÄNKA, KOTIKUNNAN.

LAUKAJÄRVI
KANTA-ALUE KIVINEN, TAUSTA-ALUE HAKKALAHEIKKILÄ, VESIKASVILLISUURTELAIN
NURKKA, LAESTIÄ VOIMAIN MAINTA UURUKA, JÄRVIKITTE, KRI PAULIJA
HAKKALAHEIKKILÄ, HESKIOKURU PIRILÄ, MANTY, RUOLINKA, PUOLINKA, LUSITIA BIR
HEIKKILÄIN, KANTA-ALUE MURTOOKA, SUOPURU, KANNEVA, HAAPA
KASVANSÄÄLÄ, SUORIKKA, LAUKA, KARKINSAARIN, SUONKANKAUKA
VAIKKEISMAA, VAIVAKASUURU KUTENALKA

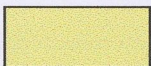
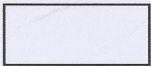
ISO-SOPPI 6
KASVELLISUUS INVENTOINTIIN VERTAAMIN JOEN YMPÄRISTÖSTÄ: VO
ERITTÄIN MUKKAA. MAAKASVELLISUDESTA MAINTTAKOOL
METSÄÄDYKSE, JÄRVKORTTE, KULTAPISKI, PIRILAA, HIEKKI
SPILUSTIKKA, METSÄÄTET, LUMIVUONENKOKKA, K.
METSÄÄMURE, OIVANMARIA, ISOTALYKSI, MAITTOREKMA, YAMAI
MAIS EMMALLISESTI JA GEOLOGISESTI ERITTÄINKAUNIS KOKONAISUUS

[illegible]

LAAKAJÄRVI - KIVIJÄRVI - ISO-SOPPI

KAJAANI

MAANOMISTUSKARTTA
1:40 000

	METSÄYHTIÖT		YKSITYINEN
	KAUPUNKI		VALTIO (METSÄHALLITUS)
	VAPU		

OULUSSA 2.5.2003

 AIR-IX SUUNNITTELU
YMPÄRISTÖTAITO OY

KAJAANIN KAUPUNKI

LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI OSAYLEISKAAVAN LAA- DINTAAN LIITTYVÄ KYSELY

Vastaajan tiedot

Nimi Metsähoallitus / Markku Tervonen
 Osoite Urho Kekkosen katu 4, 87100 Kaajärvi
 Puh 0205 64 6265 Sähköpostiosoite markku.tervonen@metso.fi
 Maarekisterikylä / kylät 205-893-10-1, Kaajärvi valtionmaa
 Tilan / tilojen nimet ja rekisterinumerot (RN:o) Valtionmaa RN:o 10:1
Kilpailutunnus: 205-893-10-1

1. Onko suunnittelualueella kohteita, jotka tulisi mielestänne ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa maiseman, maaston, kasvillisuuden, eläimistön, linnuston tai kalojen kutu- ja apajapaikkojen perusteella? Merkitkää karttaliitteelle.

☐

ei

kyllä, mitä?

Astiat luonnosta tehdystä ympäristöselvityksestä,
sekä tilo-ovakartoituksesta,

2. Onko suunnittelualueelle tarpeellista osoittaa yleinen venevalkama-alue ja / tai uimaranta? Merkitkää karttaliitteelle.

☒

ei

kyllä, minne?

Ainakin edellisessä versiossa olleet paikat, Turkonnetaan sy-
vään

3. Onko tilallanne tai muualla suunnittelualueella mielestänne kulttuuri- ja / tai rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia tai kohteita? Merkitkää karttaliitteelle.

☒

ei

kyllä, mitä?

arvio rakennusvuodesta

4. Mihin suuntaan toivotte maankäytön ja rakentamisen kehittyvän suunnittelualueella?

Mallittuista rakentamisista luontoa ^{huomioiden} ja Laake-
järven kylän elinvalmistusta pitämisen pää-
määränä,

Rakentamalla varmistetaan jo tehtyjen luonnonsuojelu-
aluehankintojen toteutus sekä ylläpidettävien
maltillisen rantarakentamisen, retkeily- ja viikastus-
palvelujen mahdollisuuksien säilyminen, sekä
tehtyjen selvitysten mukainen luonto- ja ympäristöarvojen
säilyminen. Lisäksi tulvatuen alueen palvelutalouden
säilymistä (esim. Laakejärven laukka) ja alueen asutuksen
pysymistä.

5. Merkitkää tilallanne / tiloillanne olevien rakennusten lukumäärät.

- ☐ maatilän päärakennus
 Harjoitetaanko tilalla maataloutta? _____
☐ muu ympärivuotinen asuinrakennus
☒ loma-asunto
☐ rantasauna
☐ varasto / talousrakennus
☐ työtilat / verstaat
☒ muu, mikä? Kriminaalihuonekalustuksen leiri / Hyönteiskotita Iso-Sopella

6. Onko tilan osalta suunnitelmassa sukupolvenvaihdosta tai perinnönjakoa, joka tulisi ottaa huomioon osayleiskaavaa laadittaessa?

- ☒ ei
☐ kyllä, mitä ja milloin? _____

7. Toiveenne omistamanne tilan / ranta-alueen käytöstä.

- ☒ uusia lomarakennuspaikkoja 1-35 kpl
☐ uusia asuinrakennuspaikkoja _____ kpl
☐ omaan käyttöön tuleva uusi rantasauna
☐ yhteisranta-alue loma-asuntoalue tai lomakylä
☐ suojelualue
☐ venevalkama, yleiseen käyttöön
☐ uimaranta, yleiseen käyttöön
☐ muu, mikä? _____

8. Muita mahdollisia toiveita ja ideoita osayleiskaavan laatijoille?

Ehdellitne. versiossa ollut RM-alueet muutetaan RA-
alueeksi.

Perustelut: RM-alueella ei ole kyistä näin syväisellä
seudulla. Korjauksella Helsingin alueella
oleva RM-alue voitaisiin näin olla muuttua
RA-alueeksi

Palautus 29.11..2001 mennessä osoitteeseen Kajaanin kaupunki / Tekninen Palvelukeskus / Maankäyttö / Kaavoitus, Pohjolankatu 13 / PL 132, 87101 Kajaani
 Kiitoksia osallistumisesta kaavatyöhön!

LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI OSAYLEISKAAVAN LAA- DINTAAN LIITTYVÄ KYSELY

Vastaajan tiedot

Nimi Komukainen Erkki ja Vieno
 Osoite Rinnekatu 15 C 17 87500 Rajaani
 Puh 637307 Sähköpostiosoite _____
 Maarekisterikylä / kylät Lahnaskylä
 Tilan / tilojen nimet ja rekisterinumerot (RN:o) Simakkamäki N: 26

1. Onko suunnittelualueella kohteita, jotka tulisi mielestänne ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa maiseman, maaston, kasvillisuuden, eläimistön, linnuston tai kalojen kutu- ja apajapaikkojen perusteella? Merkitkää karttaliitteelle.

☒

ei

kyllä, mitä? _____

2. Onko suunnittelualueelle tarpeellista osoittaa yleinen venevalkama-alue ja / tai uimaranta? Merkitkää karttaliitteelle.

☒

ei

kyllä, minne? _____

3. Onko tilallanne tai muualla suunnittelualueella mielestänne kulttuuri- ja / tai rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia tai kohteita? Merkitkää karttaliitteelle.

☒

ei

kyllä, mitä? _____

arvio rakennusvuodesta _____

4. Mihin suuntaan toivotte maankäytön ja rakentamisen kehittyvän suunnittelualueella?

Koska tiet on jo valmiit Itkan -
 niemelle niin toivomme me ois-
 että tontit myytäs ja rakentamaan
 pääsis. Siellä on tilaa liikkuu
 ihmisten ja luonnon suojelijoidenkin

5. Merkitkää tilallanne / tiloillanne olevien rakennusten lukumäärät.

- ☐ maatilän päärakennus
 Harjoitetaanko tilalla maataloutta? _____
☐ muu ympärivuotinen asuinrakennus
☐ loma-asunto
☐ rantasauna
☒ varasto / talousrakennus
☐ työtilat / verstaat
☐ muu, mikä? Kalastuksessa suojakatos verkkoille

6. Onko tilan osalta suunnitelmissa sukupolvenvaihdosta tai perinnönjakoa, joka tulisi ottaa huomioon osayleiskaavaa laadittaessa?

- ☒ ei
☐ kyllä, mitä ja milloin? Ei lähiaikana / kukaan tietää muuta eteenpäin.

7. Toiveenne omistamanne tilan / ranta-alueen käytöstä.

- ☐ uusia lomarakennuspaikkoja _____ kpl
☐ uusia asuinrakennuspaikkoja _____ kpl
☐ omaan käyttöön tuleva uusi rantasauna
☐ yhteisranta-alue loma-asuntoalue tai lomakylä
☐ suojelualue
☐ venevalkama, yleiseen käyttöön
☐ uimaranta, yleiseen käyttöön
☐ muu, mikä? Kesä-asuntoja laakajärvelle

8. Muita mahdollisia toiveita ja ideoita osayleiskaavan laatijoille? _____

Palautus 29.11.2001 mennessä osoitteeseen Kajaanin kaupunki / Tekninen Palvelukeskus / Maankäyttö / Kaavoitus, Pohjolankatu 13 / PL 132, 87101 Kajaani
Kiitoksia osallistumisesta kaavatyöhön!

LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI OSAYLEISKAAVAN LAADINTAAN LIITTYVÄ KYSELY

Vastaajan tiedot

Nimi Seppo Kajalainen
 Osoite Vadelmatie 8B7 87500 Kajaani
 Puh 0500 515299 Sähköpostiosoite _____
 Maarekisterikylä / kylät Lahnajärvi
 Tilan / tilojen nimet ja rekisterinumerot (RN:o) Sääskikaho Rn:o 23

1. Onko suunnittelualueella kohteita, jotka tulisi mielestänne ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa maiseman, maaston, kasvillisuuden, eläimistön, linnuston tai kalojen kutu- ja apajapaikkojen perusteella? Merkitkää karttaliitteelle. z

☐ ei
☒ kyllä, mitä? Omistamamme vesialue ja saaret 8 kpl (n:o 1 karttaliitteellä)

2. Onko suunnittelualueelle tarpeellista osoittaa yleinen venevalkama-alue ja / tai uimaranta? Merkitkää karttaliitteelle.

☒ ei
☐ kyllä, minne? _____

3. Onko tilallanne tai muualla suunnittelualueella mielestänne kulttuuri- ja / tai rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia tai kohteita? Merkitkää karttaliitteelle.

☐ ei
☐ kyllä, mitä? _____
 arvio rakennusvuodesta _____

4. Mihin suuntaan toivotte maankäytön ja rakentamisen kehittyvän suunnittelualueella?

5. Merkitkää tilallanne / tiloillanne olevien rakennusten lukumäärät.

- ☒ maatilän päärakennus
 Harjoitetaanko tilalla maataloutta? Ei
☐ muu ympärivuotinen asuinrakennus
☒ loma-asunto
☐ rantasauna
☒ varasto / talousrakennus
☐ työtilat / verstaat
☐ muu, mikä? _____

6. Onko tilan osalta suunnitelmissa sukupolvenvaihdosta tai perinnönjakoa, joka tulisi ottaa huomioon osayleiskaavaa laadittaessa?

- ☐ ei
☒ kyllä, mitä ja milloin? ajankohdasta ei tiedossa

7. Toiveenne omistamanne tilan / ranta-alueen käytöstä.

- ☒ uusia lomarakennuspaikkoja 3-5 kpl
☐ uusia asuinrakennuspaikkoja _____ kpl
☒ omaan käyttöön tuleva uusi rantasauna
☐ yhteisranta-alue tai lomakylä
☐ suojelualue
☐ venevalkama, yleiseen käyttöön
☐ uimaranta, yleiseen käyttöön
☒ muu, mikä? tilalla on pieni huvainto -
 metsä-alue (n. 2 karttaliitteellä)

8. Muita mahdollisia toiveita ja ideoita osayleiskaavan laatijoille?

- Yksityisten maanomistajien
 toiveet rakennuspaikalluksista
 otettava huomioon!
- otettava rakentamattomat
 maa-alueet valtion- ja
 yksityisten maille!

Palautus 29.11.2001 mennessä osoitteeseen Kajaanin kaupunki / Tekninen Palvelukeskus / Maankäyttö / Kaavoitus, Pohjolankatu 13 / PL 132, 87101 Kajaani
 Kiitoksia osallistumisesta kaavatyöhön!

LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI OSAYLEISKAAVAN LAA- DINTAAN LIITTYVÄ KYSELY

Vastaajan tiedot

Nimi Anja Luukkainen
 Osoite Rajamiehentie 7A31, 87400 Kajaani
 Puh 08629864, 050 3505491 Sähköpostiosoite _____
 Maarekisterikylä / kylät Kahnaajärvi
 Tilan / tilojen nimet ja rekisterinumerot (RN:o) Sääskiäho nro 43

1. Onko suunnittelualueella kohteita, jotka tulisi mielestänne ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa maiseman, maaston, kasvillisuuden, eläimistön, linnuston tai kalojen kutu- ja apajapaikkojen perusteella? Merkitkää karttaliitteelle. ?

☐ ei
☒ kyllä, mitä? omistamamme Sääskiäho niminen
tila kokonaisuudessaan, mm. vesialueen n.20h
+ 85aarta

2. Onko suunnittelualueelle tarpeellista osoittaa yleinen venevalkama-alue ja / tai uimaranta? Merkitkää karttaliitteelle. ?

☐ ei
☒ kyllä, minne? _____

3. Onko tilallanne tai muualla suunnittelualueella mielestänne kulttuuri- ja / tai rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia tai kohteita? Merkitkää karttaliitteelle.

☒ ei
☐ kyllä, mitä? _____
 arvio rakennusvuodesta _____

4. Mihin suuntaan toivotte maankäytön ja rakentamisen kehittyvän suunnittelualueella?

5. Merkitkää tilallanne / tiloillanne olevien rakennusten lukumäärät.

- ☒ maatilan päärakennus
 Harjoitetaanko tilalla maataloutta? ei
☐ muu ympärivuotinen asuinrakennus
☒ loma-asunto
☐ rantasauna
☒ varasto / talousrakennus
☐ työtilat / verstaat
☒ muu, mikä? päärakennuksen lisäksi talli- ja sauna-alue rak

6. Onko tilan osalta suunnitelmissa sukupolvenvaihdosta tai perinnönjakoa, joka tulisi ottaa huomioon osayleiskaavaa laadittaessa?

- ☐ ei
☒ kyllä, mitä ja milloin? tällä hetkellä tila on perikunnan
hallussa, jakamisen ja muiden toimenpiteiden
ajankohda ei tiedossa.

7. Toiveenne omistamanne tilan / ranta-alueen käytöstä.

- ☒ uusia lomarakennuspaikkoja 3-4 kpl
☒ uusia asuinrakennuspaikkoja 1 kpl
☒ omaan käyttöön tuleva uusi rantasauna
☐ yhteisranta-alue loma-asuntoalue tai lomakylä
☐ suojelualue
☐ venevalkama, yleiseen käyttöön
☐ uimaranta, yleiseen käyttöön
☐ muu, mikä? _____

8. Muita mahdollisia toiveita ja ideoita osayleiskaavan laatijoille? _____

Yksitysalueen omistajien mielipiteiden huomi
oiden ottaminen kaavassa, mikä koskee
k.o. aluetta.

Palautus 29.11.2001 mennessä osoitteeseen Kajaanin kaupunki / Tekninen Palvelukeskus / Maankäyttö / Kaavoitus, Pohjolankatu 13 / PL 132, 87101 Kajaani
 Kiitoksia osallistumisesta kaavatyöhön!

LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI OSAYLEISKAAVAN LAA- DINTAAN LIITTYVÄ KYSELY

Vastaajan tiedot

Nimi Karjalainen Harri Kalervo
 Osoite Velhoitie 344 07700 Kaajani
 Puh 0505352766 Sähköpostiosoite _____
 Maarekisterikylä / kylät Kaajani/205, Lahnasjärvi/405
 Tilan / tilojen nimet ja rekisterinumerot (RN:o) Sääskiäho 23:0

1. Onko suunnittelualueella kohteita, jotka tulisi mielestänne ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa maiseman, maaston, kasvillisuuden, eläimistön, linnuston tai kalojen kutu- ja apajapaikkojen perusteella? Merkitkää karttaliitteelle.

☐ ei
☒ kyllä, mitä? Vesialue ja 8 saarta

2. Onko suunnittelualueelle tarpeellista osoittaa yleinen venevalkama-alue ja / tai uimaranta? Merkitkää karttaliitteelle.

☒ ei
☐ kyllä, minne? _____

3. Onko tilallanne tai muualla suunnittelualueella mielestänne kulttuuri- ja / tai rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia tai kohteita? Merkitkää karttaliitteelle.

☒ ei
☐ kyllä, mitä? _____
 arvio rakennusvuodesta _____

4. Mihin suuntaan toivotte maankäytön ja rakentamisen kehittyvän suunnittelualueella?

5. Merkitkää tilallanne / tiloillanne olevien rakennusten lukumäärät.

- ☒ maatilän päärakennus
 Harjoitetaanko tilalla maataloutta? ei
☐ muu ympärivuotinen asuinrakennus
☒ loma-asunto
☐ rantasauna
☒ varasto / talousrakennus
☐ työtilat / verstaat
☐ muu, mikä? _____

6. Onko tilan osalta suunnitelmissa sukupolvenvaihdosta tai perinnönjakoa, joka tulisi ottaa huomioon osayleiskaavaa laadittaessa?

- ☐ ei
☒ kyllä, mitä ja milloin? ajan kohtaa ei tiedetä

7. Toiveenne omistamanne tilan / ranta-alueen käytöstä.

- ☒ uusia lomarakennuspaikkoja 3-5 kpl
☐ uusia asuinrakennuspaikkoja _____ kpl
☒ omaan käyttöön tuleva uusi rantasauna
☐ yhteisranta-alue loma-asuntoalue tai lomakylä
☐ suojelualue
☐ venevalkama, yleiseen käyttöön
☐ uimaranta, yleiseen käyttöön
☐ muu, mikä? _____

8. Muita mahdollisia toiveita ja ideoita osayleiskaavan laatijoille? _____

Palautus 29.11.2001 mennessä osoitteeseen Kajaanin kaupunki / Tekninen Palvelukeskus / Maankäyttö / Kaavoitus, Pohjolankatu 13 / PL 132, 87101 Kajaani
 Kiitoksia osallistumisesta kaavatyöhön!

LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI OSAYLEISKAAVAN LAADINTAAN LIITTYVÄ KYSELY

Vastaajan tiedot

Nimi KIRSI KARIA LAINEN
 Osoite ASKELTIE 2C24 05700 KAJAANI
 Puh 040-5874019 Sähköpostiosoite KIRSI.KARIALAINEN@KQO.FI
 Maarekisterikylä / kylät LAANAJÄRVI
 Tilan / tilojen nimet ja rekisterinumerot (RN:o) SAASKIANO RN1023

1. Onko suunnittelualueella kohteita, jotka tulisi mielestänne ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa maiseman, maaston, kasvillisuuden, eläimistön, linnuston tai kalojen kutu- ja apajapaikkojen perusteella? Merkitkää karttaliitteelle.

☐ ei
☒ kyllä, mitä? VESIALUE JA KAHDEKSAN
SARJIA

2. Onko suunnittelualueelle tarpeellista osoittaa yleinen venevalkama-alue ja / tai uimaranta? Merkitkää karttaliitteelle.

☒ ei
☐ kyllä, minne? _____

3. Onko tilallanne tai muualla suunnittelualueella mielestänne kulttuuri- ja / tai rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia tai kohteita? Merkitkää karttaliitteelle.

☒ ei
☐ kyllä, mitä? _____
 arvio rakennusvuodesta _____

4. Mihin suuntaan toivotte maankäytön ja rakentamisen kehittyvän suunnittelualueella?

5. Merkitkää tilallanne / tiloillanne olevien rakennusten lukumäärät.

☒	maatilan päärakennus	
☐	Harjoitetaanko tilalla maataloutta?	EI
☐	muu ympärivuotinen asuinrakennus	
☐	/ loma-asunto	
☐	rantasauna	
☐	/ varasto / talousrakennus	
☐	työtilat / verstaat	
☐	muu, mikä?	

6. Onko tilan osalta suunnitelmissa sukupolvenvaihdosta tai perinnönjakoa, joka tulisi ottaa huomioon osayleiskaavaa laadittaessa?

☐	ei	
☒	kyllä, mitä ja milloin?	PERINNÖNJAKO, EI TIEDÄ AJANKOHDASTA

7. Toiveenne omistamanne tilan / ranta-alueen käytöstä.

☒	uusia lomarakennuspaikkoja	3-5 kpl
☐	uusia asuinrakennuspaikkoja	___ kpl
☒	omaan käyttöön tuleva uusi rantasauna	
☐	yhteisranta-alue loma-asuntoalue tai lomakylä	
☐	suojelualue	
☐	venevalkama, yleiseen käyttöön	
☐	uimaranta, yleiseen käyttöön	
☐	muu, mikä?	

8. Muita mahdollisia toiveita ja ideoita osayleiskaavan laatijoille?

Palautus 29.11.2001 mennessä osoitteeseen Kajaanin kaupunki / Tekninen Palvelukeskus / Maankäyttö / Kaavoitus, Pohjolankatu 13 / PL 132, 87101 Kajaani
Kiitoksia osallistumisesta kaavatyöhön!

LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI OSAYLEISKAAVAN LAA- DINTAAN LIITTYVÄ KYSELY

Vastaajan tiedot

Nimi Rinkinen Oili
 Osoite Riekenpolku 11, 87400 Kajaani
 Puh 08-6395519 Sähköpostiosoite _____
 Maarekisterikylä / ~~kylä~~ Lahnasjärvi
 Tilan / tilojen nimet ja rekisterinumerot (RN:o) Sääskiähti nro 23

1. Onko suunnittelualueella kohteita, jotka tulisi mielestänne ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa maiseman, maaston, kasvillisuuden, eläimistön, linnuston tai kalojen kutu- ja apajapaikkojen perusteella? Merkitkää karttaliitteelle. ~~(ei kartoitettavaksi?)~~

☐ ei
☒ kyllä, mitä? omistamamme vesialue ja
siinä olevat 8 saarta.

(nro 1 karttaliitteellä, jonka saimme myöhemmin)

2. Onko suunnittelualueelle tarpeellista osoittaa yleinen venevalkama-alue ja / tai uimaranta? Merkitkää karttaliitteelle. ?

☐ ei
☐ kyllä, minne? _____

3. Onko tilallanne tai muualla suunnittelualueella mielestänne kulttuuri- ja / tai rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia tai kohteita? Merkitkää karttaliitteelle. ?

☒ ei
☐ kyllä, mitä? _____

arvio rakennusvuodesta _____

4. Mihin suuntaan toivotte maankäytön ja rakentamisen kehittyvän suunnittelualueella?

5. Merkitkää tilallanne / tiloillanne olevien rakennusten lukumäärät.

☒	maatilan päärakennus
	Harjoitetaanko tilalla maataloutta? <u>ei</u>
☐	muu ympärivuotinen asuinrakennus
☒	loma-asunto
☐	rantasauna
☒	varasto / talousrakennus
☐	työtilat / verstaat
☐	muu, mikä? _____

6. Onko tilan osalta suunnitelmissa sukupolvenvaihdosta tai perinnönjakoa, joka tulisi ottaa huomioon osayleiskaavaa laadittaessa?

☐	ei
☒	kyllä, mitä ja milloin? <u>ajankohdan ei vielä tiedetä</u>

7. Toiveenne omistamanne tilan / ranta-alueen käytöstä.

☒	uusia lomarakennuspaikkoja <u>3-5</u> kpl
☒	uusia asuinrakennuspaikkoja <u>2</u> kpl
☒	omaan käyttöön tuleva uusi rantasauna
☐	yhteisranta-alue loma-asuntoalue tai lomakylä
☐	suojealue
☐	venevalkama, yleiseen käyttöön
☐	uimaranta, yleiseen käyttöön
☒	muu, mikä? <u>tilalla on pieni metsäalue jätetty havaintoalueeksi. (m2 kartalla)</u>

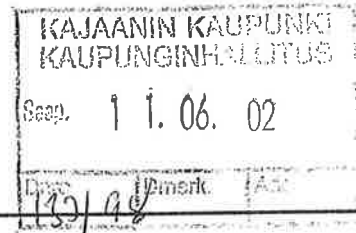
8. Muita mahdollisia toiveita ja ideoita osayleiskaavan laatijoille? oletettava huomioon yksityisten maanomistajien toiveet rakennusoikeuksiin, rakentamattomat ma-alueet valtion; ei yksityisen maalle

Palautus 29.11..2001 mennessä osoitteeseen Kajaanin kaupunki / Tekninen palvelukeskus / Maankäyttö / Kaavoitus, Pohjolankatu 13 / PL 132, 87101 Kajaani
Kiitoksia osallistumisesta kaavatyöhön!

Yleishallinto

07.06.2002

Kajaanin kaupunki
Kaupunginarkkitehti Irmeli Hanka
PL 132
87101 KAJAANI

PÖYTÄKIRJANOTE

Kunnanhallitus

03.06.2002

8

155 §

268 // 2002

LAUSUNTOPYYNTÖ LAAKAJÄRVEN OSAYLEISKAAVASTA

Kajaanin kaupunki pyytää kunnan lausuntoa Laakajärven alustavasta kaavaluonnoksesta. Kaavaluonnos käsittää Laakajärven pohjoispäädyn, Kivijärven ja Iso-Sopen vesistöalueen osayleiskaava-alueen.

Kaavaluonnoksessa on eläimistö ja kasvillisuus selvitetty perusteellisesti ja esitetty sen mukaan rauhoitettavia suojelualueita riittävästi. Em. seikoista johtuen rakentamisalueet on keskitetty Laakajärven Kajaanin ja Sotkamon pohjoisen järvisan kaakkoisosaan, molemmin puolin järveä.

Ehdotus

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus esittää kaavaluonnoksesta lausuntonaan seuraavaa: Kaavaluonnoksessa on huomioitu alueen luonnonolosuhteet riittävästi. Rakentamispaikan tonttikoko voisi olla suurempi kuin selityksen mukainen 3.000 m², jolloin se vastaisi paremmin Sonkajärvellä osayleiskaava-alueeseen rajoittuvan Itä-Sonkajärven rantatonttien erämaisia, väljiä tontteja. Sonkajärven kunnan uudistetun rakennusjärjestyksen mukainen tonttikokovaatimus haja-asutusalueella on 5.000 m², jolloin rakennuspaikalla asianmukaisen jätevesienkäsittely järjestelmineen on paremmin toteuttavissa.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Otteen oikeaksi todistaa
Sonkajärvi 7.6.2002

Antti Ojanen
pöytäkirjanpitäjä

Yhteystiedot

Yleishallinto
Yhteispalvelu
Rutakontie 28
74300 SONKAJÄRVI

Puhelin: 017-768 611
Faxi: 017-761 149

LAUSUNTO NÄHTÄVILLÄ OLEVASTA LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI
-OSAYLEISKAVALUONNOKSESTA
(valm. Timo Soininen)

TEKLA

Tekninen palvelukeskus/Maankäyttö/Kaavoitus on kirjeellään 22.5.2002 pyytänyt lausuntoa Laakajärven osayleiskaavasta.

Osayleiskaavaluonnoksen taustatiedot: Metsähallitus on vuonna 1995 teettänyt omistamiltaan alueilta rantojen käytön yleissuunnitelman, jonka eräänä lähtökohtana pidettiin metsähallituksen ja ympäristöministeriön sopimia periaatteita rantojen suunnittelulle. Metsähallitus ja Yhtyneet Paperitehtaat Oy esittivät rantaosayleiskaavoituksen käynnistämistä alueella ja kaupunginhallitus teki 18.3.1996 päätöksen vahvistettavan osayleiskaavan laatimisesta alueelle. Metsähallitus teetti rantojen käytön yleissuunnitelman yhteydessä vuonna 1995 Maa ja Vesi Oy:llä ympäristöselvityksen Laakajärven alueen luonnonympäristöstä. Edellä mainittujen selvitysten pohjalta Kajaanin kaupunki laati alueelle osayleiskaavan, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 22.6.1998.

Kajaanin Seudun Luonto ry valitti päätöksestä ympäristökeskukselle, joka hylkäsi valituksen, mutta jätti vahvistuspäätöksessään vahvistamatta Sääskisaarien kohdalla molemmin puolin Laakajärveä sijoitettujen neljän RA-4 rakennuspaikan osalta hyväksymällä toisen tahon tekemän valituksen osittain. Kajaanin Seudun Luonto ry valitti Kainuun ympäristökeskuksen tekemästä vahvistamispäätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka on 3.4.2001 antamallaan päätöksellä kumonnut Kainuun ympäristökeskuksen ja kaupunginvaltuuston päätökset. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan osayleiskaavassa ei ollut riittävästi selvitetty liito-oravan esiintymisaluetta, eikä suunnitellun yleiskaavan vaikutuksia siihen. Kumotun osayleiskaavan laatimisen jälkeen on valmistunut metsähallituksen valtion maille laatima alue-ekologinen suunnitelma vuonna 2000. Suunnitelmassa pyritään sovittamaan yhteen ekologiset tavoitteet muiden maankäyttömuotojen kanssa. Liito-oravaesiintymisen suunnittelualueella kartoitti FM Sari Leinonen kesällä 2001.

Vs. teknisen johtajan ehdotus: Tekninen lautakunta antaa Laakajärvi-Kivijärvi-Iso-Soppi -osayleiskaavaluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Timo
Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Pöytäkirjaotteen oikeaksi todistaa

Kajaanissa ____/____

Pöytäkirjanpitäjä _____

Osayleiskaavaluonnoksen mitoitus on n. 2 loma-asuntoa/muunnettu rantaviiva-km. Jota on pidettävä erittäin alhaisena mitoituksena. Kajaanissa normaalisti rantaosayleiskaavoissa vastaava mitoitus on n. 4–5 lomarakennuspaikkaa/rantaviiva-km ja Oulujärven rannoilla se on jopa 7–9 lomarakennuspaikkaa/muunnettu ranta-km. Osayleiskaavaluonnos ei edellytä keskitettyä vesi- tai jätevesihuoltoa, vaan se lähtee tonttikohtaisesta vesi- ja jätevesien käsittelyjärjestelmästä. Alueelle sijoitettu tieverkosto toteutetaan maanomistajien toimesta yksityisinä teinä. Osayleiskaavaluonnoksessa on Laakajärven rannalle osoitettu neljä yleistä venevalkama-alueita, Kivijärven rannalle kaksi yleistä venevalkama-alueita ja Iso-Sopen rannalle yksi yleinen venevalkama-alue. Nämä venevalkamavaraukset turvaavat riittäväst järville pääsyn ja rantautumisen. Osayleiskaavaluonnoksessa on varattu retkeilyreitti välille Iso-Soppi/Kriminaalihuohtoyhdistys–Kivijärvi/vanha Aatami. Lisäksi osayleiskaavaluonnoksessa esitetty useita lyhempiä reittiyhteyksiä alueelle pääsemiseksi. Kivijoen varsi ja Kivijärven eteläosat on osayleiskaavassa osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi, Sopenjoen varsi ja Iso-Sopen pohjoisranta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Kaikki nämä määräykset takaavat riittävästi alueen retkeily-, ulkoilu- ja virkistyskäytön.

Osayleiskaavaluonnokseen otetuilla riittävillä luonnonsuojeluvarauksilla ja ekologisilla käytävillä turvataan riittävästi alueella olevien suojeltavien eliö- ja kasvilajien elinvoimaisuus. Osayleiskaavaluonnos mahdollistaa alueella jo olevan turvatuotantotoiminnan jatkumisen ja vähäisen laajentumisen. Osayleiskaavaluonnoksessa Kajaanin kaupungin omistamat ns. Aatamin ja uuden Aatamin alueet ovat riittävältä osiltaan osoitettu matkailupalvelujen alueeksi, joka tarkoittaa sitä, että alueet on osoitettu leiri- ja lomakeskuksien käyttöön. Osa kaupungin omistamasta metsämaasta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta.

Kaiken edellä todetun perusteella teknisellä lautakunnalla ei ole huomautettavaa nähtävillä olevaa Laakajärvi–Kivijärvi–Iso-Soppi -osayleiskaavaluonnosta vastaan.

Todetaan, että kaikki luontoselvitykset mm. Ari Lyytikäisen Laakajärven pohjoisosa–Kivijärvi–Iso-Soppi –arvioita linnuston ja vesimaiseman suojelun kannalta ovat olleet nähtävillä kokouksessa.

Tekninen lautakunta: Hyväksyi.

LAUSUNNON ANTAMINEN LAAKAJÄRVI - KIVIJÄRVI - ISO-SOPPI
OSAYLEISKAAVAN ALUSTAVASTA LUONNOKSESTA
(valm. Kyllönen)

YMLTK

Laakajärvi - Kivijärvi - Iso-Sopen osayleiskaavan laadintatyö on aloitettu uudelleen, sillä korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 3.4.2001 kumonnut Kainuun ympäristökeskuksen ja Kajaanin kaupunginvaltuuston päätökset. Perusteluina oli, että kaavoitusvaiheessa ei oltu riittävästi selvitetty liito-oravan esiintymisalueita eikä suunnitellun osayleiskaavan vaikutuksia esiintymisalueisiin.

Kaavoitustyön tavoitteena on laatia oikeusvaikutteinen osayleiskaava.

Osayleiskaavaluonnoksen taustatiedot: Metsähallitus on vuonna 1995 teettänyt omistamiltaan alueilta rantojen käytön yleissuunnitelman, jonka eräänä lähtökohtana pidettiin metsähallituksen ja ympäristöministeriön sopimia periaatteita rantojen suunnittelulle. Metsähallitus ja Yhtyneet Paperitehtaat Oy esittivät rantaosayleiskaavoituksen käynnistämistä alueella ja kaupunginhallitus teki 18.3.1996 päätöksen vahvistettavan osayleiskaavan laatimisesta. Metsähallitus teetti rantojen käytön yleissuunnitelman yhteydessä vuonna 1995 Maa ja Vesi Oy:llä ympäristöselvityksen Laakajärven alueen luonnonympäristöstä. Edellä mainittujen selvitysten pohjalta Kajaanin kaupunki laati alueelle osayleiskaavan, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 22.6.1998.

Kumotun osayleiskaavan laatimisen jälkeen on valmistunut metsähallituksen valtion maille laatima alue-ekologinen suunnitelma vuonna 2000. Suunnitelmassa pyritään sovittamaan yhteen ekologiset tavoitteet muiden maankäyttömuotojen kanssa. Liito-oravaesiintymisen suunnittelualueella kartoitti FM Sari Leinonen kesällä 2001 sekä aluetta koskevan lintu- ja eläin- ja kasviselvityksen teki tutkija Ari Lyytikäinen vuonna 2001. Internetissä kaupungin kotisivuilla on osallistumis- ja arviointisuunnitelma kaupunkilaisten nähtävillä.

Tekninen palvelukeskus pyytää ympäristölautakunnan lausuntoa 17.5.2002 laaditusta alustavasta osayleiskaavaluonnoksesta.

Erillisenä liitteenä jaetaan:

- työaikainen selostusluonnos 17.5.2002

Tekninen palvelukeskus, maankäyttö/kaavoitus

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Pöytäkirjaotteen oikeaksi todistaa

Kajaanissa _____/_____

Pöytäkirjanpitäjä _____

AJL MLT

- rantojen käytön yleissuunnitelma (Metsähallitus)
- ympäristöselvitys (Metsähallitus)
- linnuston- ja vesimaiseman suojelun arvioita (Ari Lyytikäinen 28.11.2001)
- liito-oravakartoitus (Sari Leinonen 23.8.2001)
- osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kaupunginarkkitehti Irmeli Hanka esittelee osayleiskaavan alustavan luonnoksen lautakunnalle.

Vs. teknisen johtajan ehdotus: Osayleiskaavan alustavassa luonnoksen mitoitus on n. 2 loma-asuntoa/muunnettu rantaviiva-km, jota on pidettävä erittäin alhaisena mitoituksena. Kajaanissa normaalisti rantaosayleiskaavoissa vastaava mitoitus on n. 4-5 lomarakennuspaikkaa/rantaviiva-km ja Oulujärven rannoilla se on jopa 7-9 lomarakennuspaikkaa/muunnettu ranta-km. Osayleiskaavan alustava luonnos ei edellytä keskitettyä vesi- tai jätevesihuoltoa, vaan se lähtee tonttikohtaisesta vesi- ja jätevesien käsittelyjärjestelmästä. Alueelle sijoitettu tieverkosto toteutetaan maanomistajien toimesta yksityisinä teinä. Osayleiskaavan alustavassa luonnoksessa on Laakajärven rannalle osoitettu neljä yleistä venevalkama-alueita, Kivijärven rannalle kaksi yleistä venevalkama-alueita ja Iso-Sopen rannalle yksi yleinen venevalkama-alue. Nämä venevalkamavaraukset turvaavat riittävästi järville pääsyn ja rantautumisen. Osayleiskaavan alustavassa luonnoksessa on varattu retkeilyreitti välille Iso-Soppi / Kriminaalihuoltoyhdistys - Kivijärvi / vanha Aatami. Lisäksi on esitetty useita lyhempiä reittiyhteyksiä alueelle pääsemiseksi. Kivijoen varsi ja Kivijärven eteläosat on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi, Sopenjoen varsi ja Iso-Sopen pohjoisranta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Kaikki nämä määräykset mahdollistavat alueen retkeily-, ulkoilu- ja virkistyskäytön.

Osayleiskaavan alustavaan luonnokseen otetuilla riittävillä luonnon-suojeluvaroilla ja ekologisilla käytävillä turvataan alueella olevien suojeltavien eliö- ja kasvilajien elinvoimaisuus. Osayleiskaavan alustava luonnos mahdollistaa alueella jo olevan turvatuotantotoiminnan jatkumisen ja vähäisen laajentumisen. Kajaanin kaupungin omistamat ns. Aatamin ja uuden Aatamin alueet ovat riittävältä osiltaan osoitettu matkailupalvelujen alueeksi, joka tarkoittaa sitä, että alueet on osoitettu leiri- ja lomakeskuksien käyttöön. Osa kaupungin omistamasta metsämaasta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Pöytäkirjaotteen oikeaksi todistaa

Kajaanissa _____ / _____

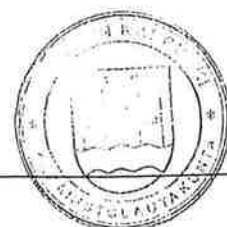
Pöytäkirjanpitäjä _____

Kaiken edellä todetun perusteella ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa nähtävillä olevaa Laakajärvi - Kivijärvi - Iso-Soppi -osayleiskaavan alustavasta luonnoksesta.

Ympäristölautakunta: Hyväksyi.

Irmeli Hanka ja Anne Siltavuori poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen kello 16.35.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

MS

Pöytäkirjaotteen oikeaksi todistaa

Kajaanissa 19 / 6.2002

Pöytäkirjanpitäjä

Esko Kyllönen
Esko Kyllönen

11.06.2002

Tekninen palvelukeskus
Maankäyttö/kaavoitus

Lausuntopyyntö 22.05.2002

LAAKAJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

Toimiala pitää tärkeänä, että osayleiskaavassa esitetyt RM-1 alueet säilyvät. Ne ovat nyt vähäisessä nuorten retki- ja leirikäytössä. Kaava mahdollistaa toiminnan jatkumisen ja kehittämisen. Täten voi jo rakennettu laaja retkeilyvarustus kaava-alueella tulla käyttöön ja siten tukea toimialaa sen ennaltaehkäisevässä sosiaali- ja terveyspolitiikassa.

KAJAANIN PERUSTURVALAUTAKUNTA

Kalevi Yliniemi
perusturvajohtaja

LAUSUNTO LAAKAJÄRVEN OSAYLEISKAAVASTA
(Valm. Kovalainen)

SILTK

Tekninen palvelukeskus/Maankäyttö/kaavoitus pyytää lausuntoa alustavasta kaavaluonnoksesta, joka koskee Laakajärven osayleiskaavaa. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävissä Kajaanin kaupungin kotisivulla osoitteessa www.kajaani.fi/kaupungin/palveluita/kaavoituspalvelut. Asiapaperit ja kartat ovat nähtävänä sivistyspalvelukeskuksessa ja kokouksessa.

Sivistysjohtajan ehdotus: Sivistyslautakunnalla ei ole huomauttamista kaavasta.

Sivistyslautakunta: Hyväksyi.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Pöytäkirjaotteen oikeaksi todistaa

Kajaanissa 17.6.2002

Pöytäkirjanpitäjä

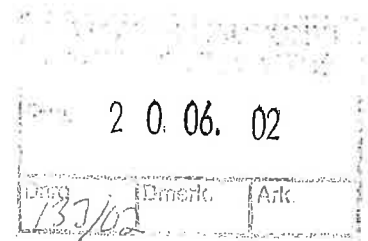
D.C.

H.V.

17.06.2002

Kajaanin kaupunki
Tekninen palvelukeskus/kaavoitus
PL 132
87101 KAJAANI

Lausuntopyyntönnä 22.5.2002

LAUSUNTO LAAKAJÄRVEN OSAYLEISKAVALUONNOKSESTA

Kainuun liitto on antanut lausunnon 1.6.1998 Laakajärvi-Kivijärvi-Iso-Soppi osayleiskaava-ehdotuksesta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaavan 22.6.1998. Kajaanin kaupunki on käynnistänyt kaavan valmistelun valituskäsittelyn ja KHO:n päätöksen jälkeen uudelleen vuonna 2001.

Kaavaluonnoksessa on todettu voimassa olevan Kainuun 3. seutukaavan aluevaraukset.

Kivi- ja Laakajärven saaret on osoitettu seutukaavassa suojelualueeksi (S) merkinnällä S 102 (43 ha). Metsähallitus on perustanut Kivi- ja Laakajärven saaret luonnonhoitometsäksi vuonna 1971 ulkoilu- ja virkistyskäyttötarkoituksiin. Saaret puustoineen ovat monipuolinen luonnonalue ja muodostavat merkittävän maisemakuvan. S-merkinnällä seutukaavassa osoitetaan alueet, jotka on tarkoitettu suojeltaviksi lähinnä luonnonsuojelulain, muinais-muistolain, rakennussuojelulain, vesilain, maa-ainelain tai rakennuslain perusteella. Seutukaavan rakentamismääräys S-alueelle on "Rakentaminen on alueella sallittu vain siten, ettei sen suojeluarvo vaarannu" ja suojelumääräys "Ennen vallitsevien olosuhteiden muuttamiseen tähtääviä toimenpiteitä on asianomaiselle erityisviranomaiselle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen".

Kaavaluonnoksessa Kivi- ja Laakajärven saaret on osoitettu SL-1 -merkinnällä luonnonsuojelualueeksi. Luonnonsuojelualuemerkintää tulisi näkemyksemme mukaan käyttää vain luonnonsuojelulain nojalla suojeltavaksi tarkoitettujen alueiden tai jo suojeltujen alueiden kohdalla. Em. saarien suojelu luonnonsuojelulain nojalla ei liene niillä olevien luonnon ja maisema-arvojen vuoksi perusteltua, varsinkin kun otetaan huomioon aikoinaan tehty luonnonhoitometsäpäätös, joka korosti saarien ulkoilu- ja virkistyskäyttöä. Nämä edelleen ajankohtaiset tarpeet vaativat, että osalle saarista olisi mahdollista maisemansuojelu- ym. arvoja vaarantamatta toteuttaa vähäisiä ulkoilu- ja virkistyskäyttöä palvelevia rakenteita tai rakennelmia. Esitämme, että Kivi- ja Laakajärven saarilla yleiskaavassa käytetään S (tai SR) merkintää mahdollisesti tarvittavine kaava-määräyksineen. Vastaavaa merkintää voitaisiin käyttää myös Iso-Sopen saarilla, joilla ei liene myöskään sellaisia

luonnon- ja maisema-arvoja, jotka edellyttäisivät luonnon-suojelualueiden (SL) perustamista.

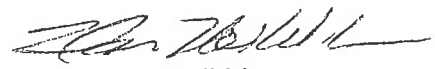
Kaavaluonnoksessa on useita M -alkuisia kaavamerkintöjä, jotka saattavat aiheuttaa sekaannusta ja tulkintavaikeuksia. Toisaalta kaava-alueen erityispiirteet saattavat edellyttää tällaisten kaavamerkintöjen käyttämistä. Alueiden erityisominaisuuksia ilmaisevat osa-aluemerkinnät saattaisivat olla myös tässä yhteydessä käyttökelpoisia.

Pitkään valmisteilla olleen Laakajärven ym. alueiden kaavoituksen ja eri vaiheissa tehtyjen selvityksen pohjalta on hyvät mahdollisuudet ja edellytykset jatkaa kaavoitusta vaihtoehto- ja vaikutustarkasteluineen.

KAINUUN LIITON VIRASTO

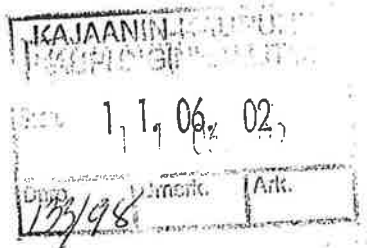

Hannes Kemppainen
maakuntajohtaja

Hannu Heikkinen
suunnittelujohtaja

Kajaanin kaupunki
Tekninen palvelukeskus
Pohjolankatu 13
87100 Kajaani

LAUSUNTO LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI KAJAANI OIKEUSVAIKUTTEISESTA OSAYLEISKAAVASTA 14.5.2002

Kaavaluonnokseen viitaten esitämme kohteliaimmin seuraavaa:

Laakasuo varauksen laajennus liitekarttaan rajatulla tavalla.

EO-tu merkinnän tekstin muuttaminen. ("Oton loppumisen ...") tilalle seuraava teksti: "Turpeen noston päätyä alueella tulee suorittaa jälkihoitotyöt. Suopohjien jälkikäyttö tulee alustavasti suunnitella jo ennen alueen lopullista vapautumista turvetuotannosta".

Muutosesityksen perusteena on se että maanomistaja päättää jälkikäytöstä. Tehtävä suunnitelma antaa maanomistajille tietoa niistä vaihtoehtoista, jotka olisivat mahdollisia ko alueella.

Kunnioittavasti

Reijo Kilpeläinen
metsänhoitaja

Tiedoksi: Kristiina Strömmer Ympäristötaito Oy

RA-1

Loma-asuntoalue.

Alueella noudatetaan voimassa olevan rantakaavan määräyksiä.

RA-4 /1

Loma-asuntoalue.

Kauttaviivan jäljessä oleva luku ilmoittaa alueella sallittujen loma-asuntojen rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Rakennuspaikan koon tulee olla vähintään 3000 m². Rakennusoikeus ja rakennusten etäisyys ylimmän vedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta määräytyvät rakennusjärjestyksen mukaan.

Rakennusten ja rannan väliin tulee jättää tai istuttaa vähintään 30 metrin syvyinen ylimmän vedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta mitattu suojapuustovyöhyke rajoittamaan rakennusten näkymistä vesistön suunnasta.

RM-1

Matkailupalvelujen alue.

Alue on tarkoitettu leiri- ja lomakeskuksien käyttöön. Aluetta käyttöön otettaessa on sille laadittava rakentamis- ja käyttösuunnitelma, josta ennen rakennusluvan myöntämistä on hankittava vesi- ja ympäristö-asiantuntijoiden lausunto.

Rakentamisen määrä saa olla enintään 2 % alueen pinta-alasta.

LV-1

Venevalkama-alue.

Aluetta saa käyttää veneiden vesillelaskupaikkana ja pienveneiden säilytykseen.

Alueelle ei saa rakentaa laitureita.

LV-3

Venevalkama-alue.

Rantautumisalue, jolle saa sijoittaa maanomistajien suostumuksella käyttötarkoituksen mukaisia vähäisiä rakennelmia. Aluetta saa käyttää vain kaavan mukaiseen tarkoitukseen.

Alueelle tulisi rakentaa ainakin nuotiopaikat.

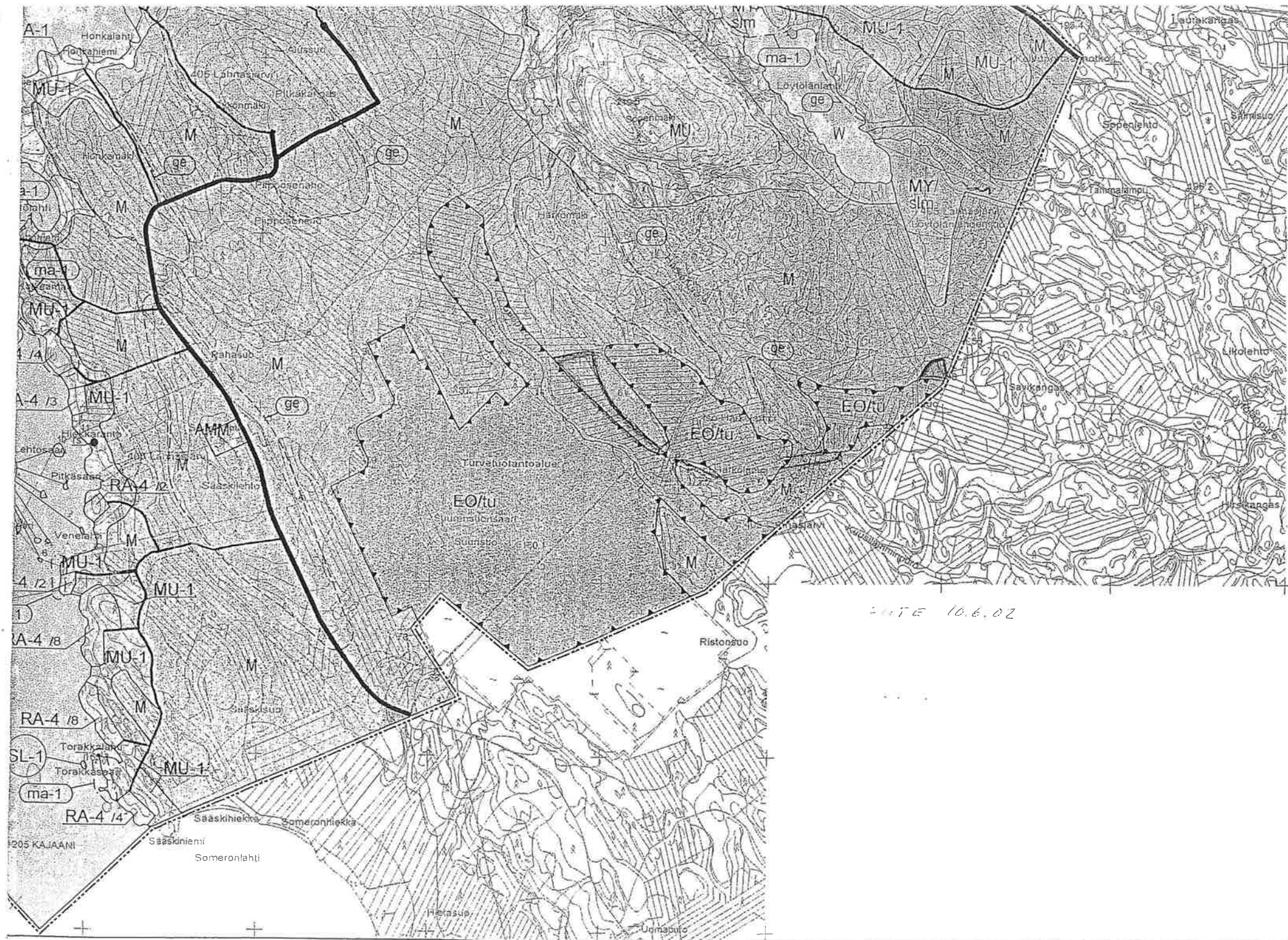
EO-tu

Maa-ainesten ottoalue.

Aluemerkinän jäljessä oleva indeksi osoittaa alueen tarkemman käytön.
tu = turpeennostoalue ja sen mahdolliset laajenemisalueet.

Oton loputtua alue on kunnostettava metsätalouskäyttöön tai muuhun tulevaan käyttöön sopivaksi.

MUUTOKSET

SÄÄSKIAHO n:o 23

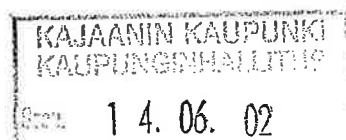
13.06.2002.

Lahnaskylä

psta Oili Rinkinen

Riekonpolku 11

87400 KAJAANI

Kajaanin kaupunki: Laakajärvi

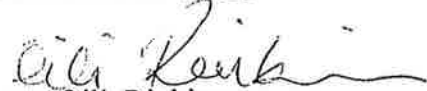
LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI OSAYLEISKAAVAN OSALLISTUMIS-
JA ARVIOINTISUUNNITELMA.

Sääskiaho n:o 23 maa- ja vesialueineen sekä saarineen sijaitsee kaavoitettavalla alueella ja haluamme k.o. tilan omistajina esittää seuraavaa:

1. Emme halua luontopolkua halkomaan omistamaamme maa- ja vesialuetta, koska haluamme suojella sitä myös n.s. luonnonsuojelijoilta ja säilyttää k.o. maa- ja vesi-alue saarineen yksityiskäytössä.
2. Rantatontteja toivomme kaavoitettavaksi alustavassa kaavavaihtoehdossa olevien kahden tontin lisäksi 1 - 3 tonttia; yht. 2 - 5 tonttia.
3. Muilta osin hyväksymme alustavan kaavaehdotuksen.

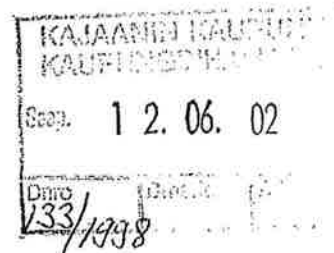
Hyvää kesää suojellen luontoa ja selkälökkia!

SÄÄSKIAHO n:o23

psta. Oili Rinkinen

Ehdotuksia Laakajärvi, Iso-Soppi
osayleiskaavaan

1. np Nuotiopaikkoja lisää
 - Iso-Soppi niemenkärki
 - Pitkäsuvanto "Kapeakohhta"
 - Laakajärvi Käännealuetta

2. LV-1 venevalkamia lisää
 - Iso-Soppi metsäautotien päähän
 - Kivijoki - - - - -

3. Metsäautoteitä ei pidä muuttaa pelkäksi ulkoilureiteiksi,
pitää muistaa myös huonompikuntoisten retkeilyä.

Retkeilyterveysin Kajaanissa 11.6.2002

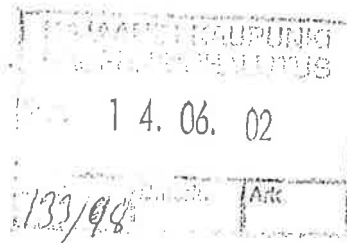
Pam Kolaja

Vesimiehenkatu 4D12

82250 Kajana

p. 08-6121620, 0800-614585

KAJAANIN KAUPUNKI
TEKNINEN VIRASTO KAAVOITUSOSASTO
Pohjolankatu 13
87100 KAJAANI

12.06.2002

KANNANOTTO LAAKAJÄRVEN-KIVIJÄRVEN-ISO-SOPEN OSAYLEISKAVALUONNOKSEEN

Olemme jättäneet Kajaanin kaupungille jo aiemmin kaksi kannanottoa Laakajärven-Kivijärven-Iso-Sopen osayleiskaavoituksesta (29.11.2001 ja 16.5.2002 LIITTEET 1,2), joihin tässä yhteydessä viittaamme. Näissä kannanotoissa kiinnitimme huomiota Laakajärven arvokkaaseen erämaailnustoon, josta oli jo marraskuussa jätetty kaupungille tutkija Ari Lyytikäisen selvitys.

Hänen mukaansa Laakajärven kohdalla voidaan perustellusti puhua jopa valtakunnallisesti arvokkaasta luonnonalueesta, jonka merkitys on entisestään korostunut lähiseudun muiden erämaajärvien rantarakentamisen aiheuttamien muutosten vuoksi. Hän katsoo, että "lennuston ja vesimaiseman poikkeuksellinen suojeluarvo tukee tavoitetta määritellä koko Laakajärven pohjoisosa rakentamattomana säilytettäväksi". Lintulajeista Lyytikäinen mainitsee erityisesti selkälokin, joka on uusimmassa uhanalaistarkastelussa luokiteltu vaarantuneisiin lajeihin. Sen pesinnän kannalta tärkeimmät saaret ovat järven kapeimmassa kohdassa: mm. Sääksisaaret ja Selkäsaari lähisaarineen. Lisäksi Sääksisaarilla pesii kalasääski, jonka pesintä myös usein tuhoutuu häirinnän takia. Luonnonsuojelulain 49§:n heikentämiskielto koskee kalasääsken pesintäpaikkoja.

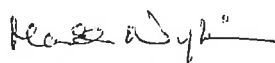
On valittaan todettava, että nyt nähtävillä olevassa osayleiskaavaluonnoksessa ei ole lainkaan huomioitu tutkija Lyytikäisen asiantuntevaa ja monien vuosien maastokäynteihin perustuvaa selvitystä, eikä sitä edes mainita saatujen selvitysten joukossa. Vaikka kuluvana kesänä onkin tarkoitus tehdä alueella uusi linnustoselvitys, olisi Lyytikäisen selvityksessä mainitut tärkeät näkökohdat pitänyt tuoda esille jo tässä vaiheessa, kun kaavaluonnos on alustavasti nähtävillä. Lomarakennusten sijoittelu lähelle linnustollisesti arvokkaita Sääski- ja Selkäsaaria osoittaa, että Lyytikäisen selvitystä ei ole luonnoksessa huomioitu lainkaan.

Iso-Sopen järvelle aiemmin suunniteltujen lomarakennusten poistaminen kaavaluonnoksesta on erittäin myönteinen asia alueen erämaisyyden säilymisen ja retkeilykäytön kehittämisen kannalta, samoin kuin Metsähallituksen alue-ekologisen suunnitelman suojelualuevarausten sisällyttäminen kaavaluonnokseen.

Kiinnitämme huomiota myös Laakajärven veden laatuun, joka on vakavasti heikentynyt metsätalouden, mutta myös turvetuotannon seurauksena. Katsomme, että suunniteltua turvetuotannon uudelleen aloittamista ja laajentamista kaava-alueella ei tule sen vuoksi sallia.

Toistamme myös 16.5.2002 kaupungille jättämämme ehdotuksen selvittää vielä kerran kaavoituksen tässä vaiheessa mahdollisuudet perustaa kaava-alueelle laaja ja edustava, erämainen retkeilyalue. Alueella kulkee jo nyt Metsähallituksen ja Kriminaalihuoltoyhdistyksen yhteistyössä rakentama, Iso-Sopen järveltä Kivijärvelle ja Laakajärven Kivilahteen ulottuva hyvin varustettu retkeilypolku. Retkeilyalueen laajentaminen koskemaan Laakajärven koko Kajaanin puoleista osaa edellyttää ko. alueen säilyttämistä rakentamattomana erämaajärvenä. Tätä tukevat mielestämme myös alueen maanomistusolot. Tulisi selvittää, voidaanko tämä toteuttaa alueen suurten maanomistajien: Metsähallituksen, UPM-Kymmenen ja Ahlström Oy:n välisellä yhteistyöllä.

Kajaanin Seudun Luonto ry
PL 104
87101 KAJAANI

Markku Nykänen
Puheenjohtaja

Heli Karjalainen
Sihteeri

LAAKAJÄRVEN ERÄMAINEN LUONNE TULISI SÄILYTTÄÄ

Kajaanin Seudun Luonto ry:n näkökulma Laakajärven-Kivijärven-Iso-Sopen osayleiskaavoitukseen

Laakajärven Kajaanin puoleinen pohjoisosa on Kainuun oloissa ainutlaatuinen, vielä lähes rakentamaton erämaajärvi. Juuri tässä erämaisyydessä on sen suurin arvo myös tulevaisuutta ajatellen. Lähes kaikki vastaavan kokoiset ja laatuiset järvet on jo Kainuussa kaavoitettu tai tulossa tehokkaan rantakaavoituksen piiriin. Laakajärven kaavoituksen nyt uudelleen käynnistyessä olisi hyvä käynnistää myös arvokeskustelu siitä, olisiko tämä viimeinen jalokivi syytä säilyttää arvokkaimmalta, Kajaanin puoleiselta osaltaan rakentamattomana. Tällaiset alueet voivat olla arvaamaton voimavara ja vetovoimatekijä tulevaisuudessa juuri erämaisyytensä ansiosta.

Tällaiselle ratkaisulle on olemassa myös sellaisia luonnonsuojellisia perusteita, joita aiemmalla kaavoituskierroksella ei riittävästi huomioitu. Tutkija Ari Lyytikäisen raportti ”Laakajärven pohjoisosa-Kivijärvi-Iso-Soppi –arvioita linnuston- ja vesimaiseman suojelun kannalta” 28.11.2001 (liite) tuo esiin erityisesti Laakajärven pohjoisosan arvon sen otsikossa mainittujen arvojen näkökulmasta. Hänen mukaansa aiemmalla kaavoituskierroksella linnustokartoituksen puuttuessa ei alueella pesivien merkittävien (uhanalaisia, luontodirektiivin liitteen tai lintudirektiivin lajeja tai silmälläpidettäviä lajeja) ja muiden luonnontilasta ympäristöä ilmentävien lajien maisemaekologisia vaatimuksia ole mitoituksessa ja rakennuspaikkojen sijoittelussa osattu ottaa huomioon. Rantojen ja saarten maisemaekologinen luokitus on hänen mukaansa tästä johtuen puutteellinen ja osin virheellinen.

Lyytikäisen mainitsemia lintulajeja on mm. selkälokki, joka on uusimmassa uhanalaistarkastelussa luokiteltu vaarantuneisiin lajeihin (10-15 pesivää paria Kajaanin puoleisella Laakajärvellä). Sen pesinnän kannalta tärkeimmät saaret ovat järven kapeimmassa kohdassa: Säaskisaaret, Jakunsaarten ja Käänneimen väliset pikkusaaret sekä Selkäsaari lähisaarineen. Järven pohjoisosan rantojen rakentaminen ja venevalkamien perustaminen olisi tutkijan mukaan sovitamattomassa ristiriidassa selkälokin suojelutavoitteiden kanssa. Hän toteaa edelleen, että Laakajärven pohjoisosa on tärkeä erityisesti selkälokin kannalta eteläisessä Kainuussa ja laajemminkin Itä-Suomessa. Luonnonsuojelulain tarkoittamia uhanalaisia lajeja alueella ovat selkälokin lisäksi ampuhaukka, kalasääski, kuikka, nuolihaukka, naurulokki ja tuulihaukka. EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja ovat näistä kuikka, kalasääski ja ampuhaukka. Selkälokki on ehdotettu lisättäväksi lintudirektiivin liitteeseen I. Useat mainituista lajeista ovat herkkiä pesimäaikaisille häiriöille ja hakeutuvat pesimään rauhallisiin erämaaympäristöihin. Niiden suojelun taso vaarantuu, vaikka kaavateknisesti rakennuspaikat voitaisiinkin sijoittaa riittävän kauas pesimäpaikoista.

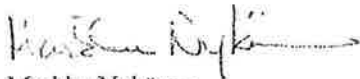
Lyytikäinen katsoo lausunnossaan, että Laakajärven kohdalla voidaan perustellusti puhua jopa valtakunnallisesti arvokkaasta luonnonalueesta, jonka merkitys on entisestään korostunut lähiseudun muiden erämaajärvien rantarakentamisen aiheuttamien muutosten vuoksi. Hänen mukaansa linnuston sekä vesimaiseman poikkeuksellinen suojeluarvo tukee tavoitetta määritellä koko Laakajärven pohjoisosa rakentamattomana säilytettäväksi. Käsityksemme mukaan tutkija tarkoittaa tällä koko Kajaanin puoleista Laakajärveä, ainakin linnustonsuojelun kannalta arvokkaimpiin alueisiin (mm Jakunsaaret, Säaskisaaret, Selkäsaari, Torakkasaari) viitatessaan.

- 2 -

Kajaanin Seudun Luonto yhtyy tähän tutkijan näkemykseen ja esittää paitsi luonnonsuojelullisin, myös kajaanilaisia ja kainuulaisia palvelevin, retkeily- ja virkistysperustein, että osayleiskaavoituksen yhteydessä tutkittaisiin mahdollisuus säilyttää koko Laakajärven Kajaanin puoleinen pohjoisosa rakentamattomana erämaajärvenä.

Myös Iso-Sopen järvi, joka sijaitsee Metsähallituksen ja Kriminaalihuoltolaitoksen yhteistyöllä rakennetun erämaisen virkistysreititin lähtöalueella tulisi näkemyksemme mukaan säilyttää rakentamattomana, jotta se osaltaan palvelisi ko. reitin käyttötarkoitusta, erämaan rauhaa etsiviä.

Kajaanissa 29.11.2001

Markku Nykänen
puheenjohtaja

Kajaanin Seudun Luonto ry
PL 104
87101 Kajaani

Heli Karjalainen
sihteeri

LIITE: Tutkija Ari Lyytikäinen: Laakajärven pohjoisosa Kivijärvi-Iso-Soppi -arvioita linnuston ja vesimaiseman suojelun kannalta Joensuu 28.11.2001

16.5.2002

**LAAKAJÄRVEN ALUEESSA OLISI AINEKSIA EDUSTAVAKSI ERÄMAAJÄRVI-
RETKEILYALUEEKSI -SIKSI SEN ERÄMAINEN LUONNE TULISI
KAAVOITUKSELLE TURVATA**

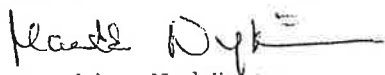
Laakajärven Kajaanin puoleinen pohjoisosaa on ainutlaatuinen, vielä lähes rakentamaton erämaajärvi. Juuri tässä erämaisyydessä on sen suurin arvo myös tulevaisuutta ajatellen. Vastaavan kokoiset ja laatuiset järvet on suureksi osaksi jo kaavoitettu tai tulossa tehokkaan rantakaavoituksen piiriin. Laakajärven kaavoituksen nyt uudelleen käynnistytessä olisi hyvä käynnistää myös arvokeskustelu siitä, olisiko tämä upea järvi syytä säilyttää arvokkaimmalta, Kajaanin puoleiselta osaltaan rakentamattomana. Tällaiset alueet voivat olla arvaamaton voimavara ja vetovoimatekijä tulevaisuudessa juuri erämaisyytensä ansiosta.

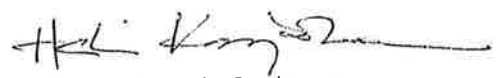
Viittaamme tässä yhteydessä myös tutkija Ari Lyytikäisen tekemään Laakajärven pohjoisosan linnustoselvitykseen (Joensuu 28.11.2001). Hänen mukaansa voidaan Laakajärven kohdalla perustellusti puhua jopa valtakunnallisesti arvokkaasta luonnonalueesta, jonka merkitys on entisestään korostunut lähiseudun muiden erämaajärvien rantarakentamisen aiheuttamien muutosten vuoksi. Hän katsoo, että "linnuston ja vesimaiseman poikkeuksellinen suojeluarvo tukee tavoitetta määritellä koko Laakajärven pohjoisosaa rakentamattomana säilytettäväksi".

Katsomme, että edellä mainitut suojeluarvot eivät ole ristiriidassa alueen retkeilykäytön kehittämisen kanssa, vaan päinvastoin tukevat sitä. Retkeilykäyttö voidaan suunnitella siten, ettei se uhkaa esim. alueen arvokasta linnustoa, kuten rantarakentamisen aiheuttama vesiliikenteen lisääntyminen tulisi tekemään. Esitämme, että kaavoituksen tässä vaiheessa selvitetäisiin vielä kerran mahdollisuudet perustaa kaava-alueelle laaja ja edustava, erämainen retkeilyalue.

Tämä olisi jo hyvällä alulla sitä kautta, että alueella kulkee Metsähallituksen ja Kriminaalihuoltoyhdistyksen yhteistyössä rakentama, Iso-Sopen järveltä Kivijärvelle ja Laakajärven Kivilahteen ulottuva, hyvin varustettu retkeilypolku. Myös alueen maanomistusolot tukisivat mielestämme ajatusta retkeilyalueen laajentamisesta koskemaan koko Laakajärven Kajaanin puoleista pohjoisosaa. Kannattaisi selvittää, voitaisiinko tämä toteuttaa alueen suurten maanomistajien: Metsähallituksen, UPM-Kymmenen ja Ahlström Oy:n välisellä yhteistyöllä, kaikkien yhteiseksi eduksi.

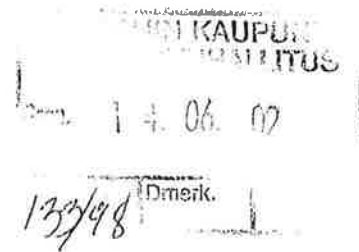
Kajaanin Seudun Luonto ry
PL 104 87101 Kajaani

Markku Nykänen
puheenjohtaja

Heli Karjalainen
sihteeri

KAJAANIN KAUPUNKI
TEKNINEN VIRASTO KAAVOITUSOSASTO
Pohjolankatu 13
87100 Kajaani

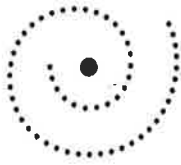
14.6.2002

Yhdymme Kajaanin Seudun Luonto ry:n kannanottoon
Laakajärven-Kivijärven-Iso-Sopen osayleiskaavaluonnoksesta.

Pekka Helo
Allekirjoittajaksi valtuutettu
hallituksen jäsen
Kainuun lintutieteellinen
yhdistys ry

Pekka Kepanen
Johtaja
Kriminaalihuoltolaitos
Kajaanin aluetoimisto

28.8.2002

Inkeri Neuvonen
Kajaanin kaupunki

Viite Lausuntopyyntö

Asia LAAKAJÄRVEN JA KIVIJÄRVEN LINNUSTOSELVITYKSET

Laakajärven pohjoisosan linnustoa on selvitetty useamman vuoden aikana, joten nyt voidaan jo varsin luotettavasti arvioida järven linnustollista arvoa ja samalla sen laajempaakin linnustollista merkitystä. Kivijärven linnuston selvityksiä ei ole aikaisemmin tehty. Laakajärven linnustollinen arvo perustuu selkävesilinnuston vahvaan esiintymiseen alueella. Nämä lajit vaativat samalla pesimäympäristöltään rauhaa ja erämaista luonnetta. Tämänkaltaisia olosuhteita ei Kainuun etelä- ja länsiosissa Oulujärveä lukuun ottamatta ole muualla olemassa. Laakajärvellä havaitut selkälokin parimäärät ovat kuitenkin Oulujärveen verrattuna omaa luokkaansa, mikä osoittaa järven erinomaisesti soveltuvan selkälokin pesintä- ja elinympäristöksi. Toinen merkittävä laji alueella on kalasääski. Linnustoselvitys osoittaa, että selkälokki esiintyy valtaosin Sääskisaarten kohdalla olevan salmimaisen kaventuman molemmin puolin. Kaava-alueen eteläosissa lajia ei sanottavammin esiinny niin kuin ei myöskään järven pohjoisosassa. Tämä kertoo kyseisen alueen olevan lajin pesinnän kannalta suotuisa, mikä taas johtuu alueella olevista luodoista, saarista ja laajoista avoimista vesialueista alueen molemmin puolin. Kalasääskellä on kaava-alueella kaksi pesimäpaikkaa, joista Jakunsaarten lähellä oleva pesäpaikka ei ole pesinnän kannalta hyvä, koska se sijaitsee liian lähellä rantaa. Pesintä onkin siirtynyt rauhallisemmalle paikalle sääskisaarille.

Tehty selvitys vahvistaa sitä käsitystä, että suunniteltu rakentaminen Sääskisaarten ja Sääskilehdon välisellä alueella uhkaa näiden molempien lajien esiintymistä. Rakentaminen tulisi toteutuessaan selvästi jakamaan selkälokin esiintymisen ydinalueen kahtia. Rakentamisen lisäksi asuminen ja lisääntynyt vesillä liikkuminen lisäävät häiriötä ja on todennäköistä, että selkälokin niin kuin myöskin kalasääskin nykyisen laajuinen pesintä alueella ennen pitkää loppuu. Tämä tulisi todennäköisesti johtamaan lajin kannan huomattavaan taantumiseen järvellä. Suunniteltu rakentaminen kyseiselle ranta-alueelle tulisikin sijoittaa jonnekin vähemmän haitalliselle kohdalle kaava-alueella.

Kivijärvellä esiintyy myöskin selkälökkia, mutta järvi ei ole lajin esiintymisen kannalta Laakajärven veroinen alue. Lajin esiintyminen tulisi ottaa huomioon myös tällä alueella. Kivijärveen laskevan Lumijoen laskukohdan ja Itälahden välinen alue tulisi säilyttää luonnontilassa. Järven etäosalla on merkitystä kuikan pesintäalueella. Ohessa oleviin karttajäljennöksiin on merkitty ne alueet, joille rakentamista ei tulisi sijoittaa.

Ylitarkastaja

Jouko Saastamoinen

**Kajaanin Laakajärvelle ehdotetaan perustettavaksi luonnonsuojelualue
erämaaluonnon säilyttämiseksi.**

Suuri osa seudun rannoista on soisia, joten rakentaminen, virkistys ja suojelu ovat kamppailleet samoista kohteista. Selkävesilintujen suojelun kannalta suunniteltujen mökkimäärien vähentäminen on ollut positiivista, mutta riittämätöntä huomioimaan seudun erityisluonne.

Kompromissina järjestöt ovat päätyneet siihen, että Kivijärvi on erilaisten matkailupalvelujen ja virkistystyksen pääkohde, Kivi- ja Sopenjokiseudut ovat VR-alueeksi sopivinta ja Sopenjärvelle ei osoiteta uutta rakentamista. Kiistanalaisiksi kohteiksi ovat jääneet Laakajärven osalta **valtio- ja yhtiöomisteiset rannat**.

Perustettavan alueen tarkoituksena olisi erämaisyyden säilyttäminen, selkälokin ja muun uhanalaisen linnuston suojelu, sekä niiden ytimenä olevien, osayleiskaavan SL 1- ja seutukaavan S 102-kohteiden suojelun toteuttaminen. Lisäksi **esitetään että ministeriö tukee Kajaanin kaupungin retkeily- ja ulkoilualue-suunnitelmaa** (kaavaluonnoksen VR-varaus ja osia Kivijärvestä). Edustava erämainen järviretkeilyalue on vielä toteutettavissa, mutta vain tarkempien selvitysten avulla.

Esittelemme miksi asia ei ole vain kaavoittajan ratkaistavissa:

1. Kaavan laajuuden ja selvitysten välinen epäsuhta

Kaavasta vesialuetta on 19 km². Todellisen rantaviivan pituus on noin 83 km ja muunnetun rantaviivan pituus noin 44 km. **Kertaalleen, riittämättömien selvitysten vuoksi, Korkein Hallinto-oikeus on palauttanut laajan, 75 neliökilometrin osayleiskaavan uudelleen valmisteltavaksi.** Koska kaavan uusi valmistelu on alkanut, järjestöt ovat huolestuneet siitä **että riittäviä uusia luontoselvityksiä ei ole laadittu.** Uudessa valmistelussa ei ole otettu huomioon kuinka rakentaminen vaikuttaisi selkälokin lisääntymismahdollisuuksiin, vaikka lajin

Tämän aloitteen luovuttivat ympäristöministeri Backmanille 14.8.2002 Helsingissä Suomen Luonnonsuojeluliiton puheenjohtaja Heikki Simola ja pääsihteeri Esko Joutsamo. Allekirjoittaneet järjestöt toivovat, että tämä pitkään vireillä ollut suojeluhanke saisi vihdoin ansaitsemansa valtakunnallisen huomion ja päättäjien tuen neuvotteluille alueen maanomistajien (Metsähallitus, UPM-Kymmene Oy, Ahlström Oy) kanssa.

erityissuojelun tarve on tuotu toistuvien lausunnoin esiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukaisessa kaavan vaikutusten arvioinnissa ei ole vielä kukaan huomioitu kaavan vaikutuksia selkälokkiin.

2. Kaavatyössä ei ole noteerattu selkälokin suojelutarpeita.

Erityisenä perusteluna on **selkälokin suojelun epäsuotuisa taso Suomessa**. Laakajärvellä on maakunnallisesti hyvin merkittävä pesimäkanta ja siten sen lakisääteisellä suojelulla toteutettaisiin tehokkaasti vaarantuneen suomenselkälokin suojelua sisämaassa. Osana lajin suunnitelmallista suojelua ls-alue vähentäisi pesintöjen tuhoutumista. Moottoriveneilyn ohjaaminen järvillä on jo tarpeen, sillä poikastuotto on heikko ilman häirintääkin. Tuhoutuneiden pesintöjen määrä sisäjärvillä on erityisen huolestuttava. Suojelun suotuisan tason takia on tärkeää huolehtia siitä ettei lajin levinneisyysalue supistu. Koska **vaarantuneen lajin suojelutaso ei voi olla suotuisa**, neuvotteluissa tulee kiinnittää huomio turhien venevalkamavarausten poistamiseen. Veneily voidaan keskittää ennenkaikkea Kivijärvelle. Kanoottiretkeilyyn sopii VR-alue.

3. Vaarantuneen lajin suojelukeinoksi ei riitä pelkkä seuranta.

Luonnonsuojelulain mukaan Ympäristöministeriö on velvollinen ryhtymään toimiin, jotta suojelun epäsuotuisuus voitaisiin poistaa. Parhaiten ja halvimmalla suojelua toteutetaan ennen kuin laji joutuu kriittisesti uhanalaiseksi tai alueellisia tyhjiöitä syntyy. Monien järvien kanta on yksittäisparien varassa. Tilanteen arvioinnin vaikeutta ja vakavuutta kuvaa se että laji on pitkäikäinen. Jos alentunut poikastuotto johtuu osittain ympäristömyrkyistä, on rauhallisina säilyneiden alueiden säästäminen hyvinkin merkityksellistä: lajin menestyminen tarvitsee yhtenäisiä, rantojen suojeluohjelmaa täydentäviä kohteita. Poikastuotolla mitaten Laakajärvi on hyvin tärkeä yksittäiskohde, jonka suojeluun tulee osoittaa uhanalaisten lajien suojeluun tarkoitettuja varoja. Jos niitä ei ole osoitettu selkälokille, tulee asian valmisteluun ryhtyä suurempien vahinkojen, eli harvinaistumisen välttämiseksi. Kun laji v. 2000 jouduttiin toteamaan vaarantuneeksi Suomessa, tulee sen näkyä myös suojelutoimien mitoituksessa.

Suomi on ehdottanut selkälokkia lisättäväksi EU:n lintudirektiivin liitteeseen I. Tämä tarkoittaa sitä että Suomi, direktiivin 4 (1) ja (2) artiklan perusteella osoittaa erityisiä suojelualueita sille. On huomattava, että erityisiksi suojelualueiksi on osoitettava näiden lajien suojelemiseen **lukumäärältään ja kooltaan sopivimmat alueet**. Valinnan on siis pohjaututtava lintutieteellisiin kriteereihin. Ei voi jättää parhaimpia alueita suojelematta ja sen sijaan suojella joitain vähempimerkityksellisiä.

4. Kuinka suojelun kustannuksia jaettaisiin eri osapuolten välillä?

Kajaanin kaavoittajien mielestä kaupunki ei voi yksin maksaa rantojen kaavoihin perustuvasta suojelusta koituvia kustannuksia. Kun kaavan valmistelu on alustavien luonnosten vaiheessa, tulisikin ministeriön järjestää tarvittavat neuvottelut maanomistajien kanssa vaihtoehtojen selvittämiseksi.

Luonnonsuojelujärjestöt vetoavat Teihin, jotta Ympäristöministeriö aloittaisi neuvottelut ja selvitykset, joilla Kajaanin Laakajärven erämaaluonne voitaisiin säilyttää. Järjestöt toivovat ministeriön tiedottavan ratkaisuksistaan asiassa. Toivomme, että ministeriö huomioi seuraavat seikat:

- millaisen valmistelun pohjalta alueelle voitaisiin muodostaa luonnonsuojelualue?
- Ympäristöministeriön ja metsähallituksen neuvottelu alueen valtionmaiden käytöstä
- Ympäristöministeriön ja UPM:n neuvottelu
- Ympäristöministeriön ja Ahlström Oy:n neuvottelu
- kuinka moottoriveneen käyttöä rajoitetaan selkälokin suojelemiseksi
- voiko valtio heti osoittaa varoja Honkalahden kolmen rakennuspaikan lunastamiseen?

Kajaanissa 9.8.2002

Kajaanin Seudun Luonto ry

Markku Nykänen, pj
PL 104, 87101 KAJAANI

Kainuun Luonnonsuojelupiiri

Jukka Peltonen, vpj
Vasikkavaarantie 184, 87970 JORMUA

Kainuun Lintutieteellinen Yhdistys ry

Juha Huttunen, pj
Kirkkoahontie 438c, 87910 LINNANTAUS

Helsingissä 14.8.2002

Suomen Luonnonsuojeluliitto

Heikki Simola
Puheenjohtaja

Esko Joutsamo
pääsihteeri

MUUNNETUN RANTAVIIVAN LASKENTAOHJE
 KAAVOJEN JA RAKENTAMISEN RAKENNUSOIKEUTTA MÄÄRÄTTÄESSÄ

- A. Rantaviiva mitataan 1:10000 mittakaavaiselta kartalta yleispiirteisesti todellisen tilanteen mukaisesti.

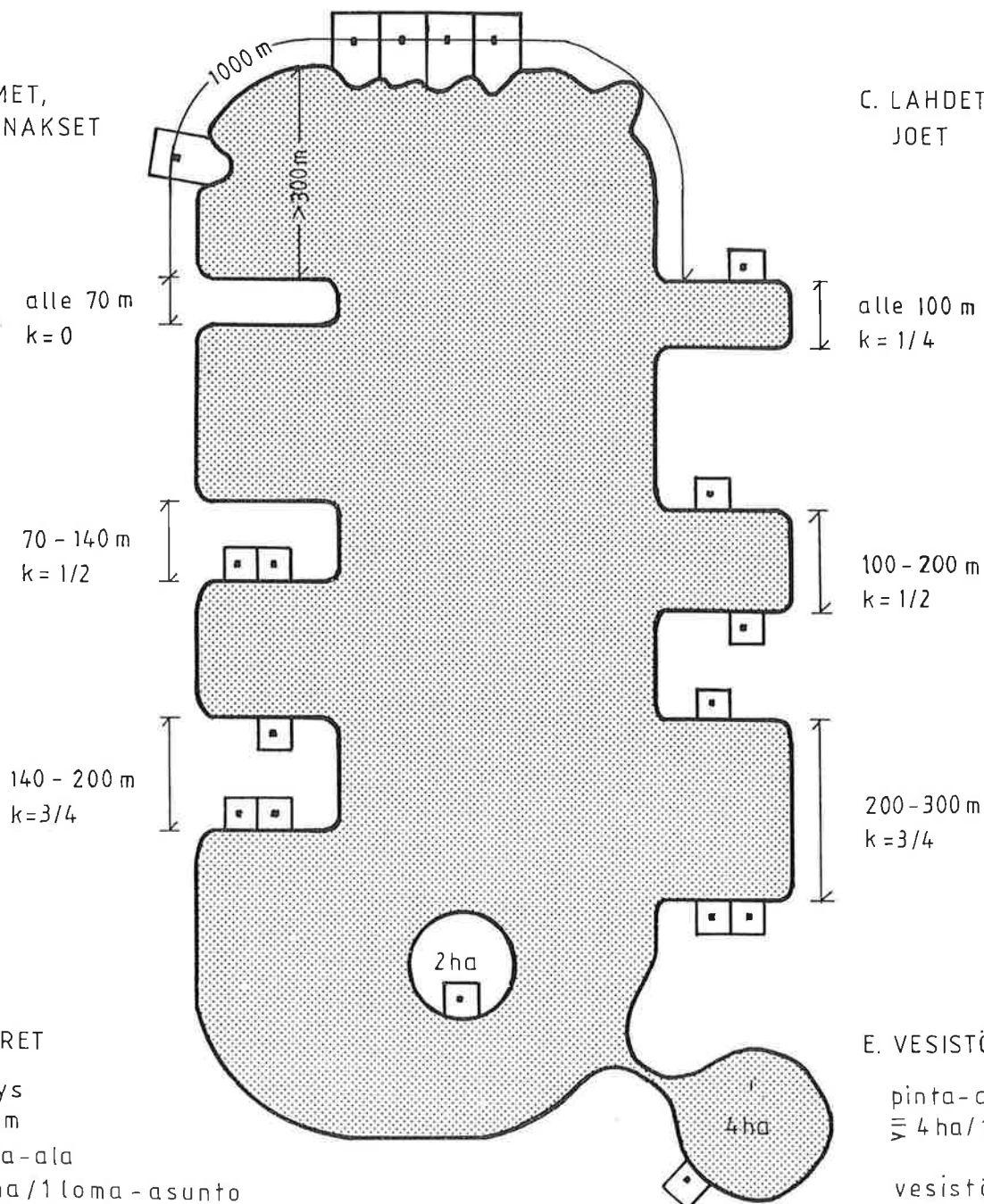
k = murtoluku, jolla kerrotaan näin saatu rantaviivan pituus muunnetun pituuden saamiseksi.

1-5 loma-asuntoa/1km muunnettua rantaviivaa = haja-asutus luontainen loma-asutus maasto- ja vesistöolosuhteista riippuen

≈ 4-5 loma-asuntoa/1km muunnettua rantaviivaa = taaja loma-asutus. Rantakaava tarpeen.

B. NIEMET,
KANNAKSET

C. LAHDET, SALMET,
JOET

D. SAARET

leveys
≈ 70 m
pinta-ala
≈ 2 ha / 1 loma-asunto

E. VESISTÖT

pinta-ala
≈ 4 ha / 1 loma-asunto
vesistön sieä-
kyvystä riippuen

Taulu1

LAAKAJARVI – KIVIJARVI – ISO-SOPPI RANTAOSAYLEISKAAVA																										
16.2.1998																										
KIINTEISTÖJAKO 1996																										

Laakajärvi – Kivijärvi – Iso-Soppi Oikeusvaikutteinen yleiskaava

Rakentamishjeet

- esimerkkinä ohjeiden soveltaminen loma-asumiseen osoitetulla alueella Laakajärven itärannalla Selkäsaarten eteläpuolella

Nämä rakentamishjeet koskevat loma-asuntoalueita sekä värtityksen ja materiaalien osalta myös matkailupalvelujen alueita.

Voimassa olevan ranta-asemakaavan (entinen nimitys rantakaava) alueella noudatetaan rakennuspaikan koon ja rakentamisen määrän suhteen kyseisen kaavan merkintöjä ja määräyksiä.

Rakennuspaikka ja loma-asunnon koko

Loma-asunnon ja siihen liittyvien muiden rakennusten koko ja rakennuspaikan suurin sallittu kerrosala määräytyvät rakennusjärjestyksen mukaan seuraavasti:

	Rakennuspaikan pinta-ala (m ²)	Päärakennus (m ²)	Talousrakennus (m ²) / josta rantasaunanosuus (m ²)
Lomarakennus ranta-alueella	> 5000	100	100/20
	5000-3001	80	80/20
	3000-2001	80	40/20
	2000-1000	50	20/15
	< 1000	30	10/-

Rakennuspaikan minimikoko on yleiskaavan mukaan 3000 m². Tontin rakennusoikeus on tällöin 120 k-m², josta 40 k-m² on varattu talousrakennuksille. Yli 3000 m² tontille saa rakentaa 80 k-m²:n päärakennuksen ja 80 k-m²:ä talousrakennuksia. Jos tontti on suurempi kuin 5000 m², saa sille rakentaa 100 k-m²:n päärakennuksen ja 100 k-m²:ä talousrakennuksia. Tonteille saa rakentaa 20 k-m² suuruisen rantasaunan, jonka kerrosala vähennetään talousrakennusten osuudesta.

Maa- ja metsätilan talouskeskukseen kuuluen voi RA-5 -alueille rakentaa rantasaunan ja muita talousrakennuksia. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 45 m², josta rantasaunan osuus enintään 35 m².

Rakennusjärjestyksen mukaan loma-asunto tulee rakentaa vähintään 30 metrin etäisyydelle ja rantasauna vähintään 15 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Kun lomarakennus rakennetaan vähintään 50 metrin etäisyydelle rantaviivasta, voidaan siihen tehdä vesikäymälä.

Yleiskaava-alueen ominaispiirteet ja rakentamista koskevat maisemalliset ja ympäristölliset tavoitteet

Laakajärven – Kivijärven – Iso-Sopen alue on perusluonteeltaan erämaamainen järveltä katsottuna, vaikka seudun metsät ovatkin pääosin tehometsätalousaluetta. Rantavyöhykkeen luonnonmukaisuuteen ja maisemakuvaan tulee rakentamisessa ja metsänhoidossa kiinnittää erityistä huomiota. Erämaaluonteeseen säilyttämiseksi loma-asunnot tulee rakentaa niin etäälle rantaviivasta, että oleva tai istutettava puusto estää rakennuksien näkymistä järvenselälle. Rantojen kasvullisen vyöhykkeen tulee olla jo vesistönsuojelullisista syistä johtuen kaikkialla vähintään 20 m ja järvimaiseman suojelemiseksi vyöhykkeellä tulee kasvaa peittävää puustoa.

Maisemallisista syistä suositus puustoisien rantavyöhykkeen leveydeksi on noin 30-40 metriä. Varsinaiset lomarakennukset sijoittuvat silloin n. 40-50 metrin etäisyydelle rantaviivasta.

Suoraan yleiskaavassa annetut rakentamista koskevat ohjeet

Rakentamista koskevat määräykset

- Ranta-alueella yleiskaavan RA- ja RM-alueilla yleiskaavaa voidaan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena MRL 72 §:n mukaisesti. Muilta osin ranta-alueilla jää voimaan MRL 72 §:n 1 momentin tarkoittama rakentamisrajoitus.
- Rakennuksen kosteudelle alttiiden rakenneosien tulee olla vähintään 1 metrin ylävesirajaa korkeammalla.

Vesiensuojelua koskevat määräykset

- Loma-asunnon käymälänä suositellaan käytettäväksi joko tiivispohjaista kompostoivaa käymälää tai tiiviillä säiliöllä varustettua kuivakäymälää.
- Vesistöjen rannalle on varattava vähintään 20 m:n syvyinen ylimmän vedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta mitattu kasvullinen vyöhyke, joka estää puhdistamattomien valumavesien pääsyn suoraan vesistöön.

Rantamaisemaa koskevat määräykset

- Rantaviivan muuttaminen täyttämällä tai ruoppaamalla on kielletty.
- Kiinteän laiturin rakentaminen on kielletty ja kevytrakenteinen kelluva, enintään 10:n metrin pituinen laituri ei saa rakenteiltaan nousta enemmän kuin 0,5 m vedenpinnan yläpuolelle.
- Rantametsissä tulee noudattaa voimassa olevia Pohjois-Suomeen sovellettuja rantametsien käsittelyohjeita.

Metsän ja pihan hoito rakennuspaikoilla

Rakennettavan alueen metsää hoidetaan niin, että alueelle syntyisi kaunis ja asumisen kannalta viihtyisä mäntyvaltainen sekametsä. Siellä missä on jo vanhempaa puustoa, rakennettavan tontin tausta-alueen siemenpuut jätetään pystyyn. Puuttomalle alueelle istutetaan mäntyvaltaista taimikkoa, jota harvennetaan noin 15-25 vuoden kuluttua.

Auratuilla alueilla tonttien piha-alueilta jouduttaneen puusto poistamaan ja maata tasoittamaan asumisviihtyvyyden parantamiseksi. Tasoittamisen jälkeen pihamaalle tulisi siirtää kuntaa metsämaalta, jotta pihapiiri sopeutuisi mahdollisimman hyvin ympäröivään luontoon. Järven erämaaluonteesta johtuen pihanurmen perustaminen on kielletty. Auraamattomalla alueella tontin puusto kannattaa pyrkiä säilyttämään.

Rantapuusto jätetään koskemattomaksi ja loma-asunnosta rantaan päin metsänkäsittely tehdään hienovaraisemmin. Tavoitteena on kaunis näkymä järvelle ja riittävä suojaisuus, jotta loma-asunto piiloutuu mahdollisimman hyvin järveltä katsottaessa.

Rakennusten sijoittaminen rakennuspaikalle

Maisemallisista tavoitteista johtuen suositellaan, että varsinaisten loma-asuntorakennusten ja rannan väliin jätetään tai istutetaan n. 30-40 metrin puustovyöhyke, rantasauna voi sijaita tällä vyöhykkeellä. Loma-asunnon lopulliseen paikkaan vaikuttavat myös rakennuspaikan omat ominaisuudet kuten sen avonaisuus, naapureiden maankäyttö ja maastonmuodot.

Loma-asunnon toiminnot kannattaa jakaa useampaan rakennukseen, erityisesti silloin kun rakennusoikeutta aiotaan käyttää rakennuspaikan koon mukainen maksimimäärä. Näin pihalle saadaan pienilmastoltaan ja naapuritonteilta katsottuna erittäin suojaista oleskelutilaa ja rakennuksista ei tule liian massiivisia. Erillisenä on suositeltavaa rakentaa ainakin loma-asunto, sauna, varasto ja puuliiteri, ehkä myös erillinen nukkuma-aitta ja ulkokeittiö.

Rakennuksen sovittamiseen rakennuspaikalla oleviin maastonmuotoihin tulee kiinnittää huomiota. Täytöt ja pengerrykset eivät ole suositeltavia. Täyttö on mahdollista, jos kosteudelle alttiit rakenneosat muutoin jäisivät alle metrin korkeudelle vesistön ylävesirajasta, tai pintavesien ohjaamiseksi pois päin rakennuksesta. Täytön tulisi olla alle 0,5 metriä ja se tulee muotoilla luonnonmukaisesti maastoon liittyväksi ja peittää kunttakerroksella.

Rakennusten mittasuhteet, materiaalit, yksityiskohdat ja värit

Mittasuhteet

Rakennuksen perusmuodon tulee olla suorakaide ja runkosyvyyden alle 8 metriä. Sopivin runkosyvyys on noin 6-7 metriä. Päätyjen tulee olla selkeästi lapejulkisivuja lyhyemmät, jotta rakennus ei näyttäisi liian raskaalta. Katon tulee olla selkeästi hahmotettava harjakatto tai kahdesta lappeesta muodostuva (vrt. esimerkkikuva), sopiva kattokaltevuus on n. 1:1,5 - 1:2,5. Räystäiden tulee olla alapinnaltaan avoimet ja räystääslautojen kevyen näköiset. (Ei paksuja koteloituja räystäitä, mahdollinen turvekatto vaatii luonnollisesti tukevammat rakenteet.)

Julkisivut

Loma-asuntojen julkisivuissa käytetään materiaalina puuta - joko leveää laudoitusta tai hirttä. Laudoituksen ulkonäköön voi vaikuttaa verhouslautojen paksuudella, laudoituksen pinnan karkeudella ja lautojen välisen raon suuruudella. Ikkunoiden ja ovien tulee myös olla puuta. Veistetty hirsi (pelkkahirsi) on materiaalina suositeltavampaa kuin pyöröhirsi. Pyöreä kelo on kuitenkin suositeltava materiaali.

Kate

Kattomateriaaleiksi suositellaan huopaa, peltiä tai turvekattoa. Tiilikattoa tms. jäljittelevää peltiprofiilia tulee välttää.

Yksityiskohdat

Erämaamaisemaan vieraat huvilamaiset koristeaiheet (esim. holvikaaret ja koristeelliset ovet) kannattaa unohtaa. Koko julkisivun mittaisia järvelle avautuvia lasipintoja tulee välttää. Ikkunoiden sijoittelussa tulee pyrkiä rauhalliseen yleisvaikutelmaan.

Väritys

Myös värityksellä pyritään rauhalliseen yleisvaikutelmaa. Rakennusten tulisi sulautua maisemaan, jotta järven erämaailme säilyisi. Rakennuksen väritys on kokonaisuus, jossa seinävärin ohella ratkaisee paljon myös katon, sokkelin, ikkunoiden ja vuorilautojen väritys.

Julkisivut

Julkisivujen tulee olla yksivärisiä. Sopivia värejä ovat tumma, metsämaisemaan sulautuva ruskea, tumma punamullan punainen, tai tummanharmaa. Julkisivupinnan voi myös tervata. Hirsipintaisen rakennuksen voi jättää myös maalaamatta, jolloin se tulee keinotekoisesti harmaannuttaa rautavitrillillä. Kylmät värit, puhdas valkoinen ja sinisen sävyt, ovat kiellettyjä. Perinteiset keittomaalit ovat suositeltavampia kuin kalvon muodostavat maalit. Julkisivupinnan voi käsitellä myös tummalla pigmentillä sävytetyllä tervalla (punamulta+terva+öljy tai tumma rautaoksidi/umbra/nokimusta+terva+öljy, "Roslagin mahonki").

Katto

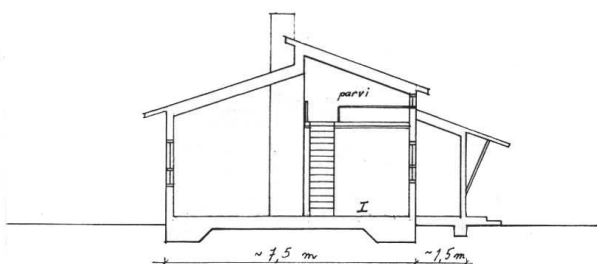
Katon tulee olla väriltään hillitty. Vaihtoehtoina on tumman harmaa, musta, tai tumma ruskea.

Julkisivuväri vaihtoehdot (määräys) esim keittomaali, kuultava Öljy-Visa, kuultava tervamaali	Somisteväri vaihtoehdot eri julkisivuväreille (suosituksia ikkuna-, ovi- ja listaväreiksi)	Kate (määräys)
tumma ruskea esim Öljy-Visa 1519, 1515 tai 1520 tai terva+tummanruskea pigmentti	tumma taitettu vihreä - esim. Miranol 0456 pullonvihreä tai Tikkurila Y144 syvän sininen - esim. Miranol 0348 ruiskukka harmaanvalkoinen - esim. Miranol 0220 helmenharmaa tai Tikkurila G104 tai X135	tumman harmaa tai musta tai tumma ruskea
tumma punamullan punainen esim Öljy-Visa 1529 tai 1530	harmaanvalkoinen - esim. Miranol 0220 helmenharmaa tai Tikkurila G104 tai X135 tumma taitettu vihreä - esim. Miranol 0456 pullonvihreä tai Tikkurila Y144	tumman harmaa tai musta tai tumma ruskea
tumma harmaa esim Öljy-Visa 1504, 1505 tai 1510 tai rautavitrillikäsitelly	tumma taitettu vihreä - esim. Miranol 0456 pullonvihreä tai Tikkurila Y144 syvän sininen - esim. Miranol 0348 ruiskukka harmaanvalkoinen - esim. Miranol 0220 helmenharmaa tai Tikkurila G104 tai X135	tumman harmaa tai musta tai tumma ruskea

Vaihtoehto tyypitalololomamökille

PERIAATEMALLI RAKENNUKSEN MASSOITTELUSTA

poikkileikkaus

sisäänkäyntijulkisivu

Esimerkki 80 k-m2 suuruisesta loma-asunnosta

Rantavyöhykkeen luonnonmukaisuuteen ja maisemakuvaan tulee rakentamisessa ja metsänhoidossa kiinnittää erityistä huomiota. Järven erämaaluonteen säilyttämiseksi loma-asunnot tulee rakentaa niin etäälle rantaviivasta, että oleva tai istutettava puusto estää rakennuksien näkymisen järvenselälle.

Loma-asunnon ja rannan välillä tulee noin 35-40 metrin vyöhykkeellä säilyttää tai istuttaa puustoa, joka estää rakennusten näkymistä järvenselälle. Puustoon voi raivata tai harventaa kapean näköalasektorin niin, että loma-asunnon ikkunoista saadaan järvinäkymä. Jos ranta-sauna sijoitetaan säilytettävän puuston vyöhykkeelle, on suositeltavaa säilyttää tai istuttaa rannan puolelle muutama puu näkösuojaksi.

Rantaviivan muuttaminen täyttämällä tai ruoppaamalla on kielletty. Kiinteän laiturin rakentaminen on kielletty ja kevytrakenteinen kelluva, enintään 10:n metrin pituinen laituri ei saa rakenteiltaan nousta enemmän kuin 0,5 m vedenpinnan yläpuolelle. Rantametsissä tulee noudattaa voimassa olevia Pohjois-Suomeen sovellettuja rantametsien käsittelyohjeita.

Laakajärvi, havainnekuva loma-asutuksesta
Metsähallitus - Kajaanin kaupunki - Ympäristötaito OY

LAAKAJÄRVI – KIVIJÄRVI – ISO-SOPPI OIKEUSVAIKUTTEINEN OSAYLEISKAAVA**TIIVISTELMÄ**

julkisesti nähtävillä 25.8. – 26.9.2003 olleesta ehdotuksesta annetuista lausunnoista ja muistutuksista sekä vastineet niihin (liitteenä lausunnot ja muistutukset)

LAUSUNNOT

Kainuun Liitto (22.9.2003)

Ei huomautettavaa.

Pohjois-Savon Liitto (25.9.2003)

Ei huomautettavaa.

Sotkamon kunta (1.9.2003)

Ei huomautettavaa.

Sonkajärven kunta (19.9.2003)

Kaavassa on riittävästi turvattu vesi- ja ranta-alueet linnuston pesimisalueina ja pyritty säilyttämään Laakajärven erämaaluonteisuutta. Rakennuspaikat rakennusjärjestyksen mukaan toteutettuina ottavat huomioon ympäristönsuojelulliset tavoitteet riittävästi. Ei huomautettavaa.

Kainuun ympäristökeskus (10.10.2003)

Kaavaehdotus on hyvin ja perusteellisesti valmisteltu. Järven luonnonarvojen suojelu on päätetty sovittaa yhteen rantarakentamisen kanssa. Linnustollisesti arvokkaimmat ja herkimmät alueet on rakentamisen suhteen huomioitu varsin hyvin. Veneliikenteen vaikutuksia on vaikeampi arvioida. Maisema-arvojen säilyttämiseksi arvokkaimmat luonnon maisema-alueet on osoitettu rakentamattomiksi.

Vaikutusten arvioinnissa virhe puhua tehometsätaloudesta, kun siitä rantavyöhykkeellä ei ole kyse ja metsähallitus on tehnyt alueelle alue-ekologisen suunnitelman. Vaikutusten arvioinnissa olisi lisäksi pitänyt enemmän pohtia näinkin merkittävän rakennuskannan vaikutusta erämaiseen olemukseen. Järven länsirannalla rannan tuntumaan rakennettu tiestö on lisännyt liikennettä ja hiekkarantoja on otettu veneiden säilytyspaikoiksi.

Vastine: Rantavyöhykkeelle on kaavassa osoitettu metsätalouskäytöstä poikkeavaa maankäyttöä, jonka huomioon ottaminen asettaa metsätalouden harjoittamiselle lisävaatimuksia verrattuna tavanomaisiin ranta-alueen metsätaloudelle asetettaviin

vaatimuksiin. Tien rakentamisella on ennakoitu maankäytön muutosta. Tien käyttöönotto (ilman maankäytön muutosta) näin pian kertoo piilevänä olleesta yhteystarpeesta ja todennäköisesti liikenteen lisääntymisen sijaan sen siirtymisestä uudelle reitille.

sivistyslautakunta (16.9.2003 § 85)

Ei huomautettavaa.

Ympäristölautakunta 16.9.2003 § 92)

Kaavaehdotuksessa suojelun, retkeilyn ja virkistyskäytön, loma-asumisen, metsätalouden ja energiatalouden maankäytölliset tarpeet ratkaistu tasapainoisesti. Kun kaavalla mahdollistetaan Kainuussa sijaitsevien rantojen suojelualueiden hankkiminen valtion omistukseen, on ehdotusta pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Tekninen lautakunta (17.9.2003 § 179)

Kaavaehdotuksessa suojelun, retkeilyn ja virkistyskäytön, loma-asumisen, metsätalouden ja energiatalouden maankäytölliset tarpeet ratkaistu tasapainoisesti. Kun kaavalla mahdollistetaan Kainuussa sijaitsevien rantojen suojelualueiden hankkiminen valtion omistukseen, on ehdotusta pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry antoi lausunnon Kajaanin Seudun Luonto ry:n sijaan (25.9.2003):

1) Mitoitus on yhä selvästi liian suuri. Luontoarvoiltaan merkittävällä alueella tai sen tuntumassa on yli 60 rakennuspaikkaa.

2) Itkonniemen kärjen LV-3 ja VV-1 on sijoitettu nykyisen käytännön mukaisesti, mutta ne haittaavat Sääksisaarten S-1 suojelutavoitteen toteutumista. Myös Pitkäpohjan itäpuolen LV-1 varaus linnustonsuojelun kannalta kyseenalainen.

3) Liikennöinti järven pohjoispään ja keskiosan selkävesialueen välillä on mahdotonta ajamatta kalasääskeä lentoon. Mitä useammin tämä tapahtuu, sitä varmempi on pesinnän tuhoutuminen. Näiltäkin osin kaavaehdotus on kestävä ja vaikutustarkastelua ei ole tehty riittävästi.

4) Perinteisen rakennusoikeuksien jakamiseen perustuvan kaavaratkaisun rinnalla olisi syytä tarkastella nollavaihtoehtoja:

0-vaihtoehto olisi nykyisen tilanteen pitäminen, jolloin mahdollinen rakentaminen tapahtuisi poikkeamisluvuin. Tämä ei ole missään tapauksessa suositeltavaa.

0+-vaihtoehto: Laakajärven Kajaanin puoleisen pohjoisosan säilyttäminen rakentamattomana erämaajärvenä ja rakennusoikeuksien täydellinen siirto muilla järvillä oleville maanomistajan tavanomaisille ja kestäville ranta-alueille tai korvaaminen niiltä

osin, kuin siirto ei ole mahdollinen. Tämä olisi paras vaihtoehto ranta-alueiden kestävän käytön ja linnustonsuojelun suotuisan tason säilyttämisen kannalta.

Vastine:

1. Mitoitus vaihtelee luontoarvojen, rakennettavuuden jne. mukaan eri järvillä 0,13 - 3,85 kpl/km muunnettua rantaviivaa. Jokien ja lampien rannat jäävät vapaaksi. Keskimäärin mitoitus on 2,22 kpl/km muunnettua rantaviivaa, mikä on alle puolet yleensä hajarakentamiseksi katsotusta määrästä.

Laakajärven länsirannan 34 rakennuspaikkaa ovat yli 1,8 km:n etäisyydellä itärannan edustalla olevista saarista ja itärannan 26 paikasta lähin on 200 m:n etäisyydellä ja muut kauempana. Hankkeen aikana moneen kertaan tehdyissä yhtäpitävissä selvityksissä havaittujen kalasääsken pesimäsaarten ympärillä on kaavakartassa säteeltään 500 m ympyrä ja selkälökkien pesimäsaarten ympyrän säde on 200 m etäisyyden ja vaikutusten arviointia varten.

2. Alueet ovat käytössä venevalkamina ja uimarantana. Kaavalla ei voi estää asumattomalla alueella tapahtuvaa uimista tai rantautumista ja heikosti veneenpitoakaan. Aluevaraukset kaavassa ovat kannanotto turvata veneilijöiden ja retkeilijöiden yleinen pääsy parhaille luontaisille paikoille.

3. Linnustonsuojelun kannalta haitallisinta on kulku Sääskisaarten ohi ja niiden pohjoispuolella. Kaavan järjestelyt eivät poikkea Sääskisaarten pohjoispuolella olevasta käytännöstä. Uudet tiet ja venevalkamat saarten eteläpuolella vähentävät tarvetta kulkea saarten ohi.

Loma-asumiseen liittyvä veneily vaihtelee rannan tuntumassa soutelusta retkeilyyn ja kalastukseen, joita harjoitetaan alueella kaavasta riippumatta. Loma-asuntojen käyttö vaihtelee, mutta luo alueelle myös sosiaalista kontrollia.

4. Kaavan tavoite ei ole rakentamisen edistäminen alueella eikä kaavaratkaisu perustu ennalta annetun mitoitusluvun mukaiseen rakennusoikeuksien jakamiseen.

Kaavantyöhön on ryhdytty luonnonsuojeluohjelmien toteuttamisen edistämiseksi alueella, joka ei ole sisältynyt ohjelmiin. Mikäli valtion viranomaisten käsitys alueen laadusta muuttuu, kaava antaa avointa tilannetta selkeämmän pohjan myös suojelun toteuttamiselle.

Muistutukset:

Kajaanin seudun luonto ry 29.8.2003

Alustava kannanotto osayleiskaava ehdotukseen

Yhteisaloitteisiin ympäristöministerille 14.8.2002 alueen erämaaluonteen säilyttämiseksi ja alueen suurille maanomistajille 17.12.2002 erämaisesta järviretkeilyalueesta ei ole saatu vastausta. Kaavaesitys vie pohjaa näiltä tavoitteilta.

Laakajärven ja muiden matalien järvien tila on huolestuttava. Turvetuotanto laskee alueen retkeily- ja virkistysarvoa ja aluevarauksista tulee luopua.

Metsähallituksen alue-ekologisen suunnitelman luonnonsuojelulliset näkökohdat Iso-Sopen ja Sopenjoen Laakajärven pohjoisosan osalta kiitettävästi otettu huomioon.

Kaavaesitykseen sisältyvät rakennusoikeudet hävittävät erämaisyyden ja ovat luonnonsuojelun ja retkeilyn kannalta kielteisiä. Kaava asetettava uudelleen valmisteltavaksi ja erämaavaihtoehto tulisi olla esillä.

Vastine:

Samansisältöisiä aloitteita on esitetty aikaisemminkin tuloksetta. Kaavatyöhön on ryhdytty luonnonsuojeluohjelmien toteuttamisen edistämiseksi alueella, joka ei ole sisältynyt ohjelmiin. Mikäli valtion viranomaisten käsitys alueen laadusta muuttuu, kaava antaa avointa tilannetta selkeämmän pohjan suojelun toteuttamiselle.

Turvetuotantoon, joka alueella on jo käynnissä, ei kaavalla ole vaikutusta.

Rakentaminen (uudet paikat) on koottu Laakajärvellä Sääskisaarten eteläpuolelle ja Kivijärvelle ja näin saatu laaja luonnonsuojelun ja retkeilyn kannalta paras alue säilytetyksi erämaisena.

Kaavalla ei ole mahdollista esitettyä enempää toteuttaa muistuttajan tavoitetta.

Edellisen liite:

Ari Lyytikäinen: Laakajärven pohjoisosan järvilinnustosta ja sen merkityksestä maankäytön suunnittelun kannalta, Joensuu 2003

Laakajärvellä linnustoa on seurattu 1970-luvulta lähtien. Järven pohjoisosan arvo on linnuston perusteella vähintään maakunnallinen ja korostunut muiden järvien linnuston heikennyttyä. Kun otetaan huomioon luonnonhoitometsänä suojeltu saaristo, Itkonniemen - Jakunvaaran alueen rantametsät liito-oravineen, kyse on valtakunnallisesti arvokkaasta luonnonalueesta.

Kaavatyön yhteydessä linnustoa ja eläimistöä on selvitetty kattavasti. Visuaalista rantamaisemaa turvattu varsin hyvillä rakentamisohjeilla, mikä maisemaekologisesti vailla merkitystä. Rakennettu ranta on luonnon kannalta menetetty. Erämaavaihtoehto ainoa kelvollinen.

Useat linnut herkkiä pesintäajan häiriöille. Suojelun taso vaarantuu, vaikka rakennuspaikat kaukana pesimäpaikoista. Vaikka vain puolet liikkuisi veneellä häirintä kasvaisi kestäättömäksi ja varsinkin selkälokin vähittäiseen häviämiseen Laakajärveltä.

Vastine:

Tämä viimeisin linnustoselvitys on tuloksiltaan samanlainen kuin aiemmin tehty, joiden perusteella on kaavatyössä tultu samaan johtopäätökseen: Laakajärven Sääskisaarten pohjoispuolinen osa on arvokkain ja se on siksi jo aiemmassakin kaavaprosessissa jätetty rakentamisen ulkopuolelle lukuun ottamatta aiempia päätöksiä.

Vaikka maisemaekologisesti rakentamisohejeilla ei olisi merkitystä, retkeilijän rantamaisemakokemus kuin myös loma-asukkaan suhde järvimaisemaan on erilainen verrattuna tavanomaiseen tapaan rakentaa.

Linnut häiriintyvät selvityksen mukaan jo nykyisistä kalastajista ja liikkujista, joiden toimintaan kaavalla ei kuitenkaan ole vaikutusta. Sen sijaan rannalle rakentaviin saadaan yhteys ja voidaan selvittää järven arvot ja välttää vahinkoja paremmin kuin satunnaisten veneilijöiden osalta. He muodostavat myös sosiaalisen kontrollin alueelle.

Kajaanin ev.lut. seurakunta erityisnuorisotyö (26.9.2003).

Erämaaluonne oleellisin peruste leirikeskuksen paikan valinnassa. Kevät ja syksy ovat vilkkainta aikaa, joillakin viikoilla retkeilijöitä voi olla yli sata. Melonta ja veneily oleellinen osa toimintaa. Saaret ja pohjoisosan kankaat suosittuja rantautumispaikkoja.

Kolme loma-asuntoaluetta sijoittuu niin lähelle, että pelkäämme toiminnastamme aiheutuvan häiriötä.

Vastine:

Kaavalla koko alueen luonne ei olennaisesti muutu, Kivijärven osalta kaavan mukainen rakentamismäärä 3.85 rakennuspaikkaa/ km muunnettua rantaviivaa jää vähäisemmäksi kuin yleensä katsotaan hajarakentamiseksi ja kun se on ryhmitelty, Kivijärvellä vapaata rantaviivaa on 74 % muunnetusta rantaviivasta. Kaikki saaret jäävät rakentamisesta vapaiksi. Rantautumispaikkoja riittää.

Kolmella lähimmällä loma-asuntoalueella on yhteensä kuusi rakennuspaikkaa. Niistä lähin on 350 m:n etäisyydellä, mikä on jo varsin kaukana niin, että luonnonrauha häiriintyy ennen kuin naapurit leirikeskusten toiminnasta. Maanomistaja ei halua eikä pidä tarpeellisena, että kaavaehdotusta muutettaisiin muistutuksen johdosta.

Anne Kariluoto, Pekka Kepanen ja Hannu Putkonen (26.9.2003).

Kivijärven erityisluonnetta erämaisena virkistysalueena (seurakunnan erityisnuorisotyö) ei kaavaa laadittaessa ole saanut huomiota. Alueella on eri tahojen yhteistyönä toteuttama retkeilypolku ja Kivijärveä, Kivijokea ja Laakajärveä käytetään paljon kanoottiretkeilyyn.

Rantojen mökittäminen ja moottoriveneily ovat ristiriidassa luontoarvojen ja virkistyskäytön kanssa.

Maanomistajille tehty aloite vuonna 2002 laajan järviretkeilyalueen perustamisesta. Kaava palautettava valmisteluun, jotta luontoarvojen lisäksi selvitetään alueen nykyinen virkistyskäyttö ja järviretkeilyalueen perustaminen kaava-alueelle.

Vastine:

Kivijärven erityisluonne on otettu huomioon jättämällä on vapaata rantaviivaa 74 % muunnetusta rantaviivasta ja kaikki saaret rakentamatta. Mainittu retkeilypolku on merkitty kaavaan ja kanoottiveneilyn tarpeet on otettu erityisesti huomioon jättämällä jokien rannat kokonaan vapaiksi sen lisäksi, että Iso-Sopelle ei olekaan rakennuspaikan lisäksi ole

osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Myös Laakajärven pohjoisosan rannat jäävät vapaiksi lukuun ottamatta lainvoimaisen rantakaavan mukaisia lomarakennuspaikkoja.

Kaava-alueen rannoista jää vapaaksi 86 % muunnetusta rantaviivasta. Moottoriveneilyn määrä ei ole olennaisesti riippuvainen kaavasta. Veneilyä kaikissa muodoissaan ja samoin kuin kalastustakin pidetään yleensä myös virkistyskäyttönä.

Laajan järvi- ja retkeilyalueen perustaminen alueelle on kaavaehdotuksen mukainen asia ja kaavaan on tehty sitä tarkoittavia aluevarauksia ja merkintöjä. Kaava ei kuitenkaan voi olla retkeilyaluesuunnitelma, jota muistutuksessa ilmeisesti tarkoitetaan.

Kaavalla ei ole mahdollista esitettyä enempää toteuttaa muistuttajan tavoitetta.

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry ja Pohjois-Savon lintutieteellinen yhdistys Kuikka (1.10.2003).

Ainoastaan luonnonsuojelualueen perustaminen antaisi kyllin tehokkaat mahdollisuudet linnuston suojeluun.

Laakajärven rannat ovat niin soisia, että rakentamistiheys, noin 2 paikkaa muunnettua rantakilometriä kohti, on liian suuri 'häättäen' retkeilijät pesimälinnuston häiriöksi. Vakiintuva kesäasutus muuttaisi tilapäiset häiriöt pysyviksi, mikä vaarantaisi selkälokin, kuikan ja kalasääsken pesinnän.

Suojelualueen perustamisen mahdollisuudet selvitettävä ja kaavassa keskeisimpänä tavoitteena linnuston ja luontoarvojen turvaaminen.

Vastine:

Aluetta on tuloksetta esitetty kaikkiin vireillä olleisiin luonnonsuojeluohjelmiin. Sen sijaan alueelle on haettu kaavaa luonnonsuojeluohjelmien toteuttamisen edistämiseksi ja jo tehty sitä tarkoittava maanvaihto.

Laakajärven muunnetusta rantaviivasta vain 18 % on osoitettu rakentamiseen niin, että retkeilijöille jää runsaasti kelpollisia rantautumispaikkoja varsinkin, kun hiekkarantoja ym. on rakennuspaikkoina vältetty. Kaikki saaret niin ikään jäävät rakentamatta.

Vakiintuva kesäasutus saattaa myös sosiaalisena kontrollina vähentää tilapäistä häirintää. Asutus on pääosin hyvin etäällä pesimäsaarista. Kaavakartassa on selkälokin pesimäsaaren ympärillä on 200 m:n säde ja kalasääsken 500 m:n säde.

Kaavalla ei ole mahdollista esitettyä enempää toteuttaa muistuttajan tavoitetta.

Ylä-Savon Mela ry ja Iisalmen Latu ry (2.10.2003).

Lähes kaikki vastaavan kokoiset ja -laatuiset järvet on lähialueilla jo kaavoitettu. Rakentamattomana erämaaajärvenä Laakajärvi olisi suurempi vahvuustekijä paikallisesti, alueellisesti ja jopa valtakunnallisesti kuin rakennettuna. Koko Kajaanin puoleinen osa tulisi varata järvi- ja retkeilyalueeksi. Tälle on myös luonnonsuojellinen peruste.

Kaavaesitys uudelleen valmisteluun ja erämaavaihtoehto esille.

Vastine:

Koska rannoille ei voida myöntää lupaa rakentaa ilman kaavaa tai ainakin ympäristökeskuksen toimivaltaan kuuluvaa poikkeamislupaa, ovat kunnat laatineet kaavoja rannoille. Rakentamisen lisäksi kaavoissa varataan aluetta myös virkistykseen ja tehtyjen selvitysten mukaan myös suojeluun.

Erämaavaihtoehto ei ole kaavan lähtökohtien ja tavoitteiden mukainen, kun tarkoitus on rakennuspaikkoja osoittamalla edistää luonnonsuojeluohjelmien toteuttamista ja ottaa huomioon selvitysten mukaiset luontoarvot ja alueen virkistys- ja retkeilykäyttö.

Kaavalla ei ole mahdollista esitettyä enempää toteuttaa muistuttajan tavoitetta.

Kajaanin Seudun Luonto ry, Kainuun Luonnonsuojelupiiri ry ja Kainuun Lintutieteellinen Yhdistys ry (26.9.2003)

Elokuussa 2002 on jätetty esitys (liite 1) luonnonsuojelualueen perustamisesta Laakajärvelle. Ympäristöministeriö ei ole vastannut aloitteeseen.

Laakajärven selkälökkikanta on vakaa, mikä on osoitus häiriöttömistä pesintäolosuhteista. Ari Lyytikäisen (liite 2) mukaan 60 rakennuspaikkaa on kestämaton määrä erämaalinnuston kannalta.

Retkeily- ja virkistyskäyttö on jäänyt liian vähälle huomiolle. Järven erämaisuus vetää retkeilijöitä sekä Kainuusta että Pohjois-Savosta. On paradoksaalista, että pohjoisosan säilyttämistä rakentamattomana on perusteltu erämaisyyden turvaamisella, mutta Sääskisaarten eteläpuolelle sijoitetut rakennuspaikat hävittävät, mitä on haluttu turvata.

Kaavaehdotus uuteen valmisteluun niin, että luonnonsuojelu ja retkeily tulee paremmin huomioiduksi.

Vastine:

Luonnonsuojelusta ja retkeilyalueista vastaavat valtion viranomaiset eivät ole aloitteista huolimatta katsoneet alueen täyttävän vaatimuksia perustaa erityisalue.

Kaavassa on retkeilyn ja virkistuksen tarpeet huomioitu aluevarauksina, retkeilyreitteinä ja viherysteystarpeina. Esitettyä yksityiskohtaisemmin retkeilyä voidaan käsitellä retkeilyaluesuunnitelmassa.

Laakajärven pohjoisosalla ja sen tavoitellulla erämaisyydellä kaavaa laadittaessa on tarkoitettu Sääskisaarten pohjoispuolta, jossa luonto- ja retkeilyarvot ovat selkäveden arvoja suuremmat.

Uudet rakennuspaikat ovat Sääskisaarten eteläpuolella ja liittyvät Sonkajärven puolella nimenomaan Laakajärvelle koottuihin loma-asuntoalueisiin.

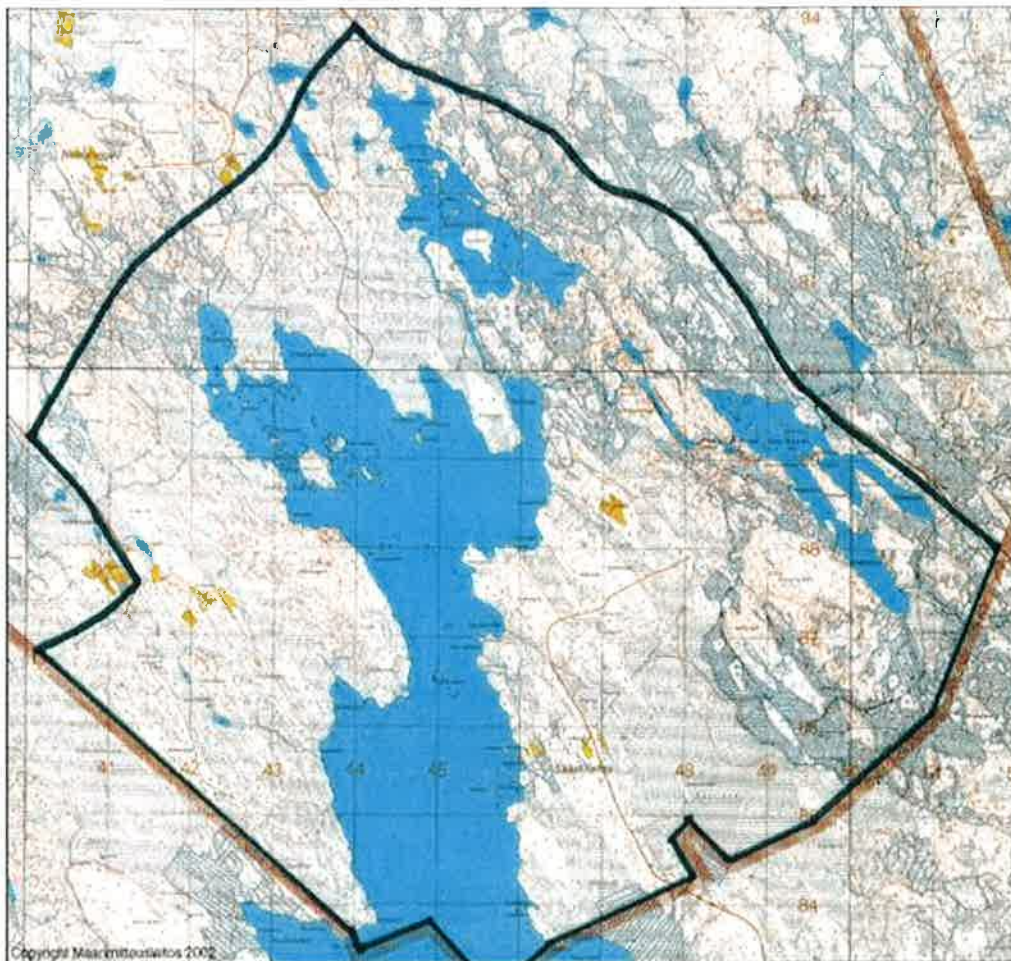
Kaavalla ei ole mahdollista esitettyä enempää toteuttaa muistuttajan tavoitetta.

Kajaanin kaupunki

**LAAKAJÄRVI-KIVIJÄRVI-ISO-SOPPI OSAYLEISKAAVAN
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA**

Vuoden 2000 alussa voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukaan kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan suunnittelun lähtökohdat, alustavat tavoitteet, laadittavat vaihtoehdot, arvioitavat vaikutukset sekä miten ja milloin kaavoitustyöhön voi osallistua ja mistä saa tietoja kaavoituksesta.

1. Laakajärvi-Kivijärvi-Iso-Soppi yleiskaava-alueen raja**2. Suunnittelun lähtökohdat**

Kaava-alueen pinta-ala on noin 7497 ha, josta vesialuetta on noin 1863 ha. Todellisen rantaviivan pituus on noin 83 km ja muunnetun rantaviivan pituus noin 44 km. Alueeseen sisältyy kaupungin etelä- ja kaakkoisosassa sijaitsevien Laakajärven, Kivijärven ja Iso-Sopen vesistöjen ranta-alueet sekä ympäröivät alueet ja Suurisuo- turvetuotantoalue.

Metsähallitus on vuonna 1995 teettänyt omistamiltan alueilta Laakajärven rantojen käytön yleissuunnitelman, jonka eräänä lähtökohtana pidettiin Metsähallituksen ja Ympäristöministeriön sopimia periaatteita rantojen suunnittelulle.

Metsähallitus ja Yhtyneet Paperitehtaat Oy esittivät rantaosayleiskaavoituksen käynnistämistä alueella ja kaupunginhallitus teki 18.3.1996 päätöksen vahvistetavan osayleiskaavan laatimisesta alueelle.

Metsähallitus teetti rantojen käytön yleissuunnitelman yhteydessä vuonna 1995 Maa ja Vesi Oy:llä ympäristöselvityksen Laakajärven alueen luonnonympäristöstä. Rantojen käytön yleissuunnitelmaa laajennettiin Laakajärven –Kivijärven –Iso-Sopen alueelle (Maa ja Vesi 6.11.1995) ja ympäristöselvitys vastaavalle alueelle tehtiin kesällä 1996.

Kajaanin kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Laakajärvi-Kivijärvi-Iso-Soppi osayleiskaavan 22.6.1998. Kajaanin Seudun Luonto ry valitti päätöksestä ympäristökeskukselle, joka hylkäsi Kajaanin Seudun Luonto ry:n tekemän valituksen, mutta jätti vahvistuspäätöksessään vahvistamatta Sääskisaarien kohdalla molemmien puolin järveä sijoitettujen neljän RA-4 rakennuspaikan osalta hyväksymällä toisen tahon tekemän valituksen osittain. Kajaanin Seudun Luonto ry on valittanut ympäristökeskuksen 15.2.1999 tekemästä vahvistuspäätöksestä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka on 3.4.2001 antamalla päätöksellään kumonnut ympäristökeskuksen ja kaupunginvaltuuston päätökset. KHO:n päätöksen mukaan osayleiskaavassa ei ole riittävästi selvitetty liito-oravan esiintymisaluetta eikä suunnitellun yleiskaavan vaikutuksia siihen.

Metsähallituksen omistamilleen alueille laatima alue-ekologinen suunnitelma valmistui vuonna 2000. Suunnitelmassa pyritään yhteensovittamaan ekologiset tavoitteet muiden käyttömuotojen kanssa.

Alueella on voimassa Kainuun 3. seutukaava, jossa Laakajärven ja Kivijärven saaret on osoitettu S 102-merkinnällä. Kaava-alueen kautta on seutukaavaan merkitty ulkoilureitti Sonkajärven suuntaan. Kajaanin ja Sotkamon rajalla sijaitseva Laakasuo on osoitettu maankamaran ottoalueeksi merkinnällä EO-105.

3. Alustavat tavoitteet

Tavoitteena on osoittaa ympäristöarvot huomioonottavalla osayleiskaavalla eri maankäyttömuotojen tarvitsemat aluevaraukset. Laakajärven pohjoisosa säilytetään kaavan avulla rakentamattomana ohjaamalla rakennuspaikat Sääskisaarten eteläpuolelle. Sopenjoen-Kivijoen alue varataan virkistyskäyttöön. Kaavalla ohjataan rakentaminen alueille, joilla ei ole erityisiä luonto- tai muita arvoja.

4. Laadittavat vaihtoehdot

Havainnollistetaan tämänhetkinen tilanne (0-vaihtoehto) ja selvitysten ja suunnittelun aikana saadun palautteen perusteella laaditaan kaavavaihtoehto(t).

5. Arvioitavat vaikutukset

Kaavaa laadittaessa selvitetään suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset ottaen huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus (MRL 9§).

Suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset arvioidaan tehtyjen selvitysten pohjalta kaupungin sisäisessä suunnitteluryhmässä.

Suunnittelutyön yhteydessä arvioidaan kaavan vaikutuksia:

1. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
5. maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Vaikutusten arvioinnissa käytetään maanomistajille tehdystä kyselystä saatuja vastauksia sekä muita osallisilta eri yhteyksissä saatuja tietoja.

Ympäristövaikutusten arvioinnin pohjana käytetään Kajaanin alueelta vuonna 1988 tehtyä luonnonsuojelualueiden ja -kohteiden kartoitusta, joka sisältää sekä kasvillisuuskartoituksen että geomorfologisen inventoinnin. Metsähallitus on teettänyt rantojen käytön yleissuunnitelman yhteydessä vuonna 1995 Maa ja Vesi Oy:llä erillisen selvityksen Laakajärven alueen luonnonympäristöstä. Vuonna 1996 Metsähallitus teetti Maa ja Vesi Oy:llä ympäristöselvityksen Laakajärven, Iso-Sopen ja Kivijärven alueelta.

Alueelta on tehty kesän 2001 aikana liito-oravakartoitus käyttämällä apuna olemassa olevia metsäsuunnittelun kuviotietoja, ilmakuvia ja havaintotietoja. Potentiaaliset elinpiirialueet on käyty tutkimassa maastossa, joilla käynneillä on kartoitettu myös muuta eläimistöä ja kasvillisuutta.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset sekä arvokkaat kulttuurimaisemakohteiden tiedot saadaan Kainuun Museon kartoitustiedoista.

Kaavoituksen yhteydessä arvioidaan suunniteltujen maankäytön muutosten ja nykyisen tilanteen aiheuttamat vaikutukset, joita vertaillaan toisiinsa (MRL 9§, MRA 1§). Yhteenvedo vaikutusten arvioinnista tehdään olemassa olevan aineiston ja uusien selvitysten perusteella suunnitteluryhmässä.

6. Osalliset

Osallisilla tarkoitetaan alueen maanomistajia ja niitä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Alustavan tarkastelun perusteella osallisia ovat:

- Maanomistajat
- Aukkaat, loma-asukkaat
 - Kainuun Liitto
 - Sonkajärven kunta
- Kainuun ympäristökeskus
- Kainuun metsäkeskus
 - Tiekunnat
 - Kainuun Sähkö Oyj
 - Fortum
 - Vapo Oy
 - Metsähallitus
 - Etelä-Kajaanin kylät ry
 - Kajaanin seudun luonto ry
 - Kainuun luonnonsuojelupiiri ry
 - Kainuun lintutieteellinen yhdistys ry
 - Kriminaalihoito-yhdistys / Kajaanin aluetoimisto
 - Kaupunginhallitus ja -valtuusto
 - Perusturva-, tekninen-, sivistys- ja ympäristölautakunta
 - Rakennusvalvonta
 - Ympäristövalvonta
 - Kunnallistekniikka
 - Perusturvatoimiala
 - Maataloustoimi
 - Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut

7. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen (MRL §6, MRL §63)

Suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä ja kaavan vaikutusten arvioinnista käsitellään kaupunginhallituksessa 12.11.2001.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetyistä suunnittelun lähtökohdista ja tavoitteista keskustellaan kaupungintalolla 29.11.2001 klo 18 järjestettävässä yleisötilaisuudessa. Tilaisuudesta tiedotetaan maanomistajille ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa tunnistetuille osallisille kirjeellä. Lisäksi tilaisuuksista ilmoitetaan Kainuun Sanomissa ja Koti-Kajaanissa sekä radiossa. Maanomistajille lähetetään em. tiedotuskirjeen mukana kysely ja tietoa mm. aiemmin osayleiskaavoissa käytetyistä tavoitteista ja mitoitusperiaatteista (liitteenä 1).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidetään nähtävillä pääkirjaston lukusalissa, kaupungintalon Neuvokissa ja kaupungin internet-sivuilla. Osallisilla on mahdollisuus jättää suullisia ja kirjallisia mielipiteitä kaavoittajalle kaupungintalolla käymällä, puhelimitse, sähköpostilla tai kirjeitse (MRL §63). Osalliset voivat esittää ennen kaavaehdotuksen julkisesti nähtävällepanoa alueelliselle ympäristökeskukselle neuvottelun käynnistämistä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävydestä (MRL 64 §).

Kokoonsaadun aineiston pohjalta laaditaan alustava luonnos. Kaavaluonnos esitellään *kevääällä 2002* kaupungintalolla pidettävässä yleisötilaisuudessa, josta tiedotetaan ilmoituksella Kainuun Sanomissa ja Koti-Kajaanissa sekä radiossa. Kaavaluonnos pidetään nähtävillä kaupungintalon Neuvokissa ja pääkirjaston lukusalissa. Alustavista vaihtoehtoista pyydetään lausunnot Kainuun ympäristökeskukselta, Kainuun ja Pohjois-Savon Liitoilta, Sotkamon ja Sonkajärven kunnilta, sekä Kajaanin perusturva-, tekniseltä-, sivistys- ja ympäristölautakunnilta (MRL § 62).

Kaupunginhallitus asettaa virallisesti nähtäville (30 vrk) (MRL §65, MRA §19) kaavaehdotuksen. Se esitellään yleisötilaisuudessa, joka pidetään kaupungintalolla elokuussa 2003. Tilaisuudesta ja yleiskaavaehdotuksen nähtävällepanosta lähetetään kirjallinen ilmoitus ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille ja kaupungin tiedossa oleville kiinteistöjen omistajille, joiden osoitteet ovat kaupungin tiedossa tai merkitty väestötietojärjestelmään (MRA §19). Muistutuksentekijä voi kirjallisesti pyytää kunnan perusteltua kannanottoa. (MRL § 65).

Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot Kainuun ympäristökeskukselta ja Kainuun ja Pohjois-Savon Liitoilta, Sotkamon ja Sonkajärven kunnilta, sekä Kajaanin perusturva-, tekniseltä-, sivistys- ja ympäristölautakunnilta (MRA §20).

Kaupunginhallitus käsittelee ja valtuusto hyväksyy kaavan (MRL 37§) syksyllä 2003. Kaavan hyväksymistä koskeva tieto lähetetään niille kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa (MRL § 67).

8. Laakajärven-Kivijärven-Iso-Sopen osayleiskaavoituksen alustava aikataulu

Toimenpide	taho/paikka	aika
Viranomaisneuvottelu Kainuun ympäristökeskuksen kanssa		4.9.2001
Osallisuus- ja arviointisuunnitelma tiedoksi	kaupunginhallitus	12.11.2001
Ilmoitus kaavoituksen vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta	Kainuun Sanomat	15.11.2001
	Koti-Kajaani	25.11.2001
	radiot, ilmoitustaulu	
Osallisuus- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolo	Neuvokki, netti, pääkirjasto	13.11.2001
		kaavaehdotus
Osallisilla on mahdollisuus esittää neuvottelun käynnistämistä osallisuus- ja arviointisuunnitelman		

riittävydestä Kainuun ympäristökeskukselle ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtäville (MRL 64 §).		
Kysely kaikille kaupungin tiedossa oleville alueen maanomistajille	posti	marraskuu 2001
Yleisötilaisuus suunnittelun lähtökohdista ja tavoitteista	kaupungintalon valtuustosali	29.11.2001 klo 18
Yleisötilaisuus, jossa esitellään alustavat kaavavaihtoehdot	kaupungintalo, Lönnrot III krs	16.5.2002 klo 18
Alustavat kaavavaihtoehdot, nähtävilläolo	Neuvokki, pääkirjasto	17.5.-14.6.2002
Alustavista kaavavaihtoehdoista on osallisilla ja kunnan jäsenillä mahdollisuus nähtävilläoloaikana esittää mielipiteitä. Lausunnot pyydetään KAI:lta, Kainuun ja Pohjois-Savon Liitoilta, Sotkamon ja Sonkajärven kunnilta sekä Kajaanin perusturva-, tekniseltä-, sivistys- ja ympäristölautakunnalta (MRL 62 §).		
Kaavaehdotuksen hyväksyminen nähtäville asetettavaksi	kaupunginhallitus	18.8.2003
Yleisötilaisuus, kaavaehdotuksen esittely	valtuustosali	25.8.2003
Kaavaehdotus nähtävillä	Neuvokki, pääkirjasto	25.8.-26.9. 2003
Kunnan jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä kaavaehdotuksesta muistutus, joka on toimitettava kunnalle ennen nähtävillä oloajan päättymistä (MRL 65§).		
Viranomaisneuvottelu KAI:n kanssa		syksy 2003
Kaavaehdotuksen hyväksyminen	kaupunginvaltuusto	syksy 2003

9. Yhteystiedot

Kajaanin kaupunki
Tekninen Palvelukeskus
Maankäyttö / Kaavoitus
Käyntiosoite: Pohjolankatu 13, III krs

Postiosoite: PL 132, 87101 Kajaani
Puhelin vaihde: (08) 61551, Telefax: (08)6155666
etunimi.sukunimi@kajaani.fi

Kotisivut: www.kajaani.fi

Mitoitus ja koordinointi
Kaupunginarkkitehti Irmeli Hanka
Puh: (08)6155267, 044-7100 267

Suunnittelutyöryhmän jäsenet:
Kaupunginarkkitehti Irmeli Hanka, kaavatutkija Reino Sandelin,
ympäristönsuojelusuunnittelija Inkeri Neuvonen (24.2.2003 saakka),
ympäristöhygieenikko Päivi Nykänen, tutkija Päivi Tervonen / Kainuun Museo (1.9.2002)

Takaisin